

Georg Gerson

1790–1825

Fortegnelse
over
tohundrede
af mine
kompositioner

Udgivet og oversat af

Christian Mondrup

© 2019 Christian Mondrup

Sat med L^AT_EX og MUP. Ikke-kommerciel mangfoldiggørelse tilladt

Indhold

Forord	3
Tematisk fortegnelse	16
Tillæg - kompositioner, der ikke er anført i værkfortegnelsen	122
Georg Gerson - komponist og borger	134
Barndom	134
Læreår i Hamborg	137
Hamborg under fransk herredømme	137
Lorentz Fürst og Martin Joseph Haller	138
Oplysning, revolution og patriotisme	140
Dagligliv på kontoret og i fritiden	142
I lære hos Andreas Romberg	143
Bankier og musikelsker i København	145
Dilettant og organisator i den dansknationale offentlighed	146
Jøde og borger	152
Kosmopolitiske saloner	153
Epilog – de sidste år	156
Biografier	158
Ordliste	176
Udgiverens efterord	180
Kilder til Gersons værker	182
Tekstkilder til Gersons vokalværker	185
Opslagsværker	196
Anden litteratur	199
Forkortelser	208

Forord

skrevet november 1823

14 år gammel begyndte jeg at skrive de første noder. Uden at have lært en eneste kompositionsregel fandt jeg på en melodi til en fransk romance, som vakte bifald blandt mine venner i København. Der var ikke tale om harmonisk akkompagnement, ikke engang en baslinje. Romancen begyndte i A-mol og sluttede i C-dur¹ og bevidnede derved, at jeg ikke kendte til selv de enkleste regler.

Et år senere blev jeg opfordret af Hr. Jos. Raphael Jⁿ² til at sætte en tysk sang i musik.³ Det var hurtigt gjort. Sangen var helt i overensstemmelse med tidens smag; og jeg husker, at musikere roste den og tilbød at sætte en baslinje til den, hvilket jeg vel anså for overflødigt og derfor afslog.

Med disse to første resultater af min skabertrang rejste jeg til Hamborg, hvor jeg blev ansat i en handelsvirksomhed.⁴ Til brug for en kollega og mig selv lavede jeg udkast til en duet for fløjte og violin (N° 3⁵ og 4⁶), men begge forblev ufuldførte. I dette mit 16. leveår nedskrev jeg også en polonaise for violin ledsaget af endnu en violin. Den begyndte i F-dur, og hovedtemaet stod i D-mol (N° 5⁷).

Så lærte jeg klavertangenterne at kende. Og det ser ud til at have indgivet mig fornyet lyst; for min første rigtige sang (N° 6⁸) er stadig god og blev i London 1822 rost af flere, 15 år efter at den blev skrevet.

Samme år (1807) forsøgte jeg at skrive en sonate for klaver med violinledsagelse til den lille frøken Auguste Haller*. Den indledende Allegro (N° 7⁹) blev færdig, men gik senere tabt.

I november samme år, da jeg netop var fyldt 17 år, komponerede jeg med violinen i hånden en violinkvartet. Anledningen hertil var nogle kvartetselskaber, som jeg blev inddraget i på grund af min violin. Glæden ved kvartetsspil havde jeg ikke kendt i København; der havde jeg altid kun spillet solostykker. Måske er det gennem dette firestemmige sammenspil, at ideen om harmoni udviklede sig i mig. Næppe var denne første kvartet (N° 8¹⁰) udtænkt, før den blev sat i partitur, stemmerne udskrevet og afspillet hos Hr. Kleinschmidt*. Mine medspillere var ivrige amatører

¹ *Französische Romance* uden akkompagnement, **G.1.**

² Joel Levin Nathanson*.

³ *Deutsches Lied*, uden akkompagnement, **G.2.**

⁴ Fürst Haller & Co., hamborgsk handelsfirma, se s. 138.

⁵ *Duett für Flöte und Geige*, **G.3.**

⁶ *Allegro für Flöte und Geige*, **G.4.**

⁷ *Polonaise für Geige mit Begleitung einer zweiten Geige*, **G.5.**

⁸ *Herr Michel*, **G.6.**

⁹ *Sonate für Fortepiano mit Accompagnement von Violine*, **G.7.**

¹⁰ *Quartetto 1° for 2 violiner, viola & violoncello*, **G.8.**

uden musikalsk viden, og der vakte mit værk opsigt. Et par dage senere kom Andreas Romberg* hen til mig for at give mig violinundervisning og forlangte at se min kvartet, som han havde hørt rosende omtalt, men som han ventede sig lidt af, da han kendte min musikalske uvidenhed. Jeg rakte ham bævende partituret, som han gennemlæste, tilsyneladende med stor fornøjelse, måske sågar med beundring. Han forefandt form og rigtig modulation og i øvrigt den ene harmonifejl efter den anden. Uagtet disse mange kvint- og oktavfejl spurgte han mig, hvem der havde givet mig kompositionsundervisning og undrede sig højligt, da jeg i overensstemmelse med sandheden forsikrede ham om aldrig at have modtaget en sådan undervisning. Jeg måtte straks spille kvartetten, og han akkompagnerede den ud fra partituret. Han sagde mig meget opmuntrende herom, anbefalede mig et par bøger (som jeg aldrig læste) og rettede de groveste fejl.

Snart efter stod det mig klart, at der ville være god fornuft i at bede Romberg om kompositionsundervisning i stedet for fortsat perfektionering af violinspillet. Mine midler rakte ikke til begge dele. En aften opsøgte jeg Romberg, der allerede da behandlede mig særdeles venligt. Jeg forelagde ham mit anliggende og sagde ligeud: jeg ønsker undervisning, ikke i generalbas (som jeg nærede overdreven frygt for), men i komposition. Det afslog han på det bestemteste, hævdede aldrig at givet sig af med en sådan undervisning, frarådede mig også at opsøge den hos andre og sluttede sin tale med disse ord: „Mozart havde heller ikke lært teori, før han skrev;¹¹ faderen rettede hans første komposition og forklarede ham grundene til ændringerne, reglerne osv., og først senere studerede Mozart selv. Fortsæt De nu og vis mig Deres partiturer. Så vil jeg rette dem og forklare Dem reglerne.“ Jeg gik derfra, helt opfyldt af den opblæste forestilling om at begynde som en anden Mozart, men selvfølgelig heller ikke rigtig for alvor. Min gamle Romberg, hvis tid var særdeles begrænset, troede at have ro for mig et godt stykke tid, da det dog ikke kunne være min hensigt at forelægge ham småting, som jeg skrev dagligt (eller rettere om natten). Hvor undrede han sig derfor, da jeg allerede i marts 1808 bragte ham min anden, og i august samme år min tredje kvartet - (N° 14¹² og 20¹³). Han holdt trolig ord og lærte mig gennem rettelserne de nødvendige regler at kende. Under dette lederskab var mine fremskridt så hurtige, at jeg, efter at han havde gennemrettet 3 sange for 3 uakkompagnerede mandsstemmer (15,¹⁴ 16¹⁵ og 17¹⁶), skrev den fjerde (18¹⁷) fejlfrit.

¹¹ „Efter at han havde modtaget klaverundervisning, beskæftigede han sig i de timer, der var afsat til at øve angivne stykker, med at opfinde harmoniske afvigelser osv. Også hans skolelærer klagede over, at han ikke foretog sig andet end at smøre noder ud i stedet for at lære sine lektier og øve sig i at skrive. Faderen søgte i begyndelsen at undertrykke dette, fordi han frygtede, at komposition ville skade de evner, der var afgørende for hans violinspil. Men efter at han en nat var blevet vækket af støj og fandt den unge komponist optændt ved klaveret, gav han ham mere frihed til at følge sin genius og lod ham undervise i harmonilære.“ (Schlüter 1822, sp. 78–85, **UO.**)

¹² *Quartetto IP für 2 Violinen, Viola & Violoncello*, **G.14.**

¹³ *Quartetto [nr. 3] für 2 Violini, Viola & Violoncello*, **G.20.**

¹⁴ *Lied für Soprano, Tenor & Baß ohne Begleitung*, **G.15.**

¹⁵ *Geständnis eines getreuen Liebhabers*, **G.16.**

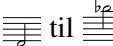
¹⁶ *Der Glückliche*, **G.17.**

¹⁷ *Aufmunterung zur Freude*, **G.18.**

Kunststykket N° 13¹⁸ morede ham meget. Han beholdt noden for at vise den til Bernhard Romberg* som en noget tosset, men også helt ny idé.

N° 19¹⁹ er min første italienske duet, som gjorde alt for megen lykke. Med Rombergs billigelse, men uden min viden blev den sunget af frøken Johanne Gugenheim* og Dr. Kuhnhart²⁰ ved en koncert i Börsenhalle.²¹ Dette var en slags offentlig opførelse af min komposition, og det oprigtige, men derfor ikke mindre dumme og altfor hensynsfulde bifald smigrede min forfængelighed.

Som rondo til den 3. kvartet (20)²² skrev jeg en polonaise, helt i den elegante, brillante stil. Jeg kom på den tossede idé at indlægge en fuga midt i den. Romberg havde tidligere mundtligt forklaret mig de allerførste, enkleste regler. Med dem i ryggen vovede jeg mig i gang. Temaet bestod af kun 3 takter. I de første 20 takter beholdt jeg overblikket, dvs. jeg kunne læse og forstå hvad jeg havde skrevet. Men så blev det mig for broget - jeg svimlede, men skrev dog videre (på et afrevet nodeblad). Og da jeg var færdig, kunne jeg ikke selv læse det! Jeg løb hen til min herlige lærer²³ med ordene: „nu har jeg skrevet noget, som jeg ikke selv forstår. Sig mig om det er godt eller helt forrykt.“ Og det var ikke forrykt. Romberg smilede og glædede sig. Han strøg meget, men beholdt alle imitationer, modulationer, omvendinger, fugatemaets sammensmeltning med polonaisens muntre former osv. Og rondoer er, uden at være betydningsfuld, dog sådan, at jeg i 1812 ved min hjemkomst til København spillede den med bifald for Baron Flemming* og Grev Yoldi* og flere herrer fra orkestret.

Allerede i 1807, blot 16 år gammel, komponerede jeg min firestemmige cirkelkanon, der uden egentlig at være god, dog var fejlfri (N° 11).²⁴ I foråret 1808 kom jeg under en spadseretur for mig selv på den morsomme idé at skrive en sang på en tonerække fra til , noget helt nyt.²⁵ Et år senere skrev jeg en „Canon al revescio“ (N° 25),²⁶ tostemmig, hver stemme melodios i sig selv, og omvendingen så ren, at man kan afsynge nodebladet omvendt. Der er dog nogle forsyndelser i den tostemmige sats.²⁷

¹⁸ *Lied in Scala von D bis b und wieder zurück*, **G.13**.

¹⁹ *Duetto della Semiramide di Metastasio*, **G.19**.

²⁰ Formodentlig August Georg Friedrich Kunhardt*.

²¹ Grundlagt 1804 af Gerhard von Hosstrup*. Börsenhalle havde til huse i en bygning tegnet af arkitekten Joseph Ramée. „Stedets eget trykkeri udsendte flere politiske, merkantile og også litterære tidsskrifter. Hertil også aftenavisen *Liste der Börsenhalle* (1805).“ (Wikipedia-DE, **UO**.)

²² *Quartetto [no. 3] für 2 Violini, Viola & Violoncello*, **G.20**.

²³ I 1808 boede Andreas Romberg i Caffamacherreihe, ikke langt fra familierne Fürst und Hallers bolig i Deichstraße (Hamburgisches Adress-Buch, 1808.)

²⁴ *Vierstimmiger Canon*, **G.11**.

²⁵ *Lied in Scala von D bis B und wieder zurück*, **G.13**.

²⁶ *Canone al revescio*, **G.25**.

²⁷ Der er faktisk et par steder i G.25, der ikke ganske overholder de traditionelle regler for behandling af kvarten som dissonans.

Jeg lagde megen vægt på N° 26,²⁸ og Romberg var også tilfreds med den, men mente dog, at Goethes ikke altfor alvorlige digt blev behandlet for elegisk af mig. Romberg hævdede, at Goethe ikke ville have skrevet „liebes Fränzchen“ („kære lille Frans“), hvis han havde taget afskeden så alvorligt. Jeg mente dog, at der stod „Fränzchen“ af hensyn til rimet på „Kränzchen“ („lille krans“).

I sommeren 1809 opholdt jeg mig 5 måneder i Tönningen,²⁹ hvor jeg havde et dårligt klaver til leje og nu komponerede con amore. Jeg vovede mig i kast med Schillers „Erwartung“ (N° 28)³⁰ og vakte Rombergs og mine andre venners ubetingede bifald. Frøken Therese Romberg* sang den sågar mod min vilje i et større selskab.

Den lille „Lied von Steigentesch“ (N° 29)³¹ var det første af mine stykker, der vakte opsigt på Hamburger Damm.³² Jeg måtte afgive talrige afskrifter. Det var også den første af mine kompositioner, som den for nyligt afdøde musikdirektør Schwencke* så. Han undrede sig over at finde en satsfejl,³³ hvorved han viste mig en alt for stor ære. Musikken til denne sang er dog, uanset den opsigt den vakte, så ubetydelig, at jeg nykomponerede den i december 1822 i London.³⁴

Duetten N° 32³⁵ skrev jeg i Tönningen til Kleinschmidt* og mig selv. Den forblev ufuldført. Menuetten er en ren kvintkanon. Det var lettere at skrive en seriøs kanon end en fornøjelig rondo. Denne duet er stort set gennemgående firestemmig. Romberg læste partituret og mente, at den kunne være en god kvartet, men ikke en duo.

N° 33³⁶ var et komponistbrev, som jeg sendte til frøken Fürst³⁷ i Hamborg.

N° 35³⁸ ville ingen dame synge sammen med mig. Man fandt teksten noget uanstændig, og vedrørende min smag er det sandt nok, at jeg havde det med at tage småting til mig. Så udfærdigede jeg med hjælp fra Ganganelli³⁹ en oversættelse, der gengav det hele endnu tydeligere. Og så opførte damerne den fra noden!

²⁸ *Der Abschied*, G.26.

²⁹ Hamborg kom 1806 uunder fransk herredømme (se s. 137). Det medførte, at unge hamborgske mænd blev „konskriberet“ til den franske armé. Friedrich Kuhlau*, der på den tid var under uddannelse i Hamborg, forlod derfor byen 1810 (Busk 1986, s. 28). Den unge Gerson kan have søgt tilflugt i det holstenske naboopråde af lignende grunde.

³⁰ *Die Erwartung*, G.28.

³¹ *Lied von Steigentesch*, G.29.

³² Apollo-Saal, Drehbahn 3-5, opført 1804 (Sittard 1890, s. 96), eller en anden balsal i nabolaget.

³³ I Takt 9 har Gerson udraderet „g“ i højre hånds første klaverakkord, formentlig på grund af en kvintparallel med den foregående akkord. Denne fejl er dog ikke nødvendigvis den, som Schwencke fandt.

³⁴ *Lied von Steigentesch*, G.184.

³⁵ *Duetto für Violin & Viola*, G.32.

³⁶ *Sehnsucht*, G.33.

³⁷ Lisette Fürst*.

³⁸ *Vorschlag zur Güte*, G.35.

³⁹ Antonio Ganganelli* Ganganellis oversættelse af Goethes digt blev tilsyneladende skrevet specielt til Gerson.

Hallers broder John Ries havde som øgenavn „Richard Arschbock“, hvorover jeg skrev en kanonisk sats⁴⁰ for 3 stemmer, og afsang den under hans tilstedeværelse ved middagsbordet hos Fürsts.

Jeg var 19½ år gammel, da jeg i Goethes digtning stødte på „Verschiedene Empfindungen an einem Platze“⁴¹ og ville sætte musik til dette digt. Blandt mange andre havde Zumsteeg* og Reichard* sat musik til det. Alle udtrykte fint oplevelserne forskelligartet, men gjorde det gennem 4 sange uden sammenhæng. Jeg mente, at de forskelligartede oplevelser slet ikke skulle synges hver for sig, men måtte fremføres på én gang. En vanskelig opgave for et ungt menneske. Jeg gav ikke op og løste virkelig opgaven derved, at jeg lod pigen synge $\frac{2}{4}$ og ynghinglen $\frac{3}{4}$, begge i hurtige bevægelser. Den smægtende lod jeg synge $\frac{3}{4}$ i Andante og jægeren $\frac{6}{8}$, først hver for sig og derefter på én gang! Dengang kendte jeg ikke D[?]'s⁴² finale tilstrækkelig godt. Ideen var virkelig min egen.

Netop fyldt 20 år skrev jeg en violinkvintet,⁴³ et værk i den høje stil. Romberg sendte den til Spohr,⁴⁴ der spillede med på 2. violin. Adagioen er gennemgående femstemmig. Schwenke, der holdt meget af mig og var noget forbeholden overfor Romberg, udtalte engang i et stort selskab, at min kvintet var bedre end Rombergs!⁴⁵ Denne ros er selvfølgelig overdreven, og i og for sig forkert. Men der måtte jo dog være noget i min komposition, der skærmede den mod at gøre sig latterlig.

Også i dette stykke N° 41 var rondoens den svageste. Det var cellisten Prell*, der bragte mig på den idé at skrive adagioen femstemmigt: kort forinden havde jeg været til selskab med ham. Da jeg fortalte ham, at jeg arbejdede på en kvintet, stillede han mig det både spidsfindige og vittige spørgsmål, om det så også var en femstemmig kvintet. Jeg forstod vitsen og ville leende skifte emne. Men så satte han et alvorligt ansigt op og fortalte, at salig Bach⁴⁶ faktisk havde skrevet rent fremstemmige ting. Det slog mig. Hverken de mozartske, beethovenske eller den rombergske kvintet var skrevet på den måde. Det skulle min kvintet heller ikke være, idet de mozartske fodaftryk forekom mig de mest passende og ønskværdige for nutidens verden. Men jeg fandt det fint og en god øvelse at lade en del af min kvintet være femstemmig. Jeg skrev adagioen og løb med partituret til Romberg, der efter at have gennemset og også rost værket sagde, at han var bange for at det ville klinge for lærd(!). Det forekom mig ganske personligt, og jeg kunne knap vente til den aften, der var afsat til prøvespil.

⁴⁰ Dreystimmiges Canonisches Lied, G.36. Kanonteksten „R - c - - - - A - - - - b - - -“ består, let tilsløret, af dette øgenavn.

⁴¹ Verschiedene Empfindungen an einem Platze, G.37.

⁴² Det har ikke været muligt for udgiveren at identificere denne komponist.

⁴³ Quintetto für 2 Violinen, 2 Violas & Baß, G.41.

⁴⁴ Louis Spohr* Spohr besøgte 1810 og det følgende år flere gange Hamborg og sluttede varigt venskab med Andreas Romberg* og Christian Friedrich Gottlieb Schwencke* (Brown 1987, s. 60).

⁴⁵ Op. 23, SteR 81, 1807, IMSLP, String Quintet in E minor, Op.23 (Romberg, Andreas).

⁴⁶ Carl Philipp Emanuel Bach* Johann Nikolaus Prell var den sidste diskantist under C. Ph. E. Bach (Sittard 1890, s. 179).

Vi spillede, og det klang sågar melodisk. Et par ungdommelige gevækster er der vel deri, såsom grelle enharmoniske overgange. Men den dag i dag skammer jeg mig dog ikke over at spille adagioen for hvem det skal være.

Herefter fik mine kompositioner også en egentlig karakter. Ved at skrive og fordi Romberg velvilligt korrigerede, havde jeg fået den såkaldte sats i min magt: jeg skrev grammatisk rigtigt. Edwina (N° 42)⁴⁷ vandt Rombergs bifald og vakte opsigt. Det gjaldt i mindre omfang N° 43,⁴⁸ uanset at der var arbejdet lige så flittig med den: jeg var nok engang forfaldet til elegiformen.⁴⁹

Min første Paternoster (N° 46)⁵⁰ for 3 uledsagede mandsstemmer viste jeg til Romberg, som ikke syntes særlig godt om den. Han roste den som en øvelse. Mine uvidende venner mente, at den var fortræffelig. Men også senere i København kunne Kuhlau* godt lide den. Jeg benyttede senere det virkelig gode i den i min anden firestemmige Paternoster (N° 74).⁵¹

Jeg må dvæle lidt ved teksten til „Den blinde harpenist“.⁵² I to måneder havde jeg intet komponeret, fordi jeg ikke var stødt på en god tekst, og fordi jeg følte mindre lyst til instrumentale ting, hvor jeg helt måtte overgive mig til min fantasi. I juni 1811 kommer jeg sent på aftenen til Fürsts. Alle var gået ud at spadserere, men havde bedt mig om at blive. Ventetiden, tænkte jeg, kan du ikke udfylde bedre end ved at komponere en sang; hvem der bare havde en tekst. Så greb jeg i mørket i Fürsts arbejdsbibliotek, henter en bog frem og genkender i mørket - vers. Det slog mig umådeligt. Jeg råbte på lys og var fast besluttet på, om muligt, at sætte de fundne vers i musik. Der blev bragt lys, og jeg blev klar over, at jeg havde grebet en eller anden undervisningsbog,⁵³ som havde forvildet sig fra børnearbejdsværelset til Fürsts bibliotek, og at jeg straks havde slået op på en sang deri. Den måtte jeg så komponere, hvilket også lykkedes mig, men populær kunne den aldrig blive.

Næsten 21 år gammel aflagde jeg efter 6 års fravær et månedlangt besøg hos min familie i København. Der komponerede jeg min første dansksprogede tekst.⁵⁴

Kanonen N° 55⁵⁵ skulle tydeliggøre den egentlige grundidé i en selskabelig kanon, og jeg nævner den stadig idag, 12 år efter at den blev skrevet. Den forstås relativt let.

⁴⁷ Edwina von Franz von der Goltz, **G.42**.

⁴⁸ Ich liebe dich von Mühler, **G.43**.

⁴⁹ Se side 6.

⁵⁰ Pater noster, **G.46**.

⁵¹ Pater noster, **G.174**. Fra G.46 har Gerson genbrugt takt 26-34 („sicut in coelo“) i G.174.

⁵² Der blinde Harfenspieler, **G.47**.

⁵³ I værkfortegnelsen anfører Gerson bogtitlen *Burgheim und seine Familie*. Samlingens rigtige titel er *Burgheim unter seinen Kindern: Neue Gespräche und Erzählungen für Kinder von acht bis sechzehn Jahren über Natur und Menschenleben* 3. samling, udgivet i Halle 1801, redigeret af Georg Wilhelm Mundt.

⁵⁴ Fragment af Hjemvee af Oehlenschläger, **G.48**. Gerson har sandsynligvis selv skrevet den tyske gendigtning, der er helt forskellig fra Oehlenschlägers egen tyske version.

⁵⁵ Vierstimmiger Canon, „Nun fang ich zu singen an“, **G.55**.

Den lille sang N° 57⁵⁶ er mig af visse årsager bemærkelsesværdig: 1) Romberg havde komponeret selvsamme tekst af Goethe omkring 15 år tidligere og ladet den trykke, uden at jeg havde vidst noget om det. Og nu traf det sig sådan, at jeg, ligesom ham, havde valgt As-dur $\frac{2}{4}$ og havde komponeret det $1\frac{1}{2}$ takter lange tema ganske lig hans og 2) fordi den musikelskende Dr. Veit*, godt kunne lide min sang og ofte bad fru Hosstrup⁵⁷ om at synge den for sig.

Terzetten N° 59⁵⁸ var mit andet orkesterpartitur, og dog allerede skrevet sådan, at den i 1812 vandt mig Kuhlaus agtelse og venskab. Mod slutningen er der en kanon for sopran, tenor og bas i 3 oktaver.⁵⁹

I april 1812 forlod jeg Hamborg og vendte hjem. Undervejs komponerede jeg i rejsevognen en slags afsked med Hamborg: en violinkvartet⁶⁰ hvori jeg udviklede en ny idé, idet jeg benyttede de samme toner ⁶¹ i de 4 hovedtemaer. Det kunne ske uden ensformighed, og dog kom der derved en slags enhed i helheden. Jeg sendte et renskrevet eksemplar til Romberg, der var så venlig straks at fremføre kvartetten i et selskab som et af sine egne manuskripter, og han skrev også mange smukke ord til mig derom.⁶²

I Göteborg mødtes jeg med Schneidtlers⁶³ og fortalte ham mangt om Weyses romancer[¶] uden at kunne synge nogen af dem for ham. For dog at give ham en idé om Weyses måde at behandle romancer på⁶⁴ skrev jeg N° 74⁶⁵ Denne romance viste jeg også senere til Weyse selv, der roste den.

I samme by påbegyndte jeg min første symfoni.⁶⁶ Som indledning benyttede jeg indledningstemaet fra min kvintet.⁶⁷ Min hensigt dermed var at lade den smukke skalabaserede sats udføre af de velklingende blæseinstrumenter. Kun den første Allegro blev færdig i Göteborg. Ved min hjemkomst til København i august 1813 skrev jeg en Andante og en Menuet dertil. Romberg, der senere (1819) læste partituret, fandt førstnævnte mat, men menuettens kanon overraskede og glædede ham. Symfoniens Rondo var også allerede færdig i hovedet indtil fugatoet (jeg kaldte det dengang fuga) som var baseret på hovedtemaet og skulle sættes ind i anden del, og som jeg ville ofre tid og omhu på. Professor Schall* prøvespillede den færdiggjorte $\frac{3}{4}$ af symfonien i

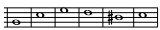
⁵⁶ *Nähe des Geliebten von Göthe*, **G.57**.

⁵⁷ Elisabeth Hosstrup*.

⁵⁸ *Il Ratto impedito. Terzetto d' Antonio Ganganelli*, **G.59**.

⁵⁹ Takt 170 ff, „la del piacere in seno“.

⁶⁰ *Quartetto V für 2 Violinen, Viola & Violoncello*, **G.63**.

⁶¹ I Gersons manuskript noteret med en ikke udskrevet soprannøgle:

⁶² Det eneste af Gersons større værker, der blev trykt i hans samtid (posthumt 1826) (*Quatuor, Oeuvre 1re*).

⁶³ Måske Ernst Burghard Schneidler*.

⁶⁴ Uoversætteligt ordspil: „Weyse's Weise, Romancen zu behandeln“.

⁶⁵ *Romanze von Tiedge*, **G.74**.

⁶⁶ *Symphonie à grand Orchestre*, **G.76**.

⁶⁷ *Quintetto für 2 Violinen, 2 Violas & Baß*, **G.41**.

det daværende „Musikalske Akademi“. ⁶⁸ Men selvom alt gik godt, havde d'Herrer i orkestret så mange indvendinger, ikke mindst fløjtenisten Bruhn ⁶⁹ over uspillelige højtoner, som han ikke desto mindre havde blæst, at jeg fik nok af det hele og først 1817 i Stettin skrev rondo'en med et skrækkelig lærd klingende fugato. ⁷⁰

Min anden militærmarsch ⁷¹ nød den ære at blive spillet ved kong Frederik den sjettes* hjemkomst fra Wien 1815 ⁷² og derefter blive trykt hos Lose ⁷³ som *Indtogs Marsch*. Jeg havde tidligere ladet *6 Eccosaiser* ⁷⁴ trykke under det anagrammatiske navn *Orgens*. Mine hamborgske musikvenner ærgrede sig over, at jeg havde indledt min offentlige fremtræden i den musikalske komponistverden med den slags fadæser.

Til grund for den vokale Rondeau N° 88 ⁷⁵ ligger der en særlig (sagt om en anden komponist ville jeg kalde den genial) idé: den var skrevet til at blive sunget i en lille vaudeville: *les acteurs à l'épreuve*. Forklædt som bondepige synger stykkets skuespillerinde, naturligvis den unge skuespillers elskede, en romance og en rondeau for dennes onkel, hvorunder hun gradvist overgår fra bondepige til primadonna og derved sørger for stykkets udvikling og sin egen kunsts triumf. Skuespilleren fremstiller en „Poulot“, bondepigens dumme broder. Og så tænkte jeg, at det ville være ganske morsomt, hvis den rondeau, som pigen synger, tilfældigvis havde obligat violinledsagelse, og at Poulot griber et instrument fra væggen og tilbyder sig som akkompagnatør. Dette bliver opfattet som satirisk af onklen, hvorefter Poulot i stedet for skuespillet udfører 3 gevaldige strøg på de to dybeste tomme strenge og, ligesom søsteren i sin sang, bliver avanceret og slutter af med staccato-triller og kadencer. Der blev ikke noget ud af forestillingen, og jeg har derfor ikke afprøvet effekten. Men nu, 8 år senere, morer partituret mig stadig. Særligt morsomme er nogle imitationer, der opstår derved, at broderen ikke kan spille så hurtigt som søsteren synger.

Valsen N° 90 ⁷⁶ blev sammen med endnu en vals (N° 70), ⁷⁷ der en tid lang havde vakt opsigt, udgivet hos Lose, ⁷⁸ og under mit eget navn. ⁷⁹ Men det var ikke det klogeste jeg kunne gøre.

⁶⁸ Se Ravn 1886, s. 135 ff.

⁶⁹ Peter Christian Bruun*.

⁷⁰ Det fremgår tydeligt af de bevarede orkesterstemmer (*Symph Stimmen*), at den fuldførte symfoni er blevet opført. I forordet til faksimileudgaven af partituret („*Symphony in E-flat Major*“ 1983, s. XXVI) omtaler udgiveren Carsten E. Hatting en „dokumenteret førsteopførelse“ 1820, desværre uden kildeangivelse. Sandsynligvis blev symfonien opført i „Foreningen for Musikens Udbredelse“.

⁷¹ *Marsch für des Königs Leibwache N° 1*, **G.86**, „Den kongelige Livgarde til Fods“ (Vaupell og Lund 1876, s. 301, 305).

⁷² Efter hans deltagelse i Wienerkongressen, se s. 150).

⁷³ Lose's Musikhandel (1802–1845) (Fog 1984, s. 214 f.)

⁷⁴ *Sechs Ecossaisen*, **G.84**, se Fog 1979, s. 100. Hverken Gersons manuskript eller notetrykket er bevaret.

⁷⁵ *Deux Chansons des Acteurs à l'épreuve*, **G.88**.

⁷⁶ *Walzer für Fortepiano*, **G.90**.

⁷⁷ *Walzer für Tanz-Orchester*, **G.70** i klaverbearbejdelse.

⁷⁸ Se note ⁷³, s. 10

⁷⁹ *Deux Valses*, se Fog 1979, s. 37.

Romancerne 77⁸⁰ og 91⁸¹ er og bliver damestykker, og har ikke kunnet fortrænges af mine nyere sange. Det siger sig selv, at i den slags sange er teksten det vigtigste. N° 91 har min berlinske veninde fru Leonore Liebert⁸² vist den ære at indsætte i et broderi.

N° 99⁸³ gjorde under min rejse 1817⁸⁴ så stor lykke, at det kunne svare sig for mig at lade den trykke i 200 eksemplarer for egen regning.⁸⁵ Over halvdelen er allerede uddelt.

N° 81⁸⁶ er en sang i G-dur på 3 toner, G, A og H, som jeg skrev i 1814. Der er skrevet mange af den slags som efterligning af J. J. Rousseaus sang.⁸⁷ Kuhlau* har skrevet en af de bedste.⁸⁸ Men alle skrev i dur indenfor den store terts og i mol indenfor den lille terts. Jeg kom på den lykkelige tanke at skrive en sang i dur indenfor den lille terts. Og sådan fremstår sangen i N° 110.⁸⁹ Forspil og efterspil er skrevet over de 3 toner G, As og B. Jeg tror ideen er helt ny, men jeg kan tage fejl.

N° 118⁹⁰ i F-mol udmærker sig derved, at hele første vers senere optræder i F-Dur, uden at der er ændret en eneste tone i sangstemmen.

N° 140⁹¹ var også en damesang, uanset at den er en anelse uanstændig.

I september 1818 skrev jeg min anden Ouverture (N° 147)⁹² og mente nu at have leveret noget, som jeg med fortrøstning kunne træde offentligt frem med på tryk. Jeg sendte den til min gode gamle Romberg. Og denne skrev mig så meget godt om den, at jeg bad ham sende den til Leipzig til en forlægger.⁹³ Der blev noden en tidlang

⁸⁰ *La paille*, **G.77**.

⁸¹ *La faiseuse de Bouquets*, **G.91**.

⁸² Eleonore Liebman*.

⁸³ *Die kleine Myris, oder die Grazie des Widerspruchs*, **G.99**.

⁸⁴ Ifølge værkfortegnelsen opholdt Gerson sig fra maj til juni i Berlin og Stettin.

⁸⁵ Hos J. Gröbenschütz* musikhandel.

⁸⁶ *Lied in Drey Tönen*, **G.81**.

⁸⁷ En sang med tekst og musik af Jean-Jacques Rousseau* (**IMSLP**, *Que le jour me dure!* (Rousseau, Jean-Jacques)).

⁸⁸ *Fremdlings Abendlied* til et digt af Zacharias Werner (1768–1823). Op. 11a No. 8 (**IMSLP**, 10 German Songs, Op.11a (Kuhlau, Friedrich)).

⁸⁹ *Das Mädchen aus der Fremde*, **G.110**.

⁹⁰ *Der Lebensmüde*, **G.118**.

⁹¹ *Der Heimliche*, **G.140**.

⁹² *Ouverture à grand Orchestre*, **G.147**.

⁹³ Herom skrev Andreas Romberg den 27. maj 1819 i et brev fra Gotha til forlæggeren Carl Friedrich Peters in Leipzig: „Hr. Georg Gerson, bankier i København, har sendt mig en mesterlig komposition, en *Ouverture à Gr[and] Orch[estre]* som han ønsker at lade trykke og som han vil tilegne mig. Det er særligt ærefuldt for mig, at denne geniale *Dilletant*“ [se s. 146] „kalder sig elev af mig. Om udgivelsen af dette værk har han bl.a. skrevet følgende, som jeg venligst beder Dem sende mig svar på, „at sende det til Leipzig, helst til *Peters*, på grund af deres smukke nodestik. Da det som dilettantarbejde sandsynligvis indebærer nedslag, vil forlæggeren måske bekvemme sig til et honorar. Bliv enig med ham herom og giv det til en eller anden familie i Gotha, der kan bruge det. - osv.““ **UO**. I et senere brev fra den 20. juni rykker han Peters for et svar (Pechstaedt, Hust og Beer 2009, s. 141 ff.). Siden 1815 havde Andreas Romberg været hofkapelmester i Gotha (Wikipedia-DE).

liggende, fordi ouverturer sjældent eller aldrig kan betale sig for forlæggerne, men den var dog bestemt til nodestik. I mellemtiden døde Romberg, og min ouverture udkom ikke, og var også berøvet den nimbus, som tilegnelsen til hans hædrede navn ville have forlenet den med. Som tilegnelse til mindet om en ven passede musikkens karakter ikke. Da jeg i 1823 efter kurrejsen⁹⁴ besøgte Leipzig, opsøgte jeg forlægger Peters og fik mit manuskript tilbage. I ouvertures indledning er der en uheldig reminiscens af Bernhard Rombergs* Overture til *Fiesco*⁹⁵ :

Sieg der Liebe (N° 152)⁹⁶ er et af mine bedste værker. Jeg arbejdede længe og med flid på det. Den opgave jeg havde stillet mig, var meget vanskelig: at lade den lærde Pallas optræde i Es-dur, den stolte Juno i C-dur (eller også om nødvendigt i E-dur) og den forelskede, imødekommende Venus i A-mol eller A-dur - og dog, som naturligt er, lade stykket slutte i Es-dur. Vel at mærke uden derved at ty til halsbrækkende, hårtrukne modulationer. I hele stykket er der kun én enharmonisk overgang, og det på et helt tilladt sted: der hvor Paris udtaler afgørelsens ord. Det vanskeligste for mig var at lade Venus begynde. De to andre gudinder lægger ud med pomp og får afslag af Paris. Men Venus er nærværende og er derfor overbevist om, at det ikke er på den måde hun opnår Paris, og gennem ham æblet. I sit udbrud som en glad hyrde har han med ordene „lad mig være glad og munter“ givet et kort svar. De næste 4 ord lader jeg så gentage *rallentando* i akkompagnementet. Og det er netop disse toner, genklangen af hans hjerte, som Venus griber, idet hun indleder sine første ord „dig lokker visdom ikke“ i piano med de samme 4 toner. Selvom dette stykke egentlig er en kvartet, er det sådan indrettet, at det kan synges som duet for sopran og tenor, fordi jeg lader Minerva og Juno snige sig væk og lader Venus og Paris gøre sig til gode i en hyrdeduet.

I 1819 vakte en sammenslutning af 4 tyske musikere under navnet *Quintcordium*⁹⁷ stor opsigt i København med deres velindstuderede udførelse af firestemmige sange. Som forsøg skrev jeg *Iris* (N° 154)⁹⁸ til dem. Den ubetydelige sang behagede dem. Man bad om noget større. I mangel på en tekst tænkte jeg, at Theodor Körner*

⁹⁴ Se s. 156.

⁹⁵ Dramaet *Die Verschwörung des Fiesco zu Genua* af Friedrich Schiller*. En opførelse af Bernhard Rombergs ouverture dertil blev anmeldt i *Allgemeine musikalische Zeitung* (Allg. Mus. Zeitung, Bd. 25, Juni 1823, sp. 406).

⁹⁶ *Sieg der Liebe* von J. J. Baggesen (nach einem alten Holzschnitt), **G.152**. Jens Baggesens tekst er baseret på et digt af Christian Felix Weiße, *Paris mit dem Apfel und die drey Göttinnen Pallas, Juno und Venus* (Weiße 1772, s. 224 f.). Gersons dramatiske scene¶ N° 152 er efter udgiverens bedste viden den eneste kilde til Baggesens digt.

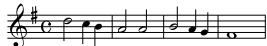
⁹⁷ Købehavnerkorrespondenten for *Morgenblatt für gebildete Stände* skrev herom „Blandt flere fremmede kunstnere, som har besøgt os i afvigte vinter har et tonekunstnerselskab under navnet Quintcordium givet de herværende musikelskere en sjælden nydelse ... Hvad der her fremkaldte særligt bifald var ... den firestemmige sang uden akompagnement ... Den smukke stemmerenhed og det fuldendte ensemble, der udvises ved udførelsen af disse sange, må man have hørt for at danne sig et sandt billede deraf og for, som udtrykt i et af vore blade »overbevise sig om, hvad talent kan nå frem til gennem flid.« (Huber 1807–1865, s. 640, UO. Se også Ravn 1886, s. 177–178, Jensen 1996, s. 33–34).

⁹⁸ *Iris* (fra Ramlers *Lyrische Blumenlese* (Ramler 1774, s. 91), sang for fire mandsstemmer uden ledsagelse), **G.154**.

vel kunne levere mig den bedste; jeg søgte nemlig efter en slags marsch. Ved at bladere i Körners efterladte digte fandt jeg „Den menneskelige stemmes pris”. En mere passende tekst til det foreliggende formål var ikke mulig. I denne sang har jeg udmalet musikalsk, hvad jeg ellers sjældent har gjort og endnu sjældnere billiger hos andre. At gøre dette uden hjælp af noget instrument i en „Stemmens pris”⁹⁹ forekom mig pikant og på en vis måde nyt og allerede af den grund berettiget, måske endog godt. Antydningerne af waldhorn, orgel, tonernes evige rige og af samklang er gengivet mere eller mindre tydeligt. Fremført af gode stemmer gør det sig godt.

Ved udskrivningen af en pris for en komposition til frøken Jessens¹⁰⁰ nationalsang kunne jeg ikke stå imod: jeg indleverede N° 158,¹⁰¹ men gjorde en prismodtagelse umulig eller i det mindste usandsynlig, idet jeg heller ikke kunne nære mig for at indflette nogle bidende bemærkninger om tekstens ringhed og følgelig det dumme ved prisuddelingen.¹⁰²

I begyndelsen af september 1819 kom jødeforfølgelsen til København.¹⁰³ Under optøjerne var jeg om aftenene bundet til mit værelse og tænkte på den mulighed, at alle jøder ville blive forvist til Jerusalem og snart måtte tage afsted dertil. I den anledning komponerede jeg min første, indtil videre eneste sørgemarsch,¹⁰⁴ måske ikke det ringeste af mine værker.

N° 183,¹⁰⁵ en sangduet, som jeg skrev i London, er den mest klassiske af mine kompositioner. Den er næsten gennemført imødekommende, lader sig gerne høre selv af lægfolk. Og dog udgør kanons i sekund, terts, kvalt, kvint, seks, septim og også oktav godt og vel halvdelen af sangen. Et sted er det samme tema behandlet kanonisk, 1 gang i oktaven, 1 gang i kvinten, først med 2 taktens afstand, senere med 1 takts afstand. Man skulle ikke tro, at der kan gøres så meget med det enkle tema I første halvdel af kanonen synger tenoren for og diskanten følger. I anden halvdel går diskanten foran og tenoren følger. Mod slutningen er sågar almindelige passager [Rouladen] anvendt i kanon.

Sangen N° 184¹⁰⁶ skrev jeg til fru Adelhaid Goldschmidt* til Nytårsaften i London. Jeg manglede blot en tekst. Da valgte jeg min første sang af Steigentesch (N° 29).¹⁰⁷

⁹⁹ *Die menschliche Stimme*, G.155.

¹⁰⁰ Juliane Marie Jessen*.

¹⁰¹ *Dansk National Sang*, G.158. se Erichsen 1976.

¹⁰² Som resultat af prisudskrivningen blev frøken Jessens sang „kronet” som vindingsang af den ikke overvættede begejstrede komite (ibid., s. 179).

¹⁰³ Se s. 152.

¹⁰⁴ *Trauer-Marsch für Fortepiano à quatre mains*, G.163.

¹⁰⁵ *Duetto di Metastasio*, G.183.

¹⁰⁶ *Lied von Steigentesch*, G.184.

¹⁰⁷ *Lied von Steigentesch*, G.29.

Teksten til N° 185¹⁰⁸ hentede jeg i Paris. Men jeg komponerede den London og lod den trykke i Hamborg.¹⁰⁹

Under en udflugt sammen med Vallentin, Leo og Heinrich Romberg¹¹⁰ fra Paris, til Montmorency tror jeg, blev impromptuen N° 190¹¹¹ skrevet med blyant siddende i græsset, i kappestrid med de to sidstnævnte - og straks afsunget af os tre. De to andre blev slet ikke færdige.

N° 191¹¹² er en spøg, som jeg forberedte for min broder¹¹³ til hans fødselsdag. Hans yndlingskomponister¹¹⁴ er, ubestridt Mozart, de franske, hovedsagelig Mehul*, Cherubini*, Nicolo¹¹⁵ og Boildieu*. Kompositioner af disse mænd hører han med andre øren. Jeg skrev denne romance med fransk håndskrift på et gammelt stykke nodepapir, med en overskrift som om 3 af de ovennævnte havde komponeret den tilsammen og pakkede gaverne fra forældre og søskende ind i dette blad. Han så noderne. Under det lånte flag måtte de jo behage ham. Først efter at han lykkeligt havde sunget sig ind i romancen, viste jeg ham den i min partiturbog. Denne spøg er da også grunden til, at romancen ret vellykket efterligner nogle franske særtræk.

Den 7. juli blev jeg i Hamborg ramt af en nervelammelse. Den 7 juli 1823 var jeg i Marienbad i Böhmen.¹¹⁶ Årsdagen ville jeg fejre på musikalsk vis og komponerede derfor (siden januar havde ingen sange skrevet) to sange af *Castelli* (N° 197–98).¹¹⁷

Den opgave jeg stillede mig med N° 199¹¹⁸ var ikke let at løse. „Marie“ i halvdelen af verset og „Maria“ i slutningen af samme skulle have en og samme melodi, samtidig med at stykket lægger ud i mol og det første „Marie“ altså måtte være i dur og det andet i mol.¹¹⁹ Samtidig måtte digtets hurtige gang som følge af de mange strofer ikke opholdes. Og vanskeligst var det at gøre den fremadskridende melodi og harmoni naturlig for begge. Melodien tillader lige så naturligt harmonien

som

¹⁰⁸ *Ni jamais, ni toujours*, **G.185**.

¹⁰⁹ Det er ikke lykkedes udgiveren at eftervise dette nodetryk.

¹¹⁰ Sandsynligvis Heinrich Maria Romberg*. Måske er også Vallentin og Leo, børn af Andreas Romberg (eller Bernhard Romberg?).

¹¹¹ *Lied aus Göthe's Divan. Impromptu*, **G.190**.

¹¹² *L'attente*, **G.191**.

¹¹³ Nicolai Gerson*.

¹¹⁴ „Vistnok respekterede han de store classiske Componister, men især sværmede han dog for den franske Musik, og Mehul og Cherubini vare hans Afguder.“ (Abrahams 1876, s. 189).

¹¹⁵ Nicolas (Nicolò) Isouard*.

¹¹⁶ Se s. 156.

¹¹⁷ *Du und Ich*, **G.197**, *Ich bin dein*, **G.198**.

¹¹⁸ *Marie*, **G.199**.

¹¹⁹ Gerson får her byttet rundt på dur- og molstederne.

Den 10. juli komponerede jeg N° 200¹²⁰ og afsluttede dermed en cyklus på 200 af mine kompositioner med ordene:

hvad vil han sige?

og det endda mod alle musikalske regler med et spørgsmålstegn.

¹²⁰ *Der unschuldige Zweifel*, **G.200**.

Tematisk fortegnelse

I København

1804

Französische Romance, uden ledsagelse¹²¹

Kilder: Verzeichnis, s. 29

1805

Deutsches Lied, uden ledsagelse¹²²

Kilder: Verzeichnis, s. 29

I Hamborg

1806

Duett for fløjte og violin

Kilder: Partiturer 1, s. I–VIII

Allegro

for fløjte og violin

Kilder: Verzeichnis, s. 29

Polonaise for violin, ledsaget af
en anden violin

Kilder: Verzeichnis, s. 29

1807

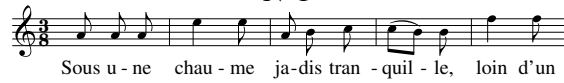
Vetter Michel. Sang med klaver-
ledsagelse.¹²³ Af H. Harries¹²⁴

Kilder: Partiturer 1, s. 29, Zwölf deutsche Lieder, s. 1

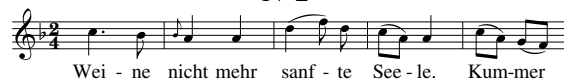
¹²¹ Romance fra en roman *Sabina d'Herfeld ou les dangers de l'imagination* (1795) af Jacques-Antoine de Révéroni Saint-Cyr* (Saint-Cyr 1797, s. 58). Gerson benytter også denne tekst i en trestemmig sang for sopran, tenor og bas **G.15**.

¹²² *Trostlied. An Amalien* af August Friedrich Ernst Langbein* udgivet i *Gedichte von August Friedrich Ernst Langbein* (Langbein 1800, s. 60). Gersons tekst afviger noget fra det trykte digt.

Nº1

Nº2

Nº3

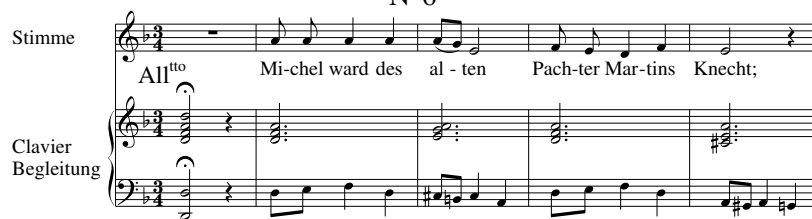
Nº4

Nº5

Nº6

¹²³ Fortegnelse: afviger væsentligt fra musikken i *Partiturer No. 1*.

¹²⁴ *Herr Michel* af Heinrich Harries*. Udgivet i *Gedichte von Heinrich Harries* 1804 (Harries 1804b, s. 26).

Sonate for Fortepiano,
med violinledsagelse. Ufuldendt
tilegnet Melle Augusta Haller*

Kilder: Verzeichnis, s. 31

November
Quartetto for 2 violiner, bratsch &
violoncello¹²⁵

Kilder: Partiturer 1, s. IX–XXV

Jongh¹²⁶

Chanson de Cordonnier.¹²⁷ Sang med
klaverledsagelse¹²⁸

Kilder: Partiturer 1, s. 77–81, Zwölf deutsche Lieder, s. 1

Adelaide Nathan¹²⁹

Walzer for fortepiano, violin & fløjte

Kilder: Partiturer 1, s. 31–32

Vierstimmiger Canon¹³⁰

Kilder: Partiturer 1, s. 84

¹²⁵ Fortegnelse: Takt 1 afviger fra *Partiturer 1*.

¹²⁶ Hamborgsk familienavn med hollandske forbindelser.

¹²⁷ Chanson af en M. Rambur, *La Chaussure à la mode* ca. 1785 (Rambur ca.1785). en nyere version udkom i *Chansons Joyeuses du XIXe Siècle*, 1866 (*Chansons Joyeuses 2* 1866, s. 143–145)

Nº7

Violine

Allegro

Fortepiano

Nº8

Viol 1mo

Viol 2do

Viola

Vcello

Allegro

f

p

Nº9

Allegretto

Ad-mi - rez donc ma vi-gi - lan - ce, Li - set-te, voi-ci

f

Nº10

Flauto

Violino

Fortepiano

Nº11

2. 3. 4.

Dieß ist der er-ste Ca-non, den ich com-po - niert. Drum, wenn Ihr wollt so ap-plau - diert.

¹²⁸ Fortegnelse: klaverstemmen afviger væsentligt fra Partiturer No. 1 .

¹²⁹ Adelaide Nathan David*.

¹³⁰ Tekst tydeligvis af komponisten.

[M^{ell}]^c Fürst¹³¹

An die Erwählte¹³² af Goethe med klaver-
ledsagelse.

Kilder: Partiturer 1, s. 30

Lied¹³³ i en skala fra til og tilbage igen¹³⁴

Kilder: Partiturer 1, s. 76

Marts

Quartetto for 2 violiner, bratsch & violoncello

Kilder: Partiturer 1, s. 1–22

[Sc]hneidler¹³⁵
[M]^{ad}. Sengstack¹³⁶

24. maj

Lied¹³⁷ for sopran, tenor & bas uden ledsagelse¹³⁸

Kilder: Partiturer 1, s. 33

[Sc]hneidler*
[M]^{ad} Sengstack*.

2. juni

Geständniß eines treuen Liebhabers¹³⁹ af Gleim
Sang for sopran, tenor & bas, uden ledsagelse

Kilder: Partiturer 1, s. 34–35

¹³¹ Lisette Fürst*.

¹³² *An die Erwählte* af Johann Wolfgang von Goethe*, skrevet o. 1785, udgivet 1800 i *Goethe's neue Schriften* (Goethe 1800, s. 9).

¹³³ Den anonyme tekst (formentlig af komponisten) parafraserer et digt *Die Tochter an ihre Mutter* fra en roman, *Klara du Plessis und Klairant* af August Heinrich Julius Lafontaine* 1795 (Lafontaine 1801, s. 72).

¹³⁴ *Fortegnelse*: sangstemmen afviger noget fra *Partiturer No. 1*.

¹³⁵ Måske Ernst Burghard Schneidler*.

Nº12

Andante

Hand in Hand

Andante Nº13

Männ-chen, was be-wachst du mei - ne Blic - ke, war-um

Allegro Moderato Nº14

Männ-chen, was be-wachst du mei - ne Blic - ke, war-um

Andante Nº15

Sous u-ne chau-me ja - dis tran-quil-le, loin _d'un pè-re, ty-ran d'a-mour. .

Andante Nº16

Ich hab' ein - mal ein schö-nen Weib ge - sehn, Cy-the-re selbst Cy-the-re selbst sehn, Cy-the-re selbst, Cy - the - re selbst

¹³⁶ Christiane Sengstack*.

¹³⁷ Se note ¹²¹, s. 16.

¹³⁸ Fortegnelse: intet dobbeltslag i sopranen, takt 5.

¹³⁹ *Geständnis eines getreuen Liebhabers* af Johann Wilhelm Ludwig Gleim*, udkommet i *Sämmtliche Schriften* I-IV, (Gleim 1765, s. 28)

[Sc]hneidler*
[M]^{ad}. Sengstack*

1808
13. juni
Der Glückliche¹⁴⁰ af Gleim. Trestemmig sang
uden akkompagnement
Kilder: Partiturer 1, s. 36

[Sc]hneidler*
[M]^{ad}. Sengstack*

30. juni
Aufmunterung zur Freude¹⁴¹ af Hölty
Trestemmig sang uden akkompagnement
Kilder: Partiturer 1, s. 37–39

[M]^{elle} Fürst*
[M]^{ad}. Hosstrup¹⁴²
[R]ost¹⁴³
[Gr]und¹⁴⁴
[M]^{elle} Betty Meyer¹⁴⁵

August
Duetto della Semiramide di Metastasio¹⁴⁶
med fortepiano- og kvartetledsagelse¹⁴⁷
tilegnet Demoiselle Johanne Gugenheim*
Kilder: Partiturer 1, s. 40–43

1808
August
Quartetto for 2 violiner, bratsch & violoncello
Kilder: Partiturer 1, s. 51–71

¹⁴⁰ *Der Glückliche* af Johann Wilhelm Ludwig Gleim*, udgivet i *Sämmtliche Schriften IV-VI*, 1780 (Gleim 1780, s. 76).

¹⁴¹ *Aufmunterung zur Freude* af Ludwig Christoph Heinrich Hölty*, udgivet i *Musenalmanach (Hamburger) 1777* (Voß 1777, s. 37).

¹⁴² Elisabeth Hosstrup*.

¹⁴³ Måske C. P. Rost*.

Allegretto N^o17

Glück-lich ist wer nim-mer lie - bet, wer der Lie - be lacht;
wer der Lie - be lacht;

Allegretto N^o18

Wer woll - te sich mit Gril - len pla-gen, so lang _ uns Lenz und
Wer woll-te sich

Semiram. N^o19

Allegro Spirituoso
Cru - del! Cru - del! Mo-rir mi ve - di

N^o20

Grave Allegro ma non troppo
Violino 1°
Violino 2°
Viola
Violoncello

¹⁴⁴ Friedrich Wilhelm Grund*.

¹⁴⁵ Rebecka (Betty) Beer, f. Meier*.

¹⁴⁶ Fra librettoen til operaen *Semiramide* af Metastasio*, 2. akt, 10. scene (Trapassi 1782, s. 70). Operaen fik sin førsteopførelse 1729 med musik af Leonardo Vinci*.

¹⁴⁷ Fortegnelse: forspillet er forkortet til 2 takter.

[Ki]ngston Philadelphia¹⁴⁸
[A]delaide Nathan*
Clav. Ausz.

September
Walzer for fløjte, 2 violiner & violoncello
Kilder: Partiturer 1, s. 44

[Mell]e Fürst*
[Mad] Hosstrup*
[Ha]nne Henriques*
[Ri]kke Wallich¹⁴⁹

1808
September
Canzonetta¹⁵⁰ af A. Ganganelli med klaver-
og guitarledsagelse¹⁵¹
Kilder: Partiturer 1, s. 28

31. december
Sonate for fortepiano, violin &
violoncello¹⁵²
tilegnet Dem^{elle} Augusta Haller*
Kilder: Partiturer 1, s. 85–104

¹⁴⁸ Ikke identificeret.

¹⁴⁹ Sandsynligvis Frederikke (Rikke) Wallich (1793–1872)*

¹⁵⁰ Digt af Vincenzo Monti*, udgivet i *Poesie di Vincenzo Monti* 1800 (Monti 1800, s. 103) og i en af Antonio Ganganelli* redigeret italiensk tekstantologi *Raccolto di prose, e poesie di vario genere* (Ganganelli 1810, s. 172). Gerson tilskrev formentlig Ganganelli dette digt, fordi det står uden forfatter i antologien.

Nº21

Flauto

Viol. 1mo

Viol. 2do

Basso

Nº22

Voce

Allegretto

Fin ch  l'e-t  ne-in-vi - ta, cer -

Guitarre

Forte-Piano

Nº23

Violino

Vcello

Forte-Piano

Grave

Allegro ma non troppo

¹⁵¹ Fortegnelse: takt 3 udeladt i forspillet.

¹⁵² Bearbejdelse af strygekvartetten G.14.

1809
Canon for 4 tenor- eller basstemmer¹⁵³
Kilder: Partiturer 1, s. 24–25

F. Ries¹⁵⁴
Skrevet [I] hans
stambog[¶].

Canone al revescio. tostemmig¹⁵⁵
Kilder: Partiturer 1, s. 83

[M]elle Mitchell¹⁵⁶
~~[M]elle Fürst~~
[Mad] Hosstrup*
[Mad] Schröder¹⁵⁷
[?] Romberg¹⁵⁸
Rost*
[M]elle Betty Meyer*

Marts
Der Abschied¹⁵⁹ af Göthe med
klaver- og kvartetakkompagnement¹⁶⁰
Kilder: Partiturer 1, s. 23–27

¹⁵³ Reksten blev udgivet i *Musenalmanach (Hamburger) 1777* (Voß 1777, s. 107), hvis redaktør Johann Heinrich Voß* anfører Martin Luther* som digter. Gerson har formentlig fundet teksten der.

¹⁵⁴ Ferdinand Ries*.

¹⁵⁵ Tekst fra et digt af Heinrich August Ottokar Reichard* udgivet i *Musenalmanach (Göttinger) 1777* (Goekingk 1777, s. 81).

¹⁵⁶ Nancy Mitchell*.

Nº24

Wer nicht liebt Wein, Wei-ber und Ge - sang, der bleibt ein Narr, der bleibt ein Narr sein
 [2.] Le - be - lang, sein Le - be - lang, wer nicht liebt Wein, Wei-ber und Ge - sang, der bleibt ein
 [3.] Narr, ein Narr sein Le - be - lang, sein Le - be - lang. Wer nicht liebt Wein, Wei-ber und Ge -
 [4.] sang, der bleibt ein Narr sein Le - be - lang, sein Le - be - lang.
 Wer nicht liebt Wein, Wei-ber und Ge - sang, der bleibt ein Narr sein Le - be - lang.

Nº25

Andante
 Freund - schaft, Va - ter - land, Na - tur, sü - ße
 Freund - schaft, Va - ter - land, Na - tur, sü - ße zau - be - ri - sche

Nº26

Andante
 Laß mein Aug' den Ab-schied sa-gen, den mein Mund nicht neh-men kann, schwer, wie

¹⁵⁷ Mäske Antoinette Sophie Schröder*.

¹⁵⁸ Mäske Therese Schlöter f. Romberg*.

¹⁵⁹ *Der Abschied* af Johann Wolfgang von Goethe*, skrevet 1770, først udgivet 1789 i *Goethe's Schriften* (Goethe 1789, s. 112).

¹⁶⁰ *Fortegnelse*: der mangler et opløsningstegn foran „b“ i forspillet, takt 2.

1809
April
Canon¹⁶¹ for 2 sopran og 2 tenorstemmer
Kilder: Partiturer 1, s. 72–75

Rost*
[Melle]: Fürst*
[M^{adl}]: Hosstrup*
Schröder¹⁶²
[M^{adl}]: Romberg*
[Fräul]: Buchwald i Ütersen¹⁶³

I Tönningen¹⁶⁴
juli
Die Erwartung¹⁶⁵ af Schiller, med klaver-
ledsagelse¹⁶⁶
Kilder: Partiturer 1, s. 105–111, Romancer af G. Gerson, s. 49–62

Rost*
[Fräul]: Buchwald i Ütersen*
[M]^{lle} Louise Mayer¹⁶⁷
Adelaide Nathan* } I
Rikke Wallich* } Køben-
?? } havn
[Fri]edrike Dellevie¹⁶⁸
Mad^e Fürst¹⁶⁹
Madam Heckscher¹⁷⁰ i Københ.
Loue Mincke¹⁷¹ - do -

August
Lied¹⁷² af Steigentesch med klaverledsagelse¹⁷³
Kilder: Partiturer 1, s. 112

¹⁶¹ *Erinnerung* af Johann Wolfgang von Goethe*, udgivet 1789 i *Goethe's Schriften* (Goethe 1789, s. 121). Gerson benyttede denne tekst i flere kanons: **G.27**, **G.62** og **G.72**.

¹⁶² Måske Friedrich Ludwig Schröder*.

¹⁶³ Sandsynligvis Anna Sabina von Buchwald*.

¹⁶⁴ I forordet (6) skriver Gerson „Sommeren 1809 opholdt jeg mig 5 måneder i Tönningen“ uden at forklare hvorfor han blev så længe væk fra Hamborg. Måske frygtede han, som Kuhlau, den konskription (indkaldelse til den franske hær), som de franske besættelsesmyndigheder havde iværksat og bragte sig i sikkerhed i Holsten. Se Busk 1986, s. 28.

¹⁶⁵ *Die Erwartung* af Friedrich Schiller* udgivet i *Musenalmanach (Schiller) 1800* (Schiller 1800, s. 226).

¹⁶⁶ *Fortegnelse*: Sangstemmen afviger væsentligt fra *Partiturer* No. 1.

Nº27

Tenore I^o

Willst du im-mer wei-ter schwei-fen? Sieh, das Gu-te liegt so nah; Ler-ne nur das Glück er -

Soprano II

grei - fen, denn das Glück ist im-mer da. Willst du im-mer wei-ter

Soprano I

schwei-fen? Sieh, das Gu-te liegt so nah; Ler-ne nur das Glück er - grei - fen,

Soprano I

denn das Glück ist im-mer da. Willst du im - mer wei-ter schwei-fen? Gu - te liegt so

Tenore II

nah; Ler-ne nur das Glück er - grei-fen, denn das Glück ist im-mer da. 7

Nº28

Andante con moto

Hör ich das Pfört-chen nicht ge-hen?

pp *fp*

Nº29

Allegretto

Wir gin - gen bei - de Hand in Hand,

p

¹⁶⁷ Ikke identificeret.

¹⁶⁸ Sandsynligvis Friederike Dellevie*.

¹⁶⁹ Madame eller Mademoiselle Fürst? Købmand Lorenz Fürst ægtede 1791 „Jgfr. Röschen“, der døde den 16. April 1809, se Ellermeyer 1993 og Jüdische Grabsteinepigraphik. Derfor kan „Mad^e Fürst“ næppe henvises til Lorenz Fürsts hustru. Det drejer sig snarere om Lisette Fürst*.

¹⁷⁰ Sandsynligvis Leonora Heckscher*.

¹⁷¹ Ikke identificeret.

¹⁷² *Lied af August Ernst Freiherr von Steigentesch**, udgivet i *Musenalmanach (Schiller) 1797* (Schiller 1797, s. 116).

¹⁷³ *Fortegnelse*: Klaverstemmen afviger meget fra *Partiturer No. 1*.

Melle Friederike Dellevie*
Rikke Wallich*

1809
September
Der Storch¹⁷⁴ af H. Harries med klaverledsagelse¹⁷⁵
Kilder: Partiturer 1, s. 113

Das Lied vom Glücke¹⁷⁶, af von Halem
med klaverledsagelse¹⁷⁷ til den unge Lüders¹⁷⁸
i Tönningen
Kilder: Partiturer 1, s. 114

[Mad]^{me} Goldschmidt¹⁷⁹

Oktober
Duetto for violin & bratsch, (Allegro og
Menuet med Trio)
Kilder: Partiturer 1, s. 115–119

Melle Fürst*
[S]panhoofd¹⁸⁰

Die Sehnsucht¹⁸¹ af H. Harries med
klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 1, s. 123–124

¹⁷⁴ *Die Unterhandlung* af Heinrich Harries*, udgivet i *Gedichte von Heinrich Harries, Erster Theil*, 1804 (Harries 1804a, s. 103).

¹⁷⁵ *Fortegnelse*: Der mangler et opløsningstegn foran „b“ i forspillet, højre hånd takt 4.

¹⁷⁶ *Das Lied vom Glücke* (1802) af Gerhard Anton von Halem*, udgivet 1807 i *Schriften von G. A. von Halem*, (Halem 1807, s. 294).

¹⁷⁷ *Fortegnelse*: afviger meget fra autografen i *Partiturer No. 1*.

Nº30

Allegro

Klein Jul - chen auf der Wie - se saß mit

Nº31

Andante

In Tem - pes Schat-ten, auf Ro - sen - mat-ten wohnt

Nº32

Allegro ma non troppo

p

Nº33

Largo

Ach! du bist fern, Ach! du bist fern, ein wei-tes Meer wogt

¹⁷⁸ Sandsynligvis Conrad Lüders*.

¹⁷⁹ Rose Goldschmidt*.

¹⁸⁰ Ikke identificeret.

¹⁸¹ Sehnsucht af Heinrich Harries*, udgivet 1804 i *Gedichte von Heinrich Harries, Zweyter Theil*, (Harries 1804b, s. 228).

[Ki]ngston¹⁸²

1809
Oktober
Walzer for 2 violiner, fløjte & bas
Kilder: Partiturer 1, s. 125

[Mad]^e Schröder*
v. Hosstrup¹⁸³
[M]^{lle} Fürst*
[M^e]^{lle} H. Curtius*
[R]ost*

I Hamborg
1810
Januar
Vorschlag zur Güte,¹⁸⁴ af Göthe. Duet for
sopran og tenor, med akkompagnement
af stort orkester, og klaverudtog,
med italiensk tekst af A. Ganganelli¹⁸⁵
Kilder: Partiturer 1, s. 126–139, Duetten und Romanzen, s. 95–103

Canon¹⁸⁶ for sopran, tenor & bas¹⁸⁷
Kilder: Partiturer 1, s. 140

[Seite 50]
[M]^{lle} Pauline Platzmann*
i Lübeck
[Mad]^e v. Hosstrup*
[R]ost*

1810
4. maj
Verschiedene Empfindungen an einem Platze¹⁸⁸
af Göthe, for diskant, 2 tenorer & bas
akkompagneret af Forte-Piano
Kilder: Partiturer 1, s. 141–147, Duetten und Romanzen, s. 135–144

¹⁸² Ikke identificeret.

¹⁸³ Sandsynligvis Gerhard von Hosstrup*.

¹⁸⁴ *Vorschlag zur Güte* af Johann Wolfgang von Goethe*, udgivet 1806 i *Goethe's Werke. Erster Band* (Goethe 1806, s. 97).

¹⁸⁵ G.35 er tilsyneladende den eneste kilde til Ganganellis* oversættelse.

Nº34

Flauto
Viol 1°
Viol 2°
Basso

f *p* *dolce*

Nº35

Er:

Stimme
Andante con moto
Fortepiano

p *cresc.* *p*

Du ge - fällt mir so wohl mein lie - bes Kind, mein
Tan-to-a ge - nio mi vai, mio bel te - sor, mio

Nº36

Soprano
Tenore
Basso

Allegro moderato

R c A b R c A b
R c A b R c A b R c A b R c A b
R c A b R c A b R c A b

Nº37

Das Mädchen:

Stimme
Fortepiano

Allegretto agitato

mf

Ich hab' ihn ge - se-hen! Wie _ ist mir ge - sche-hen? O himm-li-scher

¹⁸⁶ „Hallers bror John Ries havde som øgenavn Richard Arschbock, hvorover jeg skrev en kanonisk sats for 3 stemmer, og afsang den under hans tilstedeværelse ved middagsbordet hos Fürsts.“ Se Forord side 7.

¹⁸⁷ Fortegnelse: gengiver takt 1–6 og 9–10 med en sidestemme tilføjet med småt i sopranen.

¹⁸⁸ *Verschiedene Empfindungen an Einem Platze* af Johann Wolfgang von Goethe*, udgivet i *Musen-Almanach* (Schiller) 1796 (Schiller 1796, s. 40).

13. maj
Aria Napolitana¹⁸⁹ fra „Almanach aus Rom“, 1810
med klaverledsagelse
til Mad^e von Hosstrup*
Kilder: Partiturer 1, s. 148

August
Frühlingsorakel¹⁹⁰ af Göthe
Duet for sopran & tenor eller 2 sopraner med klaver
Kilder: Partiturer 1, s. 149–156, Duetten und Romanzen, s. 104–114

Rost*

September
Selene¹⁹¹ af A. von Hassel. Romance med
klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 1–2, Zwölf deutsche Lieder, s. 85–86

Lehmann¹⁹²
Schneidtlér*

1810
15. oktober
Quintett for 2 violiner, 2 bratter & violoncello
Kilder: Partiturer 2, s. 157–184

¹⁸⁹ Først udgivet anonymt 1799 i *Nuovo Monitore Napolitano* 1799, den Partenopæiske Republiks ¶ avis. Gersons kilde er *Almanach aus Rom für Künstler und Freunde der bildenden Kunst* red. af Carl Ludwig Sickler* og Johann Christian Reinhart* (Sickler og Reinhart 1810, s. 306). Teksten i G.38 er let forskellig fra teksten i *Almanach*.

¹⁹⁰ *Frühlingsorakel* af Johann Wolfgang von Goethe*, udgivet i *Taschenbuch (Wieland, Goethe) 1804* (Wieland og Goethe 1804, s. 150)

Nº38

Voce

E che sof-frir _ mi re - sta or che il mio ben per - de - i, tut - to mi tol - se o

Andante

Forte piano

p

Nº39

1te Stimme

2te Stimme

Du pro-phet'-scher Vo-gel du,

Andante con moto

Forte-Piano

p

Nº40

Stimme

Romance Jüngst saß ich am brau-sen-den Strand, zum to - ben-den Mee-re ge-

Forte Piano

p

Allegro assai N°41

Violino 1°

Violino 2do

Viola 1mo

Viola 2do

Vcello

f

fp

¹⁹¹ *Selene* af A. von Hassel* offentliggjort i *Taschenbuch der Liebe und Freundschaft* gewidmet 1811 (Schütze 1811, s. 256).

¹⁹² Sandsynligvis Leo Lehmann*.

Rost*
[Fri]ederike Wallich¹⁹³

19. december
Edwina¹⁹⁴ af Franz von der Goltz
med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 3–6, Zwölf deutsche Lieder, s. 87–93

Rost*

1811
1. februar
Ich Liebe dich¹⁹⁵ af Carl Mühler
med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 7–9, Zwölf deutsche Lieder, s. 93–97, Romancer af G. Gerson, s. 12–17

1811
25. marts
Variations pour violon obligé avec accompagnement
d'un second violon, Viola, Flûte, 2 Hautbois,
Basson & Basse¹⁹⁶
Kilder: Verzeichnis, s. 55

¹⁹³ Måske Frederikke Wallich (1784–1862)* eller Frederikke Wallich (1777-1863)*.

¹⁹⁴ *Edwina* af Franz von der Goltz*, udgivet i *Taschenbuch der Liebe und Freundschaft gewidmet 1811* (Schütze 1811, s. 177).

N^o42

Stimme

Allegro agitato

Es treibt mich fort, es treibt mich fort

Fortepiano

N^o43

Stimme

Andante

Ich lie - be _ dich, ich lie - be _ dich, sprach oft mein thrä - nend

Fortepiano

N^o44

Flauto

Oboi

Fagotto

Introduzione. Adagio

dolce

Andante con moto

Violon obbligé

Viol 2da

Viola

Basso

¹⁹⁵ I August Härtels *Deutsches Liederlexicon*, Leipzig 1865 (Härtel 1865, s. 292) tilskrives dette digt Karl Friedrich Mächler*. Ifølge Fallersleben 1900, s. 137 findes digtet ikke i nogen af Mächlers digtsamlinger.

¹⁹⁶ Der er tilsyneladende ikke bevaret kilder til denne komposition. Den blev formentlig opført under Gersons ophold i Hamborg.

[R]ikke Wallich*

27. marts
Wiegenlied¹⁹⁷ af Tiedge, med fortepiano-
akkompagnement
Kilder: Partiturer 5, s. 10

Prell¹⁹⁸

8. april
Pater noster, for 2 tenorer og bas
uden akkompagnement
Kilder: Partiturer 5, s. 16–17

Rost*
Nancy Mitchell*
Friederike Wallich¹⁹⁹

1811
9. juni
Der blinde Harfenspieler²⁰⁰ Sang med fortepiano-
ledsagelse. Fra „Burgheim und seine Familie“²⁰¹
Kilder: Partiturer 5, s. 11–16, Zwölf deutsche Lieder, s. 100–104

Rikke Wallich*

I København
5. juli
Fragment af Hjemvee af Oehlenschläger²⁰², med
fortepianoledsagelse (tysk tekst af mig)
Kilder: Partiturer 5, s. 18–19, Romancer af G. Gerson, s. 45–48

¹⁹⁷ *Ständchen* af Christoph August Tiedge* udgivet i *Taschenbuch zum geselligen Vergnügen 1811*, (Becker 1811, s. 116).

¹⁹⁸ Johann Nikolaus Prell*

¹⁹⁹ Se ovenfor.

²⁰⁰ Ukendt digter.

Nº45

Stimme

Andante

Ent - schlumm-re, schön Lieb-chen, schon flat-tert's im

Fortepiano

Sempre mezza voce

Adagio

Nº46

Pa - ter nos - ter qui es in coe - lis, sanc - ti - fi - ce - tur no - men tu - um.

Pa - ter nos - ter qui es in coe - lis, sanc - ti - fi - ce - tur no - men tu - um.

Pa - ter nos - ter qui es in coe - lis, sanc - ti - fi - ce - tur no - men tu - um.

Nº47

Stimme

Adagio

Ich spielt' als Kna - be un - be -

Fortepiano

calando

Andante

Nº48

Stimme

Andantino

Stil - le, stil - le! Baa - den gyn - ger his - set mel - lem Siv og Krat; -

Stil - le, Still, das Käh-lein schau-kelt dort - en zwi - schen Schilf und Rohr; -

Fortepiano

²⁰¹ Anonymt digt fra den af Georg Wilhelm Mundt redigerede samling *Burgheim unter seinen Kindern* (Mundt 1801, s. 208).

²⁰² *Hiemvee*. (*I Fraværelsen*) af Adam Oehlenschläger*, først udgivet i det af Knud Lyhne Rahbek* redigerede tidsskrift *Charis*, december 1805 (Rahbek 1805). Gersons tyske tekst er helt forskellig fra den af Oehlenschläger selv offentliggjorte oversættelse i *Gesammelte Werke, Lieder und Romanzen* (Oehlenschläger 1817, s. 16).

I Hamborg

4. august

Marsch komponeret sammen med Wilhelm Grund*
én takt ad gangen (de røde takter er af Grund)²⁰³

Kilder: Partiturer 5, s. 20

Lied²⁰⁴ ligeledes sammen med Wilhelm Grund -

... ..

Kilder: Partiturer 5, s. 20

13. august

Quartett for 2 violiner, bratsch & violoncello

Kilder: Partiturer 2, s. 29–47

1811

21. august

Walzer for fortepiano til Lisette Fürsts*
fødselsdag den 26. august

Kilder: Partiturer 5, s. 21

10. oktober

Duetto d'Adrianno²⁰⁶ di Metastasio per soprano e
Tenore con Accompagnamento di Clavicembalo

Kilder: Partiturer 5, s. 22–25, Duetten und Romanzen, s. 87–93

Rost*

[M]^d Hosstrup*

[H]anne Henriques*

[I]da Bruun* til hendes fødselsdag

²⁰₂₄ septb: 1812²⁰⁵

[F]rederike Wallich*

²⁰³ Her markeret med stiplede linje.

²⁰⁴ Det anonyme digt *Werth der Zeit* findes i mange samlinger fra det sene 18. årh. og i mange versioner. Tekstkilden til Gersons og Grunds sang er måske *Mildheimisches Lieder-Buch* redigeret af Rudolph Zacharias Becker* (Becker 1799, s. 53).

Nº49

Fortepiano

Nº50

Stimme

Baß

Zeiten schwin-den, Jah-re krei-sen, und so wech-seln Wieg und

Nº51

Allegro

Violino 1º

Violino 2º

Viola

Violoncello

mf *p* *mf* *p* *mf* *p*

Nº52

mf *p*

Nº53

Stimme

Clavicem

Farnaspe

Andante con moto

Se non ti mo-ro, al-la-to, I-do-lo del cor mi-o, col tuo bel no-me_a

²⁰⁵ Ida Bruns fødselsdag var den 20. september.

²⁰⁶ Fra librettoen til *Adriano in Siria* af Metastasio*. 1. akt, 15. scene (Trapassi 1733, s. 103). Teksten blev skrevet 1732 til en opera af Antonia Caldara (1670–1736). Der blev komponeret mange operaer til denne libretto.

[M]^{elle} Betty Meyer* i Altona
Hanne Henriques*

26. oktober
Duett aus Claudine von Villa Bella²⁰⁷ af Göthe
for sopran og tenor med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 2, s. 49–55

24. oktober
Zwey Canons²⁰⁸ for fire mandsstemmer
Kilder: Partiturer 5, s. 26–27, Kilder: *Sange for mandskvartet* 1825, s. 11–12

[M]^d Hosstrup*
[F]rederike Wallich *

7. november
Nähe des Geliebten²⁰⁹ Göthe med fortepiano
Kilder: Partiturer 5, s. 23

[M]^{elle} Frederike Dellevie*
[M]^{elle} Friederike Wallich²¹⁰
Rikke Wallich*

Trost in Thränen²¹¹ af Göthe med fortepiano
Kilder: Partiturer 2, s. 56, Zwölf deutsche Lieder, s. 41, Romancer af G. Gerson, s. 62–63

Rost*

1811
1. december
Il Ratto impedito²¹² Terzetto per soprano, Tenore
e Basso, d'Antonio Ganganelli. Med Orkester-
ledsagelse og klaverudtog
Kilder: Partiturer 2, s. 65–91, Duetten und Romanzen, s. 55–73

²⁰⁷ *Claudine von Villa Bella* (1776) Skuespil med indlagte sange af Johann Wolfgang von Goethe*, udgivet i *Goethe's Schriften. Fünfter Band* (Goethe 1788, s. 313). Der blev skrevet musik dertil bl.a. af Johann Friedrich Reichardt* (1789) og Franz Schubert* (1815).

²⁰⁸ Teksterne er sandsynligvis af Gerson.

²⁰⁹ *Nähe des Geliebten* er Johann Wolfgang von Goethes* parafrasering af digtet *Ich denke dein* af Friederike Brun* offentliggjort 1795 i den af Johann Heinrich Voss* redigerede *Musen Almanach (Hamburger)* 1795. (Voß 1795, s. 177). Goethes digt udkom et år senere i *Musen Almanach (Schiller)* 1796 (Schiller 1796, s. 5). Gerson komponerede også en sang (**G.97**) til Friederike Bruns digt.

N^o54

Allegro agitato

Stimme

Clavier

Recit.

Claud:

Mich um-fängt ein ban-ger Schau-er,

N^o55

N^o56

Nun fang ich zu sin-gen an, fol-ge

Laßt uns gu-ter Din-ge seyn

N^o57

Stimme

Clavier

Andante

Ich den-ke Dein, wenn mir der Son-ne Schim-mer vom

N^o58

Stimme

Clavier

Al^{to}

Wie kommt's, daß du so trau- rig bist, da al- les froh er- scheint? Man

N^o59

Stimme

Clavier-Auszug

Andante

Tenore

Or che la not-te om-bro - sa tut-to co-per - se il ciel, — fug-giam, di-

²¹⁰ Se G.44.

²¹¹ *Trost in Thränen* af Johann Wolfgang von Goethe *, udgivet i *Taschenbuch (Wieland, Goethe) 1804* (Wieland og Goethe 1804, s. 115).

²¹² Tekst af Antonio Ganganelli*, formentlig skrevet specielt til Gerson.

1812
24. februar
Ouverture à Grand Orchestre opført første
gang i Salon d'Apollon²¹³ den 18. marts
1812, ved en koncert med familien Grund²¹⁴ -
omarbejdet i oktober 1814, opført ved
Foghts amatørkoncert i Det Harmoniske Selskabs sal²¹⁵
Kilder: Partiturer 2, s. 93–117

Skrevet i C. P. Rosts*
stambog ¶
Mad^c v. Embden²¹⁶

3. april
Räthsel Canon²¹⁷ i 3 nøgler (tekst af Luther)
Kilder: Partiturer 2, s. 57

Skrevet i Lisette Fürsts*
stambog ¶

4. april
Zweistimmiger Canon²¹⁸ tekst af Göthe)
Kilder: Partiturer 2, s. 57

²¹³ Koncertsal i Großer Drehbahn, bygget 1804, (Sittard 1890, s. 96)

²¹⁴ På programmet var en klaverkoncert af Beethoven med Henriette Grund (1783–1867) som solist (Zahn 1991, s. 77). Blandt de øvrige medvirkende fra familien Grund (**MGG**) var hendes broder Friedrich Wilhelm Grund* som komponist og solist i en cellokoncert af J. G. Arnold og hendes søster Christiane Sengstack f. Grund*, der bl.a. opførte et recitativ og en arie af Wilhelm Grund. Gerson optrådte som solist i en violinkoncert af Andreas Romberg*. Koncerten blev anmeldt i Hamborgavisen *Unterhaltungs-Blätter*: „Hr. Gerson, [...] en overordentlig genial dilettant lod opføre en orkesterkomposition, hvori man ikke kunne undgå at bemærke en gennemtænkt udarbejdelse og en forstandig brug af blæseinstrumenterne. Sit herlige violinspil demonstrerede han i udførelsen af en koncert af Romberg, som han har den glæde at være elev af. Hans fortræffelige spil, hvor navnlig den bløde bueføring og det eksemplarske foredrag gjorde sig gældende i adagioen, blev gengældt med det største bifald.“ (Reinhold 1812, sp. 198, **UO**).

Timpani in D A
 Clarini in D
 Corno 1° in D
 Corno 2° in A
 Flauto
 Oboi
 Clarineti in A
 Fagottii

Nº60

Adagio Allegro

Violino 1°

Violino 2do

Viola

Basso e Violoncello

Nº61

IB ___ was gar ist, trink _ was klar ist, sprich ___ was wahr ist, zahl was baar ist.

Nº62

Willst du im - mer wei - ter schwei - fen? sieh, das Gu - te liegt so nah,
 ler - ne nur das Glück er - grei - fen, denn das Glück ist im - mer da.

²¹⁵ Fra 1809 havde der været afholdt „Amateur Concerter“ i København, oprindeligt med Claus Schall* som dirigent. I 1814 blev de afløst af dilettantkoncerter under ledelse af kapelmusikus Magnus Foght*. Gersons ouverture blev opført ved en af disse koncerter den 19. Oktober (Hammerich 1886, s. 142 ff.), se også side 146.

²¹⁶ Serena Sara Dellevie*.

²¹⁷ Tysk ordspil, ofte tilskrevet Martin Luther (1483–1546), kendt i mange udgaver. Den af Gerson benyttede version findes helt identisk i Deutsche Inschriften an Haus und Geräth, s. 64.

²¹⁸ Se G.27.

1812
I København
7. maj
Quartett for 2 violiner, bratsch &
violoncello, tilegnet Dr. Andreas Romberg²¹⁹
i Hamborg juni 1812
Kilder: Partiturer 2, s. 101–115, Quatuor, Oeuvre 1re

Rost*
Götze*

16. juni
Adelaide²²⁰ af Matthisson, med fortepiano
ledsagelse, til Melle Adelaide Nathan*
komponeret til hendes 16 års fødselsdag den 14. juni 1812
Kilder: Partiturer 2, s. 58–61, Romancer af G. Gerson, s. 3–9

Adelaide Nathan*
[R]ikke Wessely*

7. juli
Walzer for fortepiano
Kilder: Partiturer 2, s. 58–61

22. juli
Lied aus Oehlenschlägers „St Hansaftenspil“²²¹
med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 2, s. 62

²¹⁹ Andreas Romberg* blev fra Gersons ophold i Hamborg hans kompositionsmentor.

²²⁰ Adelaide af Friedrich von Matthisson*, udgivet i *Friedrich Mathissons Gedichte* (Matthisson 1791, s. 15).
Beethoven og Schubert har sat musik til dette digt.

Allegro risoluto N^o63

Violino 1°
Violino 2°
Viola
Violoncello

N^o64

Poco Adagio

Stimme
Forte-Piano

Ein - sam wan - delt dein

N^o65

Forte-Piano

N^o66

Jøderne under Træet

Fortepiano

Es war ein al - ter Mann, der nahm ein jun - ges Weib - chen, gar

²²¹ *Jøderne under Træet* hører til læsedramaet *Sanct Hansaften-Spil*, skrevet 1803 af Adam Oehlenschläger* (Oehlenschläger 1803, s. 260). Ifølge litteraturforskeren Emil Gigas* har Oehlenschläger ikke selv skrevet dette digt, men hentet det fra de i stykket syngende personers repertoire. Disse var virkelige personer: Michel Levin (1740–1835) (DJGB, I23167 M) og Esther Simon (1761–1815) (DJGB, I23168 F), der levede i Gersons og Oehlenschlägers samtid (Gigas 1898, s. 114 f.), se også side 156.

5. august
Capricio für die Violine, med ledsagelse af
stort orkester

Kilder: Partiturer 2, s. 135–166

1812
26. august
Marsch for Kongens Regiment²²² for Harmoni²²³
og janitschar spillet første
gang på Frederiksberg
slot²²⁴ ved taflet den 16. september
og første gang på vagt-
paraden den²²⁵

Kilder: Partiturer 4, s. 31–34

²²² „Den kongelige Livgarde til Fods“ (Vaupell og Lund 1876, s. 301, 305).

²²³ Blandt de foreskrevne instrumenter er Serpan[¶] og Clarino[¶].

Nº67

Flauto
2 Oboi
2 Clarinetti in C
2 Fagotti
2 Corni in G
Timpani in DG

Violino Principale

Violino 1° & 2°

Viola

Basso e Vcello

Accord.

Nº68

Flauto piccolo

Clarinetti in C

Corni in C

Corni in G

Fagotti

Clarini in C

Triangolo

Tamburo grande

Serpan

Trombone Basso

Oboe

col Flauto

f *p* *mf* *ff*

²²⁴ Efter Københavns Slots (Christiansborgs) brand 1794 havde den danske Kong Frederik 6.* sin residens på Frederiksberg Slot. Det nybyggede Christiansborg kunne først tages i brug i 1828 (Wikipedia-DE).

21. september
Walzer for fortepiano til Rikke Wallich*
Kilder: Partiturer 2, s. 48

Rikke Wallich* Clavier Auszug

1813
1. februar
Walzer for danseorkester til ballet i
Det musikalske Akademi.²²⁶
Trykt i klaverudtog hos C. Lose & © i
København februar 1815.
Arrangeret for harmoniorkester og janitschar til
Den kongelige Livvagt²²⁷ november 1814²²⁸
Kilder: Partiturer 4, s. 35–37, Deux Valses, s. 2

Rikke Wallich* mit Clavier

1813
22. februar
Lied mit pizzicato Violin Begleitung²²⁹ til komedie
hos Wessely²³⁰ den 26. februar i: „de lystige Passagerer“²³¹
Kilder: Verzeichnis, s. 67

²²⁶ Se Hammerich 1886, s. 135 ff.

²²⁷ Den kongelige Livgarde til Fods, se **G.68**.

²²⁸ Denne bearbejdelse er tilsyneladende gået tabt.

²²⁹ Skal ifølge indholdsfortegnelsen til Partiturer 2 findes på side 134, men er der ikke; er formentlig gået tabt ved indbindingen af nodematerialet.

Nº69

Fpiano *mf*

Nº70

Flauto
 Clarinetto 1° in B
 Clarinetto 2° in B
 Corni in F
 Violino 1°
 Violino 2°
 Basso

p *f* *p* *f* *p* *f* *pp* *ff*

dolce

Nº71

Voce
 Violino

Un - ge, skjøn-ne Cre - o - ler-in-der, Jer Dan - sen vin-ker i Pal - mens Ly;

²³⁰ Sandsynligvis hos stadsmægler Moses Wessely*, kollega til Gersons far Heyman Gerson*.

²³¹ *De lystige Passagerer* er et lystspil fra 1799, *Le collatéral ou la diligence a Joigny* af Louis-Benoît Picard* oversat til dansk af Niels Thorup Bruun*. På Det Kgl. Teaters spilleplan siden 1803, med kun én opførelse i 1813, den 26. januar (Det kongelige Teaters repertoire 1748-1975, Litteraturpriser). Gersons sang må derfor være skrevet til en privatopførelse. Ifølge Gersons svoger Benny Nathan David* optrådte Gerson gerne som skuespiller (David 1917, sp. 474). Bruuns oversættelse blev ikke udgivet, Men teksten til denne sang er overleveret gennem en komposition af Johan Henrik Lorentz*, trykt i tidsskriftet *Eunomia* (Lorentz 1804).

28. marts
Canon²³² i H. Beers²³³ stambog[¶] for 4 stemmer
Kilder: Verzeichnis, s. 67

1. april
Scene e Aria fra „La morte di Comala“²³⁴ efter Ossian
af Antonio Ganganelli, med orkesterled-
sagelse - ved amatørkoncerten²³⁵ i april,²³⁶ sunget
af Mlle Henriques*
Kilder: Partiturer 3, s. 1–33, Duetten und Romanzen, s. 32–41

[Melle] Lis Fürst*
Rost*
[R]ikke Wallich*
[F]red]erike Wallich²³⁷
[A]d]elaide Nathan*
Schneidter*

I Göteborg
20. maj
Romance²³⁸ af Tiedge med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 2, s. 63, Zwölf deutsche Lieder, s. 42, Romancer af G. Gerson, s. 10–11

„Die Kleine Ida“²³⁹ af Tiedge med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 2, s. 64

²³² Se **G.27**.

²³³ Heinrich Beer*.

²³⁴ Melchiorre Cesarotti* oversatte i 1793 James Macphersons* Ossiandigte (1763) til italiensk. Recitativteksterne i G.73 er grundlæggende identiske med Cesarottis oversættelse (Macpherson 1807, s. 8). Arieafsnittenes tekster er tilføjet af Antonio Ganganelli* .

²³⁵ Se **G.60**.

Nº72

Willst du im - mer wei - ter schwei - fen? Sieh' das Gu - te liegt so
nah'; ler - ne nur das Glück er - grei - fen, denn das Glück ist — im - mer da.

Nº73

Voce

Clavicembalo

O Car-ro-ne, o Car -ron, per-chè mai veg-gio ruo-tar nel

Nº74

Stimme

Fortepiano

Andante

Auf dem Ber-ge dort o-ben, da we-het der Wind, da sit-zet Ma -

Nº75

Stimme

Fortepiano

Andantino

Heu - te, Mut - ter, laß mich sprin-gen! Hof und Gar - ten sind schon grün; —

²³⁶ Koncerten var fastlagt til den 14. april, men blev udsat til 2. påskedag den 19. april „formedelst Forhindring“ (Adresse-Contours Efterretninger, 8. April 1813).

²³⁷ Se **G.42**.

²³⁸ Romanze af Christoph August Tiedge* i 1804, udgivet i *Elegien und vermischte Gedichte*, Halle 1807 (Tiedge 1807b, s. 124).Komponeret af Gerson som et sidestykke til C. E. F. Weysses* romancer.

²³⁹ *Die kleine Ida* af Christoph August Tiedge*, udgivet i *Elegien und vermischte Gedichte*, Halle 1807 (ibid., s. 123).

1813
23. maj
Simphonie à grand Orchestre.²⁴⁰ Indledning²⁴¹
Allegro
Kilder: Partiturer 3, s. 35–96

I København
16. & 22. august
Andante²⁴² & Menuetto con Trio til den ovenanførte symfoni²⁴³
Kilder: Partiturer 3, s. 35–96, Symph Musikforeningen, Symph Stimmen, Symph Klav. Ausz.

²⁴⁰ Afvigelser i originalmanuskriptet antyder, at Gerson først renskrev partituret, efter at han havde færdiggjort værkfortegnelsen, og at han ved den lejlighed reviderede musikken.

²⁴¹ Oboer og klarinetter afviger takt 2–4 fra originalmanuskriptet:

N^o76

Adagio, quasi Andante Allegro

Timpani in Es B

Clarini in Es

Corni in Es

Flauti

Oboi

Clarinetto in B

Fagotti

Violini

Viola

Basso e Violoncello

Andante

Menuetto Allegro

Trio

Violino 1°

Violino 2do

Viola

Bassi

Clar.

Corni

Fag.

242 1. violins begyndelse afviger fra originalmanuskriptet:

243 Vedr. finalesatsen Rondo se også side 74.

1813
26. september
La Paille.²⁴⁴ Romance par Mr Servières
Kilder: Partiturer 2, s. 92, Duetten und Romanzen, s. 1–2

15. oktober
Sang ved Frøken Buchwalds Vugge²⁴⁵ af D. Nathandavid
Kilder: Partiturer 4, s. 38

1814
Februar
14 Romancen, Lieder, etc²⁴⁶ in „Amants Prothée“²⁴⁷ opført
hos H. Henriques* den ²⁴⁸
Kilder: Olla Potrida, s. 48–51, Verzeichnis, s. 71

²⁴⁴ *La paille* af Joseph Servières*, udgivet i *Le Chansonnier du Vaudeville*, Paris 1807. (*Chansonnier du Vaudeville* 1807, s. 53). Måske har Gerson fundet digtet andetsteds, eftersom hans tekst afviger en del derfra.

²⁴⁵ Lejlighedsdigt af Christian Georg Nathan David*. er den eneste kilde til dette digt. „Frøken Buchwald“ er sandsynligvis Anna Sophia Angelique Buchwald*. I digtet heviser ordene „Colbjørnsens Aand“ til Anna Sophia Angeliques morfar, Christian Colbjørnsen (1749–1814), der var en fremtrædende embedsmand i den sene enevældes dansk-norske kongerige o. 1800.

Nº77

Voix

Andantino

Fortepiano

mf

cresc

f

p

1. Sur tout on a fait des chan-sons, on a chan-

Nº78

Stemme

Andante

Fpiano

p

mf

Sov min Elsk-te Spæ-de sø-de-lig! U - skylds En-gel blidt om -svæ - ver dig!!

1. Allegretto

Nº79

2. Andantino

3. Allegro

Se - con - dez moi bien en ce jour

Mam' selle Ba - bi - che

Mon dieu mon dieu

4. Walse

5. Allegro

6. Allegretto

Al - lons, al - lons, soy-ons pres-te

On les ver-ra dans le de-li-re

Je suis la pe-ti-te marchande

7. Tempo di Marcia

8. Allegro

9. Andantino

J'a-vais at - teint 12 ans ____ à

U - ne fille est un p'ti - te l'oi - seau

L'at - trac-ti-on dont l'ef-fet

²⁴⁶ Duetten nr. 11, *Pon Dié! pon Dié* findes også i *Olla Potrida eller Ruskumsnusk af Vocal Duetter med Claveer Accompanement*, Gersons fødselsdagsgave 1820 til sin søster Rose Goldschmidt*. Efter udgiverens kendskab er der ikke overleveret kilder til de øvrige 13 sange.

²⁴⁷ Sange fra et skuespil af Joseph Patrat* *Les amans prothée, ou qui compte sans son hôte, compte deux fois* (Patrat 1799). For nærmere oplysninger om de af Gerson udvalgte sange se **IMSLP**, 14 Romancen, Lieder etc. in *Amants Prothée*, G.79 (Gerson, Georg).

²⁴⁸ Ingen dato anført, Gerson har vel ikke længere haft den præsent i 1823.

3. november 13
Duetto²⁴⁹ della Cantate „Diana e Endimione“²⁵⁰ composto
 per il Sign^r Piantanida²⁵¹
 Kilder: Partiturer 4, s. 1–23

[L]is Fürst*

21. august 14
Lied in Drey Tönen²⁵² med klaverledsagelse
 Kilder: Partiturer 4, s. 39, Duetten und Romanzen, s. 53

²⁴⁹ *Fortegnelse*: Klaverudtoget afviger væsentligt fra partiturrenskriften.

²⁵⁰ Fra Stefano Vestris* tekst (Castellani 2008, s. 38) til en kantate *Diana è Endimione* med musik af Ferdinando Paër* frit efter Jean-Jacques Rousseaus* lille teaterstykke *Pygmalion* (Vestris og Paër 1807, s. 38). I partiturrenskriften forklarer Gerson, at hans kantate var skrevet til en planlagt koncert, der aldrig blev til noget, måske som følge af den kritisk forværede danske økonomi i 1813 ved slutningen af Napoleonskrigene. Før recitativet skulle der udføres en arie, *Sento mancarmi l'anima*, angiveligt af Simone Mayr*. Det er dog tvivlsomt, om denne arie er skrevet af Mayr; den er sandsynligvis komponeret af Girolamo Crescentini* som tilføjelse til Mayrs opera *Alonso e Cora* (1803), (**RISM**, ID=402006570). I det indledende recitativ viderefører Gerson temaet fra Crescentinis arie:

Nº79 (forts.)

10. Allegretto

Quand je de - scends dans mon ca - veau

11. Duetto. Allegro

Pon dié! pon dié que de cha - grin Eh bon

12. Allegro

Le fer-mier de la ter - re monte à che-val sou -

13. Allegro

Hé gai, gai, gai mon ca-va-lier

14. [Allegretto?]

As-su - ré de vô - tre sa-

Nº80

Diana

Endim

Hò ri-so-lu-to, al duol, che mi tor-men-ta, re - sis - ter più non sò

Pforte

Nº81

Andante

Voce

E che sof-frir mi re - sta, or che il mio ben per - de - i, tut - to mi tol - se o

Fpiano

m.v.

²⁵¹ Gaetano B. Piantanida*, holdt koncerter som tenorsanger i Danmark i 1813, hvor han præsenterede den franske romance (Jensen 1964, s. 111).

²⁵² Til samme tekst som *Aria Napolitana*, (G.38). En af talrige sange på tre toner med romancen *Que le jour me dure!* af Jean-Jacques Rousseau* (se IMSLP, *Que le jour me dure!* (Rousseau, Jean-Jacques)) som forbillede. Gerson har skrevet endnu en sang på tre toner: *Das Mädchen aus der Fremde* (G.110).

[L]is Fürst*
[Han]ne Henriques*
[Fr]iderike Wallick²⁵³

Mein Vaterland²⁵⁴ af Theodor Körner

Kilder: Partiturer 4, s. 40–41

[L]is Fürst*
[Han]ne Henriques*
[Fr]iderike Wallick²⁵⁵

Gebet während der Schlacht²⁵⁶ af Theodor Körner

Kilder: Partiturer 4, s. 42, Zwölf deutsche Lieder, s. 61–62

1814

Sechs Ecossaisen trykt hos C. Lose & ©²⁵⁷ under navnet

George Orgens

Kilder: Verzeichnis, s. 71, (Partiturer 4, s. 54 ?)

²⁵³ Se **G.42**.

²⁵⁴ *Mein Vaterland* af Theodor Körner* skrevet i 1813, offentliggjort efter hans død i *Leyer und Schwerdt* (Körner 1814, s. 23).

²⁵⁵ Se **G.42**.

²⁵⁶ *Gebet während der Schlacht* af Theodor Körner* skrevet i 1813, offentliggjort efter hans død i *Leyer und Schwerdt* (ibid., s. 55). *Fortegnelse*: Klaversatsen afviger noget fra renskriften.

Andante con moto N^o82

Stimme

Wo ist des Sän - gers Va - ter - land? wo ed - ler Gei - ster Fun - ken

Fpiano

mf *p* *mf*

Andante sostenuto N^o83

Stimme

Va - ter, ich ru - fe dich! Brül - lend um - wölkt mich der

Fpiano

p *mf* *f*

Ped. *

N^o84

1. 2. 3.

4. 5. 6.

f *f* *f* *f* *p* *f*

²⁵⁷ Anført i Fog 1979, s. 37 som 6 nye skotske Danse af George Orgens (1814) sammen med endnu en samling 6 nye skotske Danse, 2. Samling (1816). I Dan Fogs fortegnelse finder man yderligere en samling 12 skotske Danse (1820) under Gersons eget navn. Tilsyneladende er hverken disse nodetryk eller Gersons manuskripter dertil bevaret. Måske modsvarer de 6 Ecossaisers **G.93** fra 1816 den anden af de trykte samlinger.

25. november
Marche und Trio²⁵⁸ komponeret for Den Kongelige
Livgarde,²⁵⁹ udført den 1815²⁶⁰ ved kongens
hjemkomst fra Wien
Kilder: Partiturer 4, s. 45–51, Indtogs Marsch

13. nov.
Chansonette²⁶¹ komponeret til Rikke Wallick*
Kilder: Partiturer 4, s. 43

²⁵⁸ Blandt de foreskrevne instrumenter er „Flauto in Es 8va“[¶], „Serpan“[¶] og „Corno Basso“[¶]. I Værkfortegnelsen er der blandt slagtojsinstrumenterne anført „Tamburo Grande“ (stortromme) „Piatti“ (bækkener), i partiturrenskriften „Triangolo“ (triangel).

²⁵⁹ Marschen udkom samme år i klaverudtog hos Lose, København, som *INDTOGS MARSCH opført af den Kongelige Livgarde til Fods VED HANS MAJESTÆT KONGENS Hjemkomst fra Wien. CLAVEERUDTOG*. (Fog 1979, s. 37). Se også **G.68**.

Nº85

[illegible]

Nº86

Voix

1. Un jour sous la cou-dret-te, l'a-mour s'en vint dire à Li-set-te

Fpiano

p

²⁶⁰ I 1823 havde Gerson næppe længere den nøjagtige opførelsesdato præsent. Ifølge historikeren Hans Peter Giesing* holdt den danske kong Frederik 6.* sit indtog i København den 1. juni 1815 efter sin deltagelse i Wienerkongressen (1814–1815), hvor kongen „af den ham hengivne Befolkning blev modtaget med en høj Grad af Jubel og Enthousiasme.“ (Giessing 1850, s. 137). Se også side 150.

²⁶¹ Chansonette af François-Benoît Hoffman*, udgivet i *Almanach Des Muses Pour l'An X* (Vigée 1802, s. 23).

1815
7. januar
Romance fra „les Acteurs à l’épreuve“²⁶²
Kilder: Partiturer 4, s. 94

9. januar
Rondeau mit obligater Violine²⁶³ fra „les Acteurs à
l’épreuve“²⁶⁴
Kilder: Partiturer 4, s. 95–100

15. januar
Das unschuldige Weib²⁶⁵ sang med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 4, s. 44

23. januar
Walzer for fortepiano, trykt hos C. Lose & ©²⁶⁶
Kilder: Deux Valses, s. 3

16. februar
La faiseuse de Bouquets²⁶⁷ Romance med
klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 4, s. 52, Duetten und Romanzen, s. 3–4

²⁶² Tekst fra enakter-vaudevillen ¶ *Les acteurs à l’épreuve* af Charles-Augustin Bassompierre (Sewrin)* og René de Chazet*, førsteopførelse og førsteudgave Paris 1808 (Bassompierre (Sewrin) og Chazet 1808, s. 20).

²⁶³ Måske skrevet til en opførelse under en af Friederike Bruns* saloner ¶ med datteren Ida som solist. Gerson tilegnede Ida Brun* en lignende virtuos sang, *Romance aus der Heiligen Genoveva* af Tieck (G.95). Se Povlsen 1998c, s. 189 ff.

²⁶⁴ (Bassompierre (Sewrin) og Chazet 1808, s. 21).

Nº87

Voix

1. L'a - mour qui fut long-tems heu - reux dans le sein d'u-ne paix par-fai - te

Pforte

p

Nº88

Poulot
VI. obligé

f

Nicette
Voix

Jeu-nes a - mans, craig-nez d'u-ne co - quet - te le faux bril - lant, le lan-gage

Fpiano

p

Nº89

Stimme

O, ma-che mir, du gu - ter Mann, nicht al - les zu Ver - geh-en; auf's äuß - re

Pforte

p

Nº90

Fpiano

f *p* *f* *p* *f* *p* *f* *p* *f* *p* *f* *p*

Nº91

Voix

1. Ve-nez ve - nez dans mon par - ter - re, vous qui vou - lez cueil-lir des fleurs

Pforté

f *p* *mf*

²⁶⁵ Anonymt digt *Das unschuldige Weib* fra Karl Wilhelm Ramlers* samling *Lyrische Blumenlese* (Ramler 1774, s. 31).

²⁶⁶ *Deux Valses pour Pianoforte*, „Vals N° II“, Fog 1979, s. 37.

²⁶⁷ Anonymt digt, kendt og udbredt under titler som *Le Jardinier Fleuriste* (f.eks. Debraux og Lepage 1833, s. 257).

1815
6. marts
Quadrille allemande²⁶⁸ til et bal hos Hennenberg²⁶⁹
Kilder: Partiturer 4, s. 53

22. maj
Sechs Eccossaisen²⁷⁰ for pianoforte
Kilder: Partiturer 4, s. 54

29. august
Romance²⁷¹ med klaverledsagelse, til fru
Lina Bang²⁷²
Kilder: Partiturer 4, s. 55, Duetten und Romanzen, s. 5–6, La jeune Hortense

4. september
Romance aus der heiligen Genoveva,²⁷³ af
Tieck, til frøken Ida Brun*
Kilder: Partiturer 4, s. 56, Zwölf deutsche Lieder, s. 56

²⁶⁸ „Quadrille“[¶] „Flauto Terzo“[¶].

²⁶⁹ Sandsynligvis Heinrich Carl Hennenberg* ejer af Hotel Royal i København, hvor „Det Musikalske Akademi“ holdt sine koncerter, se Hammerich 1886, s. 135 ff.

²⁷⁰ Måske forlægget for de af C. Lose 1816 udgivne *6 nye skotske Danse, 2. Samling*, se **G.84**.

Nº92

Flauto Terzo
Clarinetto in Bb
Violino 1º
Violino 2º
Basso

Nº93

1. 2. 3. 4. 5. 6.

Nº94

Voix
F. piano

1. La jeune Hor - tense au fond d'un verd bo - ca - ge rê-voit un

Nº95

Stimme
Fortepiano

Lento con espressione

Dicht von Fel - sen ein - ge - schlos - sen, wo die stil - len Bäch - lein gehn, wo die

²⁷¹ Digt fra romanen *Caroline de Lichtfield* af Isabelle de Montolieu* (Montolieu 1786, s. 65).

²⁷² Sandsynligvis Caroline Bang*. Sangen ligner stilistisk romancen, G.95 nedenfor der blev komponeret til Ida Brun*. Caroline Bang kan, som Gerson, have deltaget i Friederike Bruns* saloner[¶].

²⁷³ Et digt *Dicht am Felsen* fra tragedien *Leben und Tod der heiligen Genoveva* af Johann Ludwig Tieck* udgivet i 1799 (Tieck 1820, s. 10).

5. december

Das Mädchen vom Lande af Gleim²⁷⁴

Kilder: Partiturer 4, s. 81, Zwölf deutsche Lieder, s. 2

1815

5. december

Ich denke dein af Fr: Brun, f. Münter,²⁷⁵ tilegnet forfatterinden

Kilder: Partiturer 4, s. 82, Zwölf deutsche Lieder, s. 63–64

1816

12. maj

Eccossaise²⁷⁶ til Hennenbergs* bryllup²⁷⁷

Kilder: Partiturer 4, s. 83

11. juli

Die kleine Myris, oder die Grazie des

Widerspruchs af Baggesen²⁷⁸ - trykt

på min regning i Berlin hos Gröbschütz & Seidler²⁷⁹

maj 1817

Kilder: Partiturer 4, s. 84, Zwölf deutsche Lieder, s. 4, Die kleine Myris

²⁷⁴ *Das Mädchen vom Lande* af Johann Wilhelm Ludwig Gleim* udgivet i *Musenalmanach (Hamburger)* 1795 (Voß 1795, s. 94).

²⁷⁵ *Ich denke dein* af Friederike Brun* skrevet 1792, førsteudgave i *Gedichte von Friederike Brun geb. Münter* (Brun 1795, s. 45). Goethes digt fra 1795 *Nähe des Geliebten* (sat i musik af Gerson **G.57**, er en parafrasering af og et sidestykke til Fr. Bruns *Ich denke dein*.

²⁷⁶ „Flauto 3°“.

Allegretto Nº96

Stimme

Ich will ja nichts Bö-ses, Ihr Göt-ter! Ich will das Mäd-chen vom

Fortepiano

m.v. *p* *p*

Andante Nº97

Stimme

1. Ich den - ke dein, — wenn sich im Blü - ten - re - gen der Fröh - ling mahlt, —

Fpiano

mf *p*

Nº98

Flauto 3° Octavo

Clarinetto in Bb

Corni in F

Violino 1°

Violino 2°

Basso

p *f* *f* *f* *p* *f* *p* *f*

Nº99

Stimme

Ich bin nicht hübsch, ich bin nicht schön; das heißt, ich bin nicht

Andantino

Fpiano

mf *p* *rf* *p*

²⁷⁷ Carl Hennenbergs giftermål den 12. maj 1816 er indført i ægteskabsprotokollen for den tyske kirke i København, „Frederiks Kirke“, se Frederiks tyske Kirkes Hovedministerialbog.

²⁷⁸ *Ja und nein, oder die Grazie des Widerspruchs* af Jens Baggesen*, førsteudgave i *Musenalmanach (Hamburger)* 1797 (Voß 1797, s. 143).

²⁷⁹ J. Gröbenschütz*.

Havfruen. Romance af Ingemann²⁸⁰

Kilder: Partiturer 4, s. 85

10. august

Skilsmissen af Baggesen.²⁸¹ Duett for

Discant og Tenor med Fortepiano²⁸²

Kilder: Partiturer 4, s. 86–88, Olla Potrida, s. 52–58, Romancer af G. Gerson, s. 36–44, Duetten und Romanzen, s. 115–121

1818

28. december

Rondeau des Amants Prothée²⁸³ med kvartetledsagelse, til Hanne Henriques*

Kilder: Partiturer 4, s. 89–90

1817

8. januar

Drey Eccossaisen for fortepiano

Kilder: Partiturer 4, s. 84

²⁸⁰ *Havfruen* af Bernhard Severin Ingemann* udgivet 1812 i *Digte. Anden Deel* (Ingemann 1817, s. 244–245).

²⁸¹ Digt *Skilsmissen* af Jens Baggesen*, skrevet 1788, udgivet i den af Hans Wilhelm Riber (1760–1796) redigerede *Samling af Poesier* (Riber 1788, s. 85). I Partiturer 4, s. 86–88 er der tilføjet en underlagt en tysk tekst, der i ordlyd og metrik er helt forskellig fra Baggesens egen oversættelse (*Die Trennung*) i *Gedichte von Jens Baggesen* (Baggesen 1803, s. 132), formentlig skrevet af Gerson selv.

Andante con moto N^o100

Stemme

Rød Maa - nen skin - ner blandt Stier - ner smaa, den Hav - fru - e dand - ser paa

Fpiano

f *p* *mf*

Adagio, quasi Andante N^o101

Stemme

Snart hæ-ves jeg til Ly - sets Sæ-de; mig Gra - vens Mør - ke

Fpiano

sempre legato *p* *mf* *rf* *p*

8va

Allegro N^o102

Rosalie

Point de mé - lan - co - li - e, con - ten - tons nos de - sirs, nous

Violini

p

Viola

p

Basso

p

N^o103

f *p* *tr* *f*

²⁸² Fortegnelse: Klaversatsen afviger en del fra Partiturer 4.

²⁸³ Sangtekst Rondeau des Visitandines fra vaudevillen[¶] Les amans prothée, ou qui compte sans son hôte, compte deux fois af Joseph Patrat* (Patrat 1799, s. 38).

4. marts
Das Lachen.²⁸⁴ terzet for mandsstemmer
uden ledsagelse
Kilder: Partiturer 4, s. 91–92

8. marts
Ermunterung im Herbst.²⁸⁵ terzet som ovenfor
Kilder: Partiturer 4, s. 92

13. marts
Die lange und kurze Zeit.²⁸⁶ terzet som ovenfor
Kilder: Partiturer 4, s. 93

1817
In Berlin
12. maj
Je t'aime.²⁸⁷ sang med ledsagelse af pianoforte²⁸⁸
til Leonore Liebman*, f. Gottheiner
Kilder: Partiturer 4, s. 101, Duetten und Romanzen, s. 7–8

11. juni
Aufmunterung zur Freude, af Hölty.²⁸⁹ terzet
for mandsstemmer uden ledsagelse
Kilder: Partiturer 4, s. 102–103

²⁸⁴ *Das Lachen* af Johann Arnold Ebert*, udgivet i *Akademisches Liederbuch* 1795 (Niemann 1795, s. 38). Gersons tekstkilde til G.104–106 er sandsynligvis Karl Wilhelm Ramlers* samling *Lieder der Deutschen* (Ramler 1766, s. 132) hvor teksterne, som i Gersons partiturer, står uden forfatterangivelse.

²⁸⁵ *Ermunterung im Herbst* af Christian Felix Weiße*, udgivet i *Scherzhafte Lieder* (Weiße 1758, s. 109).

²⁸⁶ *Die lange und kurze Zeit* af Christian Felix Weiße*, udgivet i *Scherzhafte Lieder* (ibid., s. 62).

Tempo giusto N^o104

Tenore 1° Leert das Glas ihr Brü - der! Lacht, und leert es wie - der!

Tenore 2°

Basso

Allegro N^o105 *mf*

T₁ Trinkt, trinkt, trinkt! Trinkt, ihr un - ver - droß-nen Brü-der,

T₂

B^o

Allegro moderato N^o106

T₁ *m.v.* Wenn mich be - jahr - te Sprö - den quä-len, mir ih - re Tu - gen - den er -

T₂

B^o

Sostenuto N^o107

Chant Je t'ai - me tant, je t'ai - me tant, je

Fpiano *p* *cresc.* *mf* *p* *rf*

Vivace N^o108 *f*

Tenore 1° *mf* Wer woll-te sich mit Gril - len pla - gen, so lang uns Lenz und Ju - gend

Tenore 2° *mf* Wer woll-te sich mit Gril-len pla - gen, *f*

Basso

²⁸⁷ Romance af Philippe François Nazaire Fabre d'Églantine*, udgivet i *Œuvres mêlées et posthumes* (Fabre d'Églantine 1802, s. 209).

²⁸⁸ Fortegnelse: Klaversatsen afviger noget fra „Partiturer No. 4“.

²⁸⁹ Aufmunterung zur Freude af Ludwig Christoph Heinrich Hölty*, udgivet i *Musenalmanach (Hamburger) 1777* (Voß 1777, s. 37).

I Stettin
20. juni
Marsch und Trio²⁹⁰ for Den kongelige Livvagt,²⁹¹
første gang udført under den
første vinterparade i København
den 12. oktober 1817
Kilder: Partiturer 4, s. 104–108

1817
22. juni
Rondo zur Symphonie i Es-Dur, og en
ny trio c-mol til menuetten²⁹²
Kilder: Partiturer 3, s. 73–96

²⁹⁰ Flauti in Es 8va♭, Clarino♭, Serpan♭.

²⁹¹ Den kongelige Livgarde til Fods, Se **G.68**.

²⁹² Se **G.76**.

Das Mädchen aus der Fremde af Schiller²⁹³

sang på tre toner med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 4, s. 109

26. juni

An die Entfernte af Göthe.²⁹⁴ sang med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 4, s. 110, Zwölf deutsche Lieder, s. 82–83

27. juni

Nachtgesang af Göthe.²⁹⁵ sang med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 4, s. 111, Zwölf deutsche Lieder, s. 5

Wechsel af Göthe.²⁹⁶ sang med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 4, s. 112, Zwölf deutsche Lieder, s. 5–6

29. juni

Am Flusse af Göthe.²⁹⁷ sang med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 4, s. 113, Zwölf deutsche Lieder, s. 7

²⁹³ *Das Mädchen aus der Fremde* af Friedrich von Schiller*, udgivet i *Musenalmanach (Schiller)* 1797 (Schiller 1797, s. 17).

²⁹⁴ *An die Entfernte* af Johann Wolfgang von Goethe*, skrevet 1788, udgivet i *Goethes Schriften. Achter Band*, Leipzig 1789. (Goethe 1789, s. 117).

²⁹⁵ *Nachtgesang* af Johann Wolfgang von Goethe*, udgivet i *Taschenbuch (Wieland, Goethe)* 1804. (Wieland og Goethe 1804, s. 120).

N^o110

Sostenuto

Gesang

In ei-nem Thal bei ar-men Hir-ten er-schien mit je - dem jun - gen

Fpiano

pf

N^o111

Andante con moto

Gesang

So hab ich wirk-lich dich ver - lo-ren? Bist du, o Schö - ne, mir _ent-

Fpiano

p

N^o112

Andantino

Gesang

O! gieb, _ vom wei - chen Pfüh - le, träu - mend, ein halb _ Ge - hör!

Fpiano

p

cresc

8va

N^o113

Vivace non troppo

Gesang

Auf Kie-seln im Ba - che da lieg ich, wie hel - le! Ver-

Fpiano

p

Ped.

N^o114

Agitato

Gesang

Ver - flie - ßet, viel - ge - lieb - te Lie - der, zum Mee - re

Fpiano

p

cresc

mf

p

²⁹⁶ Wechsel af Johann Wolfgang von Goethe*, udgivet i *Goethes Schriften* (Goethe 1789, s. 119).

²⁹⁷ *An meine Lieder* af Johann Wolfgang von Goethe*, udgivet i *Musen Almanach* (Schiller) 1799 (Schiller 1799, s. 231).

1817
30. juni
Sehnsucht af Göthe.²⁹⁸ sang med klaverledsagelse.
Kilder: Partiturer 4, s. 114–115

1. juli
Die kleine Adelaide²⁹⁹ af C. A. Tiedge. sang
med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 4, s. 116

3. juli
Wiegenlied³⁰⁰ med klaverledsagelse, trykt på
min regning hos J. A. Böhme*³⁰¹
i Hamborg juli 1817.
Kilder: Partiturer 4, s. 83, Zwölf deutsche Lieder, s. 3, Wiegenlied

I København
7. sept.
Der Lebensmüde³⁰² af Heydenreich med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 29–30

²⁹⁸ *Sehnsucht* af Johann Wolfgang von Goethe*, udgivet i *Taschenbuch (Wieland, Goethe) 1804* (Wieland og Goethe 1804, s. 117).

²⁹⁹ *Die kleine Adelaide* af Christoph August Tiedge*, udgivet i *Elegien und vermischte Gedichte* (Tiedge 1807a, s. 91).

³⁰⁰ Det anonyme digt *Wiegenlied*, sandsynligvis af komponisten selv, parafraserer en populær tysk vuggesang (Erk 1879, s. 141)

Allegro agitato N^o115

Allegro agitato N. 115

Gesang

Was zieht mir das Herz so? Was zieht mich hin - aus? Und

Fpiano

mf *p* *cresc*

Allegretto N^o116

Allegretto N=110

Gesang

Ich bin das Mäd-chen der Freu - de, froh

Pforte

p

p

Andante N^o117

Andante

Nr. 117

Gesang

Schlumm-re, lie-be Klei - ne! E-ben schlägt es neu - ne, Dies ist jetzt die

Pforte

p *cresc* *mf* *p*

Sostenuto N°118

Sostenuto N-116

Gesang

Grä-ber, gra - be mir ein Grab, denn mich drängt's hin-ab, __hin-

Pforte

f *mf* *f*

The image shows a musical score for a song. It features two staves: a vocal staff (Gesang) and a piano staff (Pforte). The key signature is three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is common time (C). The tempo/mood is marked 'Sostenuto'. The piece is identified as 'N-116'. The vocal line begins with a whole rest, followed by a repeat sign and then the lyrics 'Grä-ber, gra - be mir ein Grab, denn mich drängt's hin-ab, __hin-'. The piano accompaniment starts with a forte (f) dynamic, followed by a mezzo-forte (mf) section, and then returns to forte (f). The piano part consists of chords and moving lines in both hands, with some triplets and slurs. The lyrics are written below the vocal staff, and the piano part is written below the vocal staff. The dynamics f, mf, and f are indicated below the piano staff.

³⁰¹ Dette nodetryk er ikke anført i Fog 1979.

³⁰² *Der Lebensmüde* af Karl Heinrich Heydenreich*, udgivet i *Musenalmanach (Göttinger) 1787* (Bürger 1787, s. 59),

9. sept.
Das gestörte Glück³⁰³ af Körner med klaverledsagelse³⁰⁴
Kilder: Partiturer 5, s. 31, Zwölf deutsche Lieder, s. 11–12

10. sept.
Zur Nacht³⁰⁵ af Körner. Sang med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 32

1817
13. sept.
Einladung zum Tanze.³⁰⁶ Sang med klaverledsagelse³⁰⁷
Kilder: Partiturer 5, s. 33, Zwölf deutsche Lieder, s. 13–14, Romancer af G. Gerson, s. 18–19, Nytaarsgave, s. 6–7

An Laura³⁰⁸ af Götze med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 34, Zwölf deutsche Lieder, s. 57

³⁰³ *Das gestörte Glück* af Theodor Körner*, førsteudgave i *Theodor Körners poetischer Nachlaß* (Körner 1815, s. 81).

³⁰⁴ *Fortegnelse*: Klaverforspillets takt 2–3 er udeladt.

³⁰⁵ *Zur Nacht* af Theodor Körner*, førsteudgave i *Theodor Körners poetischer Nachlaß* (ibid., s. 57).

Allegretto **Nº119**

Gesang

Ich hab' ein hei-ßes jun-ges Blut, wie ihr wohl al - le wißt,

Pforte

p

Andante **Nº120**

Gesang

Gu - te Nacht! Al-len Mü-den sei's ge - bracht. Neigt der

Pforte

p *mf* *p* *mf*

Allegretto **Nº121**

Gesang

Ihr Nym-phen, ihr Hir-ten der Lie - be ge - treu, — hier kränzt

Pforte

rf *p* *rf* *Fine* *p*

Larghetto **Nº122**

Gesang

Der schwü-le Tag hat sich ver - lo - ren, die Nacht ist hier: —

Pforte

p

³⁰⁶ Anonymt digt *Einladung zum Tanze* fra Karl Wilhelm Ramlers* samling *Lyrische Blumenlese* (Ramler 1778, s. 97).

³⁰⁷ *Fortegnelse*: Forspillet takt 2–3 og klaverstemmens fraseringsbuer takt 4–8 er udeladt.

³⁰⁸ *An die Laura* af Johann Nikolaus Götz*, udkommet i *Vermischte Gedichte von Johann Nikolas Götz* (Götz 1785, s. 239).

Das Söhnchen³⁰⁹ 22. sept.
sang med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 35, Zwölf deutsche Lieder, s. 8

Seufzer eines Ungeliebten³¹⁰ 25. sept.
af Bürger med klaverledsagelse³¹¹
Kilder: Partiturer 5, s. 36–37, Zwölf deutsche Lieder, s. 80–82

Der Liebeskranke³¹² 26. sept.
af Bürger med klaverledsagelse³¹³
Kilder: Partiturer 5, s. 38, Zwölf deutsche Lieder, s. 53–54

Hummel-Lied³¹⁴ 27. sept.
af Bürger med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 39

³⁰⁹ Det anonyme digt *Das Söhnchen* fra Karl Wilhelm Ramlers* samling *Lieder der Deutschen* (Ramler 1766, s. 48) er tydeligvis skrevet som et modstykke til det foregående digt af Friedrich von Hagedorn* *Das Töchterchen* (G.138, S. 88).

³¹⁰ *Seufzer eines Ungeliebten* af Gottfried August Bürger*, udgivet i *Gedichte von Gottfried August Bürger* (Bürger 1778, s. 167).

³¹¹ *Fortegnelse*: Forspillet takt 2–4 og klaverstemmens fraseringsbuer takt 5 er udeladt.

Allegretto N^o123

Gesang

Als mich heut Pa - pa Wa - ßer trin-ken sah, sprach er: das ist

Pforte *mf*

Andante espressivo N^o124

Gesang

Hast du nicht Lie - be zu - ge - mes-sen dem Le - ben je - der Cre - a - tur

Pforte *p*

Allegro agitato N^o125

Gesang

Mir thut's so weh im Her - zen! Ich bin so matt und krank!

Pforte *p*

Allegro assai N^o126

Gesang

Die Bu - ben sind den Hum - meln gleich: ihr Mägd - lein mögt euch hü - ten!

Pforte *p*

³¹² *Der Liebeskranke* af Gottfried August Bürger*, udgivet i *Gedichte von Gottfried August Bürger* (ibid., s. 241).

³¹³ *Fortegnelse*: Notationen af klaverets højre hånd afviger fra Partiturer 5.

³¹⁴ *Hummel-Lied* af Gottfried August Bürger*, udgivet i *Musen Almanach (Göttinger) 1790* (Bürger 1790, s. 202).

1817
1. november
Eccossaise efter en romance af Cherubini,³¹⁵ til
Nicolais³¹⁶ fødselsdag
Kilder: Partiturer 5, s. 40

1818
8. januar
Drey Eccossaisen for fortepiano
Kilder: Partiturer 5, s. 40

12. marts
Walzer fürs Fortepiano
Kilder: Partiturer 5, s. 41

19. marts
Walzer fürs Fortepiano
Kilder: Partiturer 5, s. 42

20. marts
Walzer fürs Fortepiano
Kilder: Partiturer 5, s. 43

³¹⁵ Efter romancen *Un pauvre petit Savoyard* fra operaen *Deux Journées ou Le Porteur d'Eau* af Luigi Cherubini* (skrevet 1800).

³¹⁶ Nicolai Gerson*, Georg Gersons broder.

Nº127

p *cresc* *mf*

Nº128

N° 1 *p* N° 2 *p* N° 3 *p*

Nº129

Nº 1 *tr* *mf* *tr*

Nº130

Nº 2 *f*

Nº131

Nº 3 *p*

22. marts
Lamento amoroso³¹⁷ da Ant. Ganganelli. Sang
med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 44, Duetten und Romanzen, s. 43–44

23. marts
L'amante timido³¹⁸ da Ganganelli. Sang
med klaverledsagelse³¹⁹

Kilder: Partiturer 5, s. 45–47, Romancer af G. Gerson, s. 70–75, Duetten und Romanzen, s. 49–52

1818
22. april
Lamenti d'un Amante³²⁰ da Ganganelli. Sang
med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 48, Duetten und Romanzen, s. 45–46

22. april
La vera felicità non consiste nelle ricchezze e
negli onori³²¹ Ode da Ganganelli col Clavic.

Kilder: Partiturer 5, s. 49, Romancer af G. Gerson, s. 76–78, Duetten und Romanzen, s. 47–48

³¹⁷ *Lamento Amorofo, Traduzion dal Francese*. Som anført en italiensk oversættelse af en anonym romance *S'il est vrai que d'être deux* til musik af Adrien François Boieldieu* (Boieldieu 1834). Oversættelsen blev udgivet i den af Antonio Ganganelli* redigerede samling *Raccolto di prose, e poesie di vario genere* (Ganganelli 1810, s. 179–180).

³¹⁸ Digt af Antonio Ganganelli*, Udover Gersons partitur ser der ikke ud til at være andre kilder til denne tekst.

³¹⁹ *Fortegnelse*: Forspillet takt 2–3 er udeladt, og klaverstemmen er noget forskellig fra Partiturer 5.

Andantino N^o132

Voce

Se l'un - ion di due bell' Al - me fù mai -

Fpiano

p

Con moto N^o133

Voce

Vi-vo, A-man-te, e non sò co-me pa-le - sar gli af-fet-ti

Fpiano

Andante N^o134

Voce

Po-ve-ri, af-fet-ti mie - i! spe - ran - za mia tra -

Fpiano

p

Allegretto N^o135

Voce

Piu non de-si - de-ro Ric-chez-ze, e o-no - ri; son co - se fri-vo-le,

Fpiano

p

³²⁰ *Lamento d'un' Amante* udgivet i *Racolto di prose, e poesie di vario genere* (Ganganelli 1810, s. 182–183). Gerson tilskriver Antonio Ganganelli* denne tekst. Men Ganganelli kan næppe have skrevet den: man finder en længere version af digtet, *Risentimento modesto*, i en ældre, af Nicola Valletta* redigeret samling *Cicalata sul Fascino* (Valletta 1787, s. 51).

³²¹ Digt af Antonio Ganganelli*, udgivet i *Racolto di prose, e poesie di vario genere* (Ganganelli 1810, s. 178).

27. april
Werbungslied der jungen nordamerikanischen
Wilden bey dem Vater der Braut³²² efter
det huroniske, af Münchhausen. Sang
med klaverledsagelse³²³
Kilder: Partiturer 5, s. 50–51, Zwölf deutsche Lieder, s. 77–79

12. maj
Die Jahreszeiten³²⁴ af Isaac Maus, landmand
sang med klaverledsagelse³²⁵
Kilder: Partiturer 5, s. 52

Das Töchterchen³²⁶ af Hagedorn, sang med klaverledsagelse³²⁷
Kilder: Partiturer 5, s. 53, Zwölf deutsche Lieder, s. 9

17. maj
Hylas will kein Weib haben³²⁸ sang fra Ramlers
lyrische Blumenlese med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 54–55, Zwölf deutsche Lieder, s. 17–19

³²² Digt af Karl Ludwig August Heino von Münchhausen*, udgivet i *Musen Almanach (Hamburger) 1800* (Voß 1800, s. 131).

³²³ Fortegnelse: Klaverstemmen afviger noget fra Partiturer 5.

³²⁴ Digt af Isaak Maus*, udgivet i *Lieder der Freude und des Frohsinns* (Maus 1802, s. 93).

³²⁵ Fortegnelse: Takt 2–3 er udeladt.

Allegro sostenuto N^o136

Stimme

Va-ter, gieb sie mir, Dei-ne Toch-ter hier! Va-ter, gieb sie

Fpiano

Allegretto N^o137

Gesang

Macht der Lenz die Er - de neu: bin ich froh und fröh - lich

Fpiano

Allegretto N^o138

Stimme

Als mich heut Ma-ma Hän-schen küs-sen sah,

Fpiano

Allegro comodo N^o139

Gesang

Schwei-get mir vom Frau-en - neh-men! es ist lau - ter Un - ge-

Fpiano

³²⁶ *Das Kind* af Friedrich von Hagedorn*, udgivet i *Oden und Lieder* (Hagedorn 1747, s. 91).

³²⁷ Fortegnelse: Forspillet afviger en anelse fra *Partiturer* 5.

³²⁸ *Hylas will kein Weib haben* uden forfatterangivelse i Karl Wilhelm Ramlers* samling *Lyrische Blumenlese* (Ramler 1778, s. 45). Digteren er Georg Grefflinger*, førsteudgave med musik i *Seladons Weltliche Lieder*, Frankfurt am Main 1651, (Grefflinger 1651, s. 18–22). Grefflingers melodi er en version af en dengang populær sang *Auf die Mayerin*, se **IMSLP**, *Hylas will kein Weib nicht haben* (Anonymous).

24. maj
Der Heimliche³²⁹ sang fra Ramler med klaverledsagelse³³⁰
Kilder: Partiturer 5, s. 56, Zwölf deutsche Lieder, s. 9–10

1818
25. maj
Erklärungen³³¹ sang fra Ramler med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 57, Zwölf deutsche Lieder, s. 20

29. maj
Romance des „Etrennes de Mercure“³³² par M^r de
Piis avec Accomp. de Pianoforte
Kilder: Partiturer 5, s. 58

15. juli
Zwey Walzer for fortepiano
Kilder: Partiturer 5, s. 59

³²⁹ Uden forfatterangivelse i Karl Wilhelm Ramlers* samling *Lyrische Blumenlese* (Ramler 1774, s. 102). komponisten Johann Friedrich Doles (1715–1797) skrev en sang til en femstrofet udgave af digtet, formentlig den oprindelige. Den udkom i *Neue Lieder nebst ihren Melodien*, 1750; se en moderne udgave i Doles 2012, s. 8–9.

³³⁰ *Fortegnelse*: Forspillet takt 2–3 er udeladt. Klaverstemmen afviger noget fra *Partiturer 5*.

Allegretto N^o140

Gesang

Schon lan - ge schmeck ich ein Ver - gnü - gen, das ich der Neu - be - gier ver -

Fpiano

p

Allegro N^o141

Gesang

Seht, Freun-de, Stax-ens Kleid von Gold und Sil-ber blit - zen.

Fpiano

f *mf* *p* *dolce*

Andantino N^o142

Chant

1. Lise, à _douze ans, _ de - man - da ses _ é - tren - nes,

Pforté

p *tr*

N^o143

N° 4

mf *f* *p*

Ped. *

N^o144

N° 5

f

³³¹ Uden forfatterangivelse i Karl Wilhelm Ramlers* samling *Lyrische Blumenlese* (Ramlers 1774, s. 315), forkortet og ændret efter *Aufklärungen* i ugeskriftet *Der redende Stumme* (Boden 1771, s. 42) af Benjamin Gottlieb Lorenz Boden*.

³³² Sang fra en opéra comique, *Les Étrennes de Mercure ou le Bonnet Magique* (Piis 1781, s. 4) af Pierre-Antoine-Augustin de Piis*.

18. juli
Zwey Eccossaisen for fortepiano
Kilder: Partiturer 5, s. 60

$\frac{29}{30}$ juli
Zwey Eccossaisen for fortepiano
Kilder: Partiturer 5, s. 60

5. august
Die Bekehrte³³³ af Göthe. Sang med klaverledsagelse³³⁴
Kilder: Partiturer 5, s. 61–62, Zwölf deutsche Lieder, s. 74–76, Romancer af G. Gerson, s. 64–67

1. september
Ouverture à grand Orchestre til Foghts³³⁵
amatørkoncert den ? sept.³³⁶
Kilder: Partiturer 3, s. 97–119, Ouvert 2 Musikforeningen, Ouvert 2 Stimmen

³³³ *Die Bekehrte* af Johann Wolfgang von Goethe*, udgivet i *Goethe's neue Schriften. Siebenter Band* (Goethe 1800, s. 5).

³³⁴ *Fortegnelse*: Forspillet takt 2–3 er udeladt.

³³⁵ Magnus Foght*, bratschist i Det Kgl. Kapeli København, dirigerede en række amatørkoncerter, med Gerson som drivende, organisatorisk kraft (Abrahams 1876, s. 75 f.)

Nº145

Nº 4

p

Nº 5

mf

Nº 6

mf

Nº 7

ten *f* *ten*

Andante con moto

Nº146

Gesang

Bey dem Glan - ze der A - bend - rö - the ging ich still den Wald ent -

Fpiano

p *mf* *p*

Andante Maestoso

Nº147

Allegro

Blas-Instrumente & Pauken

Violino 1º

f *p*

Violino 2º

f *p*

Viola

f *p*

Bassi

ff *pl*

³³⁶ Koncerten blev spillet den 14. oktober i *Det Venskabelige Selskabs sal* af „en stor Deel Dilettanter“. På programmet første del stod Egmontouverturen af Beethoven, en dramatisk scene[¶] af Georg Jakob Strunz (1781–1852) og en violinsonate af Ferdinand Ries*. Anden del blev indledt af en „Stor ny Overture, komponeret af en Dilettant“ (Gerson), efterfulgt af et „Pot pourrie for Obligat Bratsch“ af Joseph Küffner (1776–1856) med Foght som solist, og en kantate „Tonekunsten“ af Peter Casper Krossing (1793–1838) (*Adresse-Contoires Efterretninger*, 10 Octbr. 1818). En revideret udgave af G.147 blev opført i den første koncertsæson 1820–1821 for *Selskabet til Musikens Udbredelse*[¶] og som indledende værk ved Bernhard Rombergs* gæstekoncert i marts 1821, se side 145. I en anmeldelse skrev August Friedrich Goetze*, at G.147 „endnu en gang viste os denne denne geniale dilettant som dybt fortrolig med harmoniens verden og som en komponist, der formår at forbinde melodi og klarhed med kontrapunktets strenge krav.“ (*Allg. Mus. Zeitung*, 20. Juni 1821, No. 25, sp. 434, **UO**)

1818
7. sept.
Introduction til en Rondo af A. Romberg³³⁷
for obligat violin med orkesterledsagelse
(annulleret og indarbejdet i et potpourri³³⁸
i december 1820)
Kilder: Verzeichnis, s. 99

28. nov.
Das ungetreue Mädchen³³⁹ sang fra Ramlers
„lyrische Blumenlese“ med klaverledsagelse³⁴⁰
Kilder: Partiturer 5, s. 63, Zwölf deutsche Lieder, s. 45–46

30. nov.
Der vergnügte Bauer³⁴¹ Lied fra Ramler med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 64

27. december
Walzer for fortepiano, at spille med én finger³⁴²
Kilder: Partiturer 5, s. 65

³³⁷ Andreas Romberg*.

³³⁸ Potpourri paa Themata af Méhuls* Joseph for obligat Violin med Orchester (G.172).

³³⁹ *Das ungetreue Mädchen* uden digterangivelse i Karl Wilhelm Ramlers* samling *Lyrische Blumenlese* (Ramler 1774, s. 89). Det populære og vidt udbredte digt udkom o. 1750 med titlen *Der großmütige Liebhaber*. Det bliver ofte tilskrevet en grev von Schlieben, „hvis hustru Ismene havde forladt ham (?), en i længere tid ofte sunget modesang“ (Flaischlen 1925, s. 818, UO). I sommeren 1771 havde Goethe* medbragt denne og andre sange fra Elsaß som „folkedigtning, som jeg under mine strejfture har opfanget fra de ældste mødres mund. Heldigvis, for deres børnebørn synger alle: ich liebte nur Ismenen“ (citeret efter Braungart 1996, s. 18–19, UO).

Adagio N^o148

Flauto e Fagotto

Violino obbligato

Violino 1

Violino 2

Viola

Violoncello

Contrabasso

Andante con moto N^o149

Gesang

Fpiano

Allegretto N^o150

Gesang

Fpiano

N^o151

³⁴⁰ Fortegnelse: Forspillet takt 2–3 er udeladt, og notationen af klaverets højre hånd afviger noget fra *Partiturer 5*.

³⁴¹ Der vergnügte Bauer uden forfatterangivelse i Karl Wilhelm Ramlers* samling *Lyrische Blumenlese* (Ramler 1774, s. 103). Sangen stammer fra Christian Felix Weißes* libretto til syngespillet *Die Jagd* (1769) (Weiß og Hiller ca.1800, s. 8) med musik af Johann Adam Hiller*.

³⁴² Fortegnelse: Notationen af højre hånd afviger fra *Partiturer 5*.

1819
9. februar
Sieg der Liebe³⁴³ af J. J. Baggesen (efter et
gammelt træsnit) duet for sopran og
tenor, med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 66–75, Olla Potrida, s. 59–70, Duetten und Romanzen, s. 145–157

11. marts
Die drey Sterne³⁴⁴ af Theodor Körner. Sang
med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 76–77

1819
4. april
Iris³⁴⁵ (fra Ramlers „lyrischer Blumenlese“) sang for
fire mandsstemmer uden ledsagelse, komponeret
til Zaiser,³⁴⁶ Duytz,³⁴⁷ von Hürt³⁴⁸ og Buttinger,³⁴⁹ medlemmer af Quintcordium.³⁵⁰
Kilder: Partiturer 5, s. 78, Iris (fransk)

8. april
Die menschliche Stimme³⁵¹ af Theodor Körner, for fire mands-
stemmer uden ledsagelse, til „Quintcordium“.³⁵²
Kilder: Partiturer 5, s. 79–80

³⁴³ Digt af Jens Baggesen* efter et ældre digt, *Paris mit dem Apfel und die drey Göttinnen Pallas, Juno und Venus* af Christian Felix Weiße* fra samlingen *Kleine lyrische Gedichte* (Weiße 1772, s. 224). Baggesens digt er ikke optaget i fortegnelserne over hans værker (Baggesen 1836, Plesner 1943). Det fremgår af et brev fra Gerson til Baggesen, at han har udbedt sig dette digt som sangtekst (Gerson til Baggesen 1820).

³⁴⁴ *Die drey Sterne* af Theodor Körner* fra *Theodor Körners poetischer Nachlaß*, (Körner 1815, s. 69).

³⁴⁵ Uden forfatterangivelse i Karl Wilhelm Ramlers* samling *Lyrische Blumenlese* (Ramler 1774, s. 91). Sangen stammer fra Christian Felix Weiße's* libretto til syngespillet *Die Jagd* (1769) (Weiße og Hiller ca.1800, s. 92) med musik af Johann Adam Hiller*.

³⁴⁶ Sandsynligvis August Julius Zaiser, fløjtenist, professor i tonekunst, kammermusikus ved det sachsiske storhertugelige hof (*Allgemeine Zeitung, München* 1823, s. 260, *Intelligenz-Blatt, Augsburg* 1828, s. 178).

Allegro maestoso N^o152 *Pallas*

Gesang Komm, Jüng-ling, Komm! Suchst du Ver-

Fpiano *for* *for* *mf*

Allegretto N^o153

Gesang Es blin-ken drey freund-li-che Ster - ne ins Dun-kel des

Fpiano *p* *p* *mf*

Andante con moto N^o154

Tenore 1° Schön sind Ro - sen und Jas - min, wenn sie noch im

Tenore 2° *mf* *p*

Basso 1°

Basso 2°

Allegro moderato N^o155

Tenore 1° Mu - thi-ger bey dem Ruf der Po-sau - ne stürmt der Krie-ger in

Tenore 2° *mf*

Basso 1°

Basso 2°

³⁴⁷ Sandsynligvis van Duytz, kammermusikus i Strelitz (Allg. Mus. Zeitung, 1825, No. 31, 3. August, sp. 525).

³⁴⁸ Theobald von Hürt (1795–1858) fagottist, professor ved Wiener Konservatorium (**WeGA**).

³⁴⁹ Carl Conrad Büttinger (f. 1788), musikdirektør og komponist, „synes at føre et ustadigt vandeliv“ (Schilling 1841, sp. 258, **UO**).

³⁵⁰ Gav koncerter i København foråret 1819, (Ravn 1886, s. 177–178, Jensen 1996, s. 33–34).

³⁵¹ *Die menschliche Stimme* af Theodor Körner* Først udgivet i *Theodor Körners poetischer Nachlaß* (Körner 1815, s. 56).

³⁵² Se **G.154**.

19. april

L'innocente³⁵³ Romance med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 81, Duetten und Romanzen, s. 9

26. april

Le retour du croisé³⁵⁴ Romance med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 82–84, Duetten und Romanzen, s. 10–14

9/16 august

Dansk National-Sang³⁵⁵ af Johanne Marie Jessen

1) med Claveer-Accompagnement, 2) for 4 Mands-

Stemmer uden Accompagnement, 3) for stort

Orchester, og 4) for Militair-Musik

Kilder: Partiturer 5, s. 85–91

1819

1. september

An die Lerche³⁵⁶ af J. C. Unser, sang med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 92, Zwölf deutsche Lieder, s. 65–66, Romancer af G. Gerson, s. 20–21

³⁵³ Anonymt digt, udgivet i talrige samlinger som *Asiniana ou l'ane parlant, etrennes mignonnes pour l'année 1801* (Cousin 1801, s. 100).

³⁵⁴ Gerson kan have fundet det anonyme digt i et af Antoine Meissonniers tidsskrifter for sang og guitar *Journal de lyre ou guitare* eller *Le troubadour des salons*, der blev udgivet 1817–1827, se *A Bibliographical Study of Antoine Meissonnier's Periodicals for Voice and Guitar* (Stenstadvold 2001).

Allegretto N^o156

Chant

Je ne suis plus dans l'igno - ran - ce, je sais mon

Pforté

p *f* *p Fine*

Tempo di Marcia N^o157

Chant

En re - ve - nant vain - queur de la Sy - ri - e, jeu - ne guer - rier

Pforté

mf *p*

Tempo di Marcia N^o158

Sang

1. Dan - ne - mark! Dan - ne - mark! Hel - li - ge Lyd! Him - mel - ske Fryd!

Fpiano

for *p*

Andante con moto N^o159

Gesang

Ler - che, schmet - tre aus der Hö - he

Fpiano

p

³⁵⁵ Af Juliane Marie Jessen*, vindertekst i en konkurrence om en ny nationalhymne. Teksten udkom i Adolph Frederik Elmquists samling *Dan: Samling af Fædrelandssange* (Elmquist 1820, s. 1–3), se *Den kronede danske nationalsang fra 1819 og hvad deraf fulgte* (Erichsen 1976).

³⁵⁶ Af Johann Christoph Unzer*, skrevet 1786, udgivet i *Johann Christoph Unzer's hinterlassene Schriften, poetischen Inhalts* (Unzer 1811, s. 105).

2. september

Trost³⁵⁷ af J. C. Unzer, sang med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 93, Zwölf deutsche Lieder, s. 67–68, Romancer af G. Gerson, s. 22–23

Die Nachtigall im April³⁵⁸ af J. C. Unzer, med
klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 94–95, Zwölf deutsche Lieder, s. 69–70, Romancer af G. Gerson, s. 24–26

3. september

An meine Frau Pathe³⁵⁹ af J. C. Unzer med
klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 96, Zwölf deutsche Lieder, s. 21–22, Sex Sange

6. september

Trauer-Marsch for fortepiano à quatre mains

Kilder: Partiturer 5, s. 97–99

1819

9. september

Duett aus den „unglückbringenden Pantoffeln“³⁶⁰ af
J. C. Unzer, med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 100–107, Duetten und Romanzen, s. 158–168

³⁵⁷ Af Johann Christoph Unzer*, skrevet 1774, først publiceret i *Almanach der deutschen Musen 1775* (Schmid 1775, s. 173), efter Unzers død udgivet i *Johann Christoph Unzer's hinterlassene Schriften, poetischen Inhalts* (Unzer 1811, s. 45).

³⁵⁸ Af Johann Christoph Unzer*, skrevet 1781, udgivet efter Unzers død i *Johann Christoph Unzer's hinterlassene Schriften, poetischen Inhalts* (ibid., s. 99).

Allegretto N^o160

Gesang

Krän-ze, die Hirt-in-nen win-den, Blät-ter und

Fpiano

p *mf*

Andantino con moto N^o161

Gesang

Da ging ich hin, und dach-te nicht an Lie-be, an

Fpiano

p *cresc.* *p*

Allegretto N^o162

Gesang

Ich wei-ne des Nachts und seuf-ze am Ta-ge und ha-be doch leid-li-chen

Fpiano

p *mf*

Maestoso N^o163

Primo

p

Secondo

p *8va*

Andante sostenuto N^o164

Prinz

Was die er-ste Lie-be flieht, muß die E-wig-keit ver-bin-den;

Fortep^o

p *p*

³⁵⁹ Af Johann Christoph Unzer*, udgivet efter Unzers død i *Johann Christoph Unzer's hinterlassene Schriften, poetischen Inhalts* (ibid., s. 123).

³⁶⁰ Af Johann Christoph Unzer*, fra *Gesänge zu einer komischen Oper: Die Unglückbringenden Pantoffeln*, efter Unzers død udgivet i *Johann Christoph Unzer's hinterlassene Schriften, poetischen Inhalts* (ibid., s. 157).

16. september
Der Schiffer³⁶¹ af A. L. Graf. Sang med
klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 108–110, Zwölf deutsche Lieder, s. 71–73

20. september
L'Amour et les Graces³⁶² romance med klaver-
ledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 110–111, Duetten und Romanzen, s. 14–16

17. oktober
Duett af „Fiskerne“³⁶³ af Johannes Evald
for Sopran og Tenor med Claver-
Accompagnement.

Kilder: Partiturer 5, s. 112–119, Olla Potrida, s. 83–94, Duetten und Romanzen, s. 122–132

29. november
An den Frühling³⁶⁴ af Schiller. Sang med
klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 120–121, Zwölf deutsche Lieder, s. 23–25

³⁶¹ Gerson tilskriver digtet en A. L. Graf (ikke identificeret). Digtet kan bl.a. findes, uden forfatterangivelse, i Bernhard Gottlieb Wetterstrands samling *Liederbuch der Freunde des Gesanges in Reval* 1834, s. 248. Johann Heinrich Carl Bornhardt (1774–1843) komponerede en sang dertil, publiceret i 1832, se Hofmeister Monatsberichte, November Dezember 1832.

³⁶² Uden forfatterangivelse. Digtet udkom 1787 i det af Jean-Jacques Tutot redigerede tidsskrift *L'Esprit des journaux françois et étrangers par une société de Gens-de-Lettres*, (Tutot 1787, s. 278), skrevet af dramatikeren og digteren Joseph-Dominique Rauquil-Lieutaud*. Gerson har sandsynligvis fundet teksten i Antonio Pacinis* tidsskrift *Le Troadour Ambulant. Journal de Guitare* bind 1, hefte 6, o. 1817, se Fellingner 1986, s. 1097.

Andante con moto N^o165

Gesang

Durch nächt-li-ches Dun-kel, auf schäu-men-den

Fpiano

fp *fp* *p*

Andante sostenuto N^o166

Chant

A l'om-bre d'un myr-the fleu -ri, é-chap-

Pforte

p *tr* *mf*

Allegro moderato N^o167

Lise Svend

Ha, Sva-ge, du græ-der! Jeg seer jo din Taa - re. Du

Fpiano

mf *p* *cresc*

Andante con moto N^o168

Gesang

Will - kom-men schö-ner Jüng - ling! Du Won - ne der Na -

Fortepiano

p

³⁶³ Fra syngespillet *Fiskerne* (Ewald 1780, s. 52) (1778, 1. akt, 2. scene, 1. optrin) af Johannes Ewald*. I *Partiturer* 5 har Gerson nedenunder den danske tekst tilføjet en tysk tekst, der er helt forskellig fra Levin Christian Sanders (1756–1819) tyske oversættelse, skrevet i 1784 til et syngespil med musik af Friedrich Ludwig Æmilius Kunzen (1761–1817) (Ewald 1786). Gerson har sandsynligvis selv skrevet den tyske oversættelse til brug for duetten.

³⁶⁴ Af Friedrich Schiller*. udgivet i *Anthologie* (Schiller) 1782 (Schiller 1782, s. 123).

1820
12. januar
Romance de Hortense à Napoléon ³⁶⁵
Kilder: Partiturer 5, s. 122, Duetten und Romanzen, s. 17–18

9. juni
Meine Leibfarben ³⁶⁶ sang af v. Lehr med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 123, Zwölf deutsche Lieder, s. 47, Romancer af G. Gerson, s. 28–29

oktober
Cantate af Thiele ³⁶⁷ i Anledning af Dronningens
Fødselsdag, opført i Selskabet for Mu-
sikens Udbredelse[¶] den ³⁶⁸ november.
(Annuleret og amalgameret med en
Cantate i Januar 1821) ³⁶⁹
Kilder: Partiturer 5, s. 123

³⁶⁵ Teksten, som er anonym i *Partiturer 5*, er skrevet af Louis Philippe, comte de Ségur*, sandsynligvis i 1809, og udgivet i *Romances et chansons par le Cte de Ségur, de l'Académie Française*, Paris 1820. (Ségur 1820, s. 147). Gersons tekst afviger noget fra førsteudgaven.

³⁶⁶ Af Friedrich von Lehr*, udgivet i *Taschenbuch für das Jahr 1817. Der Liebe und Freundschaft gewidmet* (Schütze 1817, s. 305).

³⁶⁷ Til en tekst af Just Mathias Thiele* *Cantate i Anledning af Hendes Majestæt Dronningens og Hendes Kongelige Høihed Kronprinsessens høje Fødselsfest.*, København 1821 (Thiele 1821).

Con moto N^o169

Chant

Pforté

Vous me quit -tez pour al-ler à la gloi - re, mon tris-te

Vivace, molto N^o170

Gesang

Fpiano

Wollt _ ihr sie ken - nen? Soll _ ich sie nen - nen

N^o171

Sopran

Alt

Tenor

Baß

Clav-Auszug

³⁶⁸ Gerson har tydeligvis ikke haft den præcise dato præsent. Af forsiden til den trykte tekst fremgår det, at kanta-
ten blev opført den 11. november 1821, se annonceringen af koncerten i Adresse-Contoires Efterretninger, 7.
November 1821.

³⁶⁹ Gerson har tydeligvis haft til hensigt at indføre kantatens begyndelse i sin *Fortegnelse*. Der er ikke bevaret et
manuskript.

20. december
Potpourri³⁷⁰ paa Themata af Méhuls Joseph³⁷¹
for obligat Violin med Orchester
udført første Gang i ovenomtalte
Selskab den³⁷² januar 1821
Kilder: Partiturer 5, s. 133–171

1821
21. januar
Cantate af Dr Meisling³⁷³ i Anledning af Kongens
Fødselsdag, opført i Selskabet for Mu-
sikens Udbredelse den³⁷⁴ februar 1821³⁷⁵
Kilder: Partiturer 3, s. 120–144

³⁷⁰ Musikalsk materiale fra en tilbagetrukket Introduktion (**G.148**) til en Rondo af Andreas Romberg*. I indholdsfortegnelsen til *Partiturer 5* betegnes G.172 som en *Violin Concert*, der i stil og form minder om den ensatsede concertino for klarinet og orkester af Carl Maria von Weber (1786–1826), Op. 26. Begge værker blev opført i koncertsæsonen 1821 for *Selskabet til Musikens Udbredelse* ¶ (Ravn 1886, s. 146).

³⁷¹ *Joseph en Égypte* (1807) af Etienne Nicolas Méhul*. Med dansk tekst af Niels Thorup Bruun* havde denne opera været på Det Kongelige Teaters repertoire siden 1816 (Dansk Forfatterleksikon). Gerson gør brug af to romancer derfra, *Ah! lorsque la mort trop cruelle* (2. akt nr. 7) og *A peine au sortir de l'enfance* (1. akt nr. 2). Begge romancer udkom 1816 i klaverudtog hos C. C. Lose (Fog 1979, s. 91).

³⁷² Gerson har formentlig ikke haft den nøjagtige dato præsenteret. G.172 blev sandsynligvis opført ved *Selskabet til Musikens Udbredelses* ¶ koncert den 21. januar 1821 (Adresse-Contoires Efterretninger, 18. Januar 1821). Som vanligt for de lukkede selskaber indeholder denne annonce kun tid og sted for koncerten, ikke programmet.

Andante sostenuto N^o172

Vn° princip
Blas Instr
Violino 1°
Violino 2do
Viola
Basso

Allegro con brio N^o173

Sopran
Alt
Tenor
Baß
Clav-Auszug

I snee-dækt Grav Na-tu - ren so - ver, og o-ver Søe og nø-gen
I snee-dækt Grav Na-tu - ren so - ver, og o-ver Søe og nø-gen
I snee-dækt Grav Na-tu - ren so - ver, og o-ver Søe og nø-gen
I snee-dækt Grav Na-tu - ren so - ver, og o-ver Søe og nø-gen

Udgiverens udkast til incipit.

³⁷³ Tekst (Meisling 1821) af filologen Simon Sørensen Meisling*. I et brev fra november 1820 til Jens Baggesen* udbeder Gerson sig en tekst af ham med den bemærkning, at Just Mathias Thieles* tekst til kantaten G.171 (S. 104) kun havde været ham til liden glæde. „Et kor, en lille sopransolo, der egner sig til koret eller til et soloensemble, en tenorsolo, som eventuelt kan munde ud i en duet med sopranen, og et slutkor - voila tout ce-qu'il me faut“ (Gerson til Baggesen 1820). Baggesen leverede tydeligvis ikke den ønskede tekst. Meislings kantatetekst er på den ene side pompøs som Gersons musik, på den anden side også udtryk for borgerskabets bestræbelser på at omklamre absolutismen, se side 149.

³⁷⁴ Gerson har ikke haft den nøjagtige dato præsenteret. Februar 1821 afholdt *Selskabet til Musikens Udbredelse* 2 koncerter: søndag den 4. februar og søndag den 18. februar, (avterteret i *Adresse-Contoires Efterretninger*, 1. & 16. Februar 1821). Da kong Frederik 6s* fødselsdag var den 28. januar, blev kantaten vel opført ved den første af disse koncerter.

³⁷⁵ Gerson har tydeligvis haft til hensigt at indføre kantatens begyndelse i sin *Fortegnelse*, men fik det aldrig gjort.

25. februar
Paternoster for 4 Mandsstemmer uden
Accompagnement³⁷⁶

Kilder: Partiturer 5, s. 124–129, Pater noster, Musikforeningen, Pater noster, autograf, KB, Pater noster, autograf, Staatsbibl. Berlin

I Hamborg
15. juli
Lied af³⁷⁷ med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 130

I London³⁷⁸
14. oktober
Lied³⁷⁹ af Castello med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 131

Negatives Ständchen³⁸⁰ sang med klaverledsagelse³⁸¹
Kilder: Partiturer 5, s. 132

³⁷⁶ For 4 mandsstemmer (kor & solister) og violoncello, kontrabas og basbasun ad. lib. Opført ved „Musikforeningens“ åbningskoncert i 1837 (Hammerich 1886, s. 15).

³⁷⁷ Gerson har afsat plads til digternavnet i sin *Fortegnelse*, men aldrig indført det. Første strofe finder man som citat i digtet *Meiner Schwester* af Eduard Mörike (1804–1875), en blandt talrige parafraseringer i Mörikes (Simon og Cerfontaine 2004, s. 101) digtning. I dette tilfælde har Mörike benyttet et anonymt digt, *Das Laubblatt*, som han ifølge Simon og Cerfontaine har hentet fra en samling, *Zwölf Lieder mit Begleitung des Pianoforte* (Seckendorff 1820) af en Carl von Seckendorff. I det udaterede nodetryk udgivet o. 1820 hos Breitkopf & Härtel er digteren anført som „O. J“. Komponisten til *Zwölf Lieder* er ifølge **MGG** Karl Siegmund Freiherr von Seckendorff (1744–1785), hvilket dog ikke kan være rigtigt, eftersom nogle af sangene er til tekster af Theodor Körner* (1791–1813) og Justinus Kerner (1786–1862), der først blev født efter komponistens død. Gerson har sandsynligvis fundet teksten til G.175 i *Zwölf Lieder*. I *Partiturer 5* har han afsat plads til en tredje strofe, men aldrig indført den.

N^o174

Pa-ter nos - ter Pa-ter qui es in coe-lis Pa-ter nos - ter

2 Tenori

Coro Pa-ter Pa-ter nos - ter Pa-ter nos-ter qui es in coe-lis Pa-ter nos - ter

2 Bassi

p cresc f p mf decresc p

Pa - ter Pa-ter nos-ter qui es in coe-lis

Allegretto N^o175

Gesang

Blätt-chen, das im lo-sen Spiel Win-de durch die

Fpiano

p

Andantino N^o176

Gesang

Ne-ben Dir, ne-ben Dir ist das lieb - ste Plätz-chen mir.

Fpiano

p

Andante con moto N^o177

Gesang

Öff-ne nicht, ge - lieb-tes Mäd-chen! öff-ne nicht und

Fpiano

p Fine

³⁷⁸ Sandsynligvis en af Gersons forretningsrejser som bankier vedrørende et lån til den økonomisk betrængte danske stat, se side 146.

³⁷⁹ *Lied* af Ignaz Franz Castelli*, udgivet i *Der Sammler. Ein Unterhaltungsblatt* (Strauß 1820, s. 485) og *Taschenbuch, Becker, 1821* (Kind 1821, s. 397).

³⁸⁰ Uden forfatterangivelse. Digtet indgår i en novelle *Die unwürdige Geliebte* af Karl von Holtei*, udgivet i *Morgenblatt für gebildete Stände* (Haug og Rückert 1817, s. 818).

³⁸¹ Datering i *Partiturer 5*: London, ¹⁴/₂₇ oktober 1821.

Widerschein³⁸² af friherre Franz von Schlehta
sang med klaverledsagelse³⁸³

Kilder: Partiturer 5, s. 173, Zwölf deutsche Lieder, s. 25–26

1821
7. november
Song from Lalla Rookh³⁸⁴ of Thomas Moore
with Accompaniment of Piano
Kilder: Partiturer 5, s. 174–175

10. november
Song from D^o³⁸⁵ of D^o with D^o
Kilder: Partiturer 5, s. 176–179

11. november
The happy Couple³⁸⁶ Song with Piano
Kilder: Partiturer 5, s. 180

³⁸² *Widerschein* af Franz Freiherr von Schlehta*, udgivet i *Taschenbuch, Becker, 1821* (Kind 1821, s. 399) sammen med en sang til denne tekst af Franz Schubert, D.639. Da Gerson sandsynligvis har hentet teksterne til **G.176** og **G.178** fra Beckers *Taschenbuch*, har han i det mindste kendt denne sang af Schubert. Blot et blandt talrige eksempler på, at Gerson hentede sine sangtekster fra eksisterende sangkompositioner.

³⁸³ Datering i *Partiturer 5*: London, 14²⁸ oktober 1821.

Moderato N^o178

Gesang

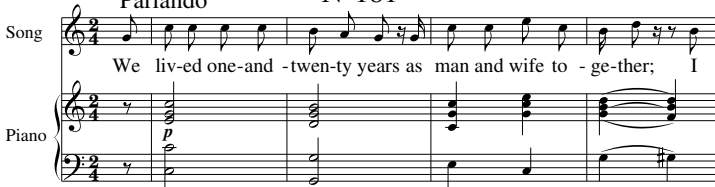
Andantino N^o179

Song

Andante con moto N^o180

Song

Parlando N^o181

Song

³⁸⁴ Digt fra den „orientalske ridderroman“ *Lalla Rookh* (1817) af Thomas Moore* (Moore 1817, s. 169).

³⁸⁵ Digt fra den „orientalske ridderroman“ *Lalla Rookh* (1817) af Thomas Moore* (ibid., s. 66).

³⁸⁶ Anonym tekst fra Thomas Teggs (1776–1845) samling *The Spirit of English Wit* (Tegg 1809, s. 326). Undtægelsesvist har Gerson ikke tilpasset sin sangstemme til de metriske afvigelser i strofe 2–3.

6. december
Wunsch und Entsagung³⁸⁷ af I. F. Castelli
med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 181, Zwölf deutsche Lieder, s. 27–28, Romancer af G. Gerson, s. 27–28, Wunsch und Entsagung, Wunsch und Entsagung 1825³⁸⁸, Wunsch und Entsagung von I. F. Castelli

Duetto di Metastasio³⁸⁹ per Soprano e Tenore
con Accompagnimento di Fpiano
Kilder: Partiturer 5, s. 182–191, Duetten und Romanzen, s. 73–87

31. december
Lied von Steigentesch³⁹⁰ med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 192

1822
13. april
Ni jamais, ni toujours³⁹¹ Romance avec Accom-
pagnement de Piano³⁹²
Kilder: Partiturer 5, s. 193, Duetten und Romanzen, s. 19

³⁸⁷ Wunsch und Entsagung af Ignaz Franz Castelli*, udgivet i AGLAJA Ein Taschenbuch für das Jahr 1817 (Schreyvogel 1817, s. 83)

³⁸⁸ Forkortet og forenklet version af sangen.

³⁸⁹ Gerson tilskriver Pietro Metastasio* dette digt. Joseph Haydn (1732–1809), der skrev en duet til samme tekst (Hob.XXVa/2), anfører som digter Carlo Francesco Badini (ca.1710–ca.1810), der skrev librettoen til hans opera *L'anima del filosofo ossia Orfeo ed Euridice* (Hob.XXVIII/13). I en afskrift af denne duet anføres Metastasio som digter „Scritto da Metastasio e messo in musica da Haydn mentre i due illustri Autori convivevano nella Stessa Casa“ (Ms. Governativo G-Mss-258, Conservatorio di musica S. Cecilia, Roma, skrevet mellem 1811 og 1840). Også Antonio Salieri (1750–1825) har skrevet en duet til teksten. Den blev publiceret som mindebilag til *Wiener Zeitschrift für Kunst, Literatur, Theater und Mode*, 1825, Bd. 116. (Badini 1825).

Allegretto N^o182

Gesang

Wenn ich die Blüm-lein schau' wünsch' ich mir

Fpiano

Andante N^o183

Nice

Sa-per vor-rei se m'a - mi, s'al - tro di me tu bra - mi.

Fpiano

Moderato N^o184

Gesang

Wir gin-gen bey - de Hand in Hand, ihr Au-ge sprach was ich emp-fand; es

Fpiano

Andantino N^o185

Chant

Je n'ai-me-rai ja - mais", -

Pforté

³⁹⁰ Lied af August Ernst Freiherr von Steigentesch*, udgivet i *Musenalmanach (Schiller)* 1797, Tübingen 1797 (Schiller 1797, s. 116). Gerson komponerede i 1809 en sang, **G.29** til samme tekst.

³⁹¹ Anonym tekst i *Partiturer 5*. I samtidige samlinger som den af Louis Janet* redigerede *Le troubadour français. Almanach lyrique dédié aux dames*, Paris 1820 (Janet 1820, s. 12) anføres „Mr. le Comte de Laborde“ (Alexandre de Laborde)* som digter.

³⁹² Fortegnelse: små afvigelser fra *Partiturer 5* i klaverstemmen.

27. april
The sweet little girl that I love³⁹³ sang med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 194

Song of Thomas Moore³⁹⁴ with Piano³⁹⁵
Kilder: Partiturer 5, s. 196

Dichterlied³⁹⁶ af J. J. Baggesen med klaverledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 197, Zwölf deutsche Lieder, s. 33

5. maj
Farewell³⁹⁷ of Thomas Moore, with Piano
Kilder: Partiturer 5, s. 198

I Paris
5. juni
Lied aus Göthe's Divan³⁹⁸ Impromptu for
3 mandsstemmer uden ledsagelse
Kilder: Partiturer 5, s. 199–200

³⁹³ Anonymt digt fra Thomas Kellys (1776–1845) samling *The New Musical and Vocal Cabinet* (Kelly 1820, s. 286–287).

³⁹⁴ *The Time I've Lost In Wooing* af Thomas Moore*, udgivet i *A Selection of Irish Melodies*, Bd. 6 (Moore 1815, s. 79).

³⁹⁵ Fortegnelse: små afvigelser fra *Partiturer 5* i klaverstemmen.

con moto N^o186

Voice

Piano

My friends all de-clare that my

Allegretto N^o187

Voice

Piano

The time I've lost in woo-ing, in watch-ing

Allegro assai N^o188

Gesang

Fpiano

Der Dich-ter liebt den gu-ten Wein, und singt er wirk-lich

Larghetto con moto N^o189

Voice

Piano

Then fare thee well! my

Lebhaft N^o190

2 Tenöre

1 Baß

Be-han-delt die Frau-en mit Nach-sicht, be-han-delt die Frau-en mit Nach-sicht

mit Nach-sicht, be-han-delt die Frau-en mit Nach-sicht

³⁹⁶ Dichterlied af Jens Baggesen*, udgivet i *Musenalmanach (Hamburger) 1797* (Voß 1797, s. 49).

³⁹⁷ Then, fare thee well af Thomas Moore*, udgivet i *The Poetical Works of Thomas Moore* (Moore 1827, s. 321).

³⁹⁸ Behandelt die Frauen mit Nachsicht af Johann Wolfgang von Goethe* fra samlingen *West-östlicher Divan* (Goethe 1819, s. 71).

I København

29. oktober

L'attente³⁹⁹ Romance avec Accomp. de Piano

Kilder: Partiturer 5, s. 201, Duetten und Romanzen, s. 20–21

29. november

Warum ich ein Junggeselle bin⁴⁰⁰ sang af I. F. Castello med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 202, Zwölf deutsche Lieder, s. 29–30

1823

26. januar

Romance⁴⁰¹ avec Accomp. de Piano⁴⁰²

Kilder: Partiturer 5, s. 203, Duetten und Romanzen, s. 21–22

29. januar

Gretchen in der Stadt⁴⁰³ af I. F. Castello, med klaverledsagelse⁴⁰⁴

Kilder: Partiturer 5, s. 204–205, Zwölf deutsche Lieder, s. 31–32, Romancer af G. Gerson, s. 30–31

³⁹⁹ Anonym tekst i *Partiturer 5*. Digtet er skrevet af den franske digter Henri Richer*, udgivet uden forfatterangivelse i *Journal des dames et des modes* 1817 (Séllèque 1817, s. 259).

⁴⁰⁰ I digtets første 4 linier parafraserer Gerson *Warum ich Junggeselle bin* af Ignaz Franz Castelli*, udgivet i *Penelope 1823* (Winkler 1823, s. 374). Derudover har Gerson selv skrevet sangteksten.

⁴⁰¹ Anonym tekst i *Partiturer 5*. Digtet *Métamorphose* er af den franske digter Étienne de Jouy*, udgivet i *L'hermite de la Guiane Tome troisième* (Jouy 1818, s. 252).

Andantino N^o191

Chant

Il ne vient pas et tou-jours je l'at - tends!

Pforté

p *cresc* *mf pp* *Fine* *rf* *p*

Con moto N^o192

Gesang

Weil ich nicht in den Eh-stand sprang, wie es vor mir

Fpiano

p *Fine* *mf* *rf* *p*

Andantino, con moto N^o193

Chant

1. Cer-tain soir à mon Er - mi ta - ge vint frap-per u - ne jeune en -

Pforté

p *Fine* *p* *mf* *p*

Allegretto N^o194

Gesang

Ich freu - e mich herz - in - nig-lich, daß ich die Stadt ge - se-hen

Fpiano

p *p*

⁴⁰² Fortegnelse: forspillet er forkortet.

⁴⁰³ Lied af Ignaz Franz Castelli*, udgivet i *Taschenbuch*, Becker, 1822 (Wendt 1822, s. 189).

⁴⁰⁴ Fortegnelse: forspillet er forkortet.

La femme⁴⁰⁵ Romance avec Accompagnement de Piano⁴⁰⁶

Kilder: Partiturer 5, s. 206–207

I München

11. juni

Marsch for militærmusik⁴⁰⁷

Kilder: Partiturer 5, s. 208–214

I Marienbad⁴⁰⁸

7. juli

Du und ich⁴⁰⁹ af I. F. Castelli med klaverledsagelse

Kilder: Partiturer 5, s. 215, Zwölf deutsche Lieder, s. 34

Ich bin dein⁴¹⁰ af samme med dito

Kilder: Partiturer 5, s. 216, Zwölf deutsche Lieder, s. 58–59, Romancer af G. Gerson, s. 32–33

⁴⁰⁵ Måske har Gerson fundet det anonyme digt i avisen *Flora: ein Unterhaltungs-Blatt. München*, Nr. 87, München 1822 (Klebe 1822, s. 342). Bladet blev redigeret af Friedrich Albert von Klebe*.

⁴⁰⁶ *Fortegnelse*: forspillet er forkortet.

⁴⁰⁷ Blandt de foreskrevne instrumenter er „Klaphorn in As“⁴¹¹, .

Allegro Nº195

Chant

Rien n'est si di - vin que la fem - me

Pforté

p *Fine* *mf*

Allegro Nº196

Clav: Auszug

for *rf*

Andante piu moto Nº197
Allegretto

Gesang

Du bist klein und ich bin groß, wie soll Mund zu

Fpiano

pf *p* *mf* *p*

Andante con moto Nº198

Gesang

Dein bin ich, dein! und bin's für's gan-ze Le - ben! Dieß sü - ße Wort

Fpiano

rf *p* *mf* *p* *cresc*

⁴⁰⁸ Det daværende tyske navn for Mariánské Lázně i Tjekkiet. se side 156.

⁴⁰⁹ *Du und Ich* af Ignaz Franz Castelli*, udgivet i *Witzfunken und Lichtleiter* (Cnobloch 1822, s. 104).

⁴¹⁰ *Ich bin dein* af Ignaz Franz Castelli*, udgivet i *I. F. Castelli's Poetische Kleinigkeiten* (Castelli 1822, s. 264).

8. juli

Marie⁴¹¹ af samme med dito

Kilder: Partiturer 5, s. 217, Zwölf deutsche Lieder, s. 44, Sex Sänge, s. 4–5

10. juli

Der unschuldige Zweifel⁴¹² af samme med dito

Kilder: Partiturer 5, s. 218, Zwölf deutsche Lieder, s. 35–36

⁴¹¹ *Marie* af Ignaz Franz Castelli*, udgivet i *I. F. Castelli's Poetische Kleinigkeiten* (Castelli 1819, s. 43).

⁴¹² *Der unschuldige Zweifel* af Ignaz Franz Castelli*, udgivet i *I. F. Castelli's Poetische Kleinigkeiten* (ibid., s. 94).

Con moto assai N^o199

Gesang

Der Sän - ger zog durch Wald und Flur, sang im - mer ei - nen

Fpiano

p *cresc* *mf*

Allegretto N^o200

Gesang und Fpiano

Was will er sa - gen?

fp *mf* *p*

Tillæg

Kompositioner, der ikke er anført i værkfortegnelsen

Omkring 1808–1809
Canonischer Satz in der Quinte⁴¹³
for diskant- og basinstrument
Kilder: Partiturer 1, s. 50

19. november 1823
Immer mehr⁴¹⁴ af Haug
Kilder: Partiturer 5, s. 219, Zwölf deutsche Lieder, s. 37–38, Sex Sange, s. 2–3

7–9. december 1823
Kleine Solfeggios für Goetze componirt⁴¹⁵ for sang og generalbas
Kilder: Partiturer 5, s. 220–222

⁴¹³ Følger i *Partiturer 1* efter den 3. strygekvartet **G.20**, skrevet i august 1808. Denne kanon findes med få afvigelser som Menuetto del 1 i den ufuldendte duet for violin og bratsch **G.32** skrevet i september 1809. Kanonen er formentlig blevet til i dette tidsrum.

Tempo di Menuetto WoO 1

Andante con moto WoO 2

Gesang Ich möch-te sie wohl se-hen ach nur ein ein-zig Mal!

Fortepiano

Allegro assai WoO 3

Voce N°1

Basso

Moderato

N°2

N°3

All^{to}

N°4

Allegro

N°5

Andante

N°6

Andante con moto

⁴¹⁴ *Immer mehr* af Johann Peter Eckermann*, udgivet i *Gedichte*, 1821 (Eckermann 1821, s. 15). Gerson kan have fundet digtet i *Abend-Zeitung auf das Jahr 1821* (Hell og Kind 1821), hvor det står uden forfatterangivelse. Det står dog tilbage at forklare hvorfor Gerson tilskriver teksten en digter „Haug“, velsagtens Friedrich Haug*.

⁴¹⁵ August Friedrich Goetze*.

1. januar 1824

Anfrage⁴¹⁶ til Jens Lund⁴¹⁷

Kilder: Partiturer 5, s. 223, Zwölf deutsche Lieder, s. 49–50, Romancer af G. Gerson, s. 34–35

29. januar 1824

Mein Alter⁴¹⁸ sang af Dr. David

Kilder: Partiturer 5, s. 224–225, Zwölf deutsche Lieder, s. 55–56

15/24. januar 1824

Le Plaisir des Larmes. (Impromptu)⁴¹⁹ for sopran, tenor og bas

Kilder: Partiturer 5, s. 226

4. maj 1824

Pour toi⁴²⁰ Romance de L. P. Ségur aîné

Kilder: Partiturer 5, s. 227, Duetten und Romanzen, s. 23–24

⁴¹⁶ Teksten, uden forfatterangivelse, er et digt *Nein* af Karl Friedrich Mühler* udgivet i *Karl Mühler's Gedichte* (Mühler 1801).

⁴¹⁷ Jens Lund*.

⁴¹⁸ Tekst af Christian Georg Nathan David*. Gersons sang er den eneste bevarede kilde til digtet.

Andantino WoO 4

Gesang

Fortepiano

rf *rf* *for* *Fine* *p*

Darf ich zu dei-nem Prei - se

Allegretto WoO 5

Gesang

Fortepiano

p *cresc* *mf* *p*

Ich bin der Jun-ge - bin nicht alt, ich flatt-re

Andante con moto WoO 6

Soprano

Tenore

Basso

mf *mf* *mf*

Long-tems j'ai cru que la seu - le gai - té — pour la jeu - nesse a - vait tou-jours des char - mes;
 Long-tems j'ai cru que la seu - le gai - té — pour la jeu - nesse a - vait tou-jours des char - mes;
 Long-tems j'ai cru que la seu - le gai - té — pour la jeu - nesse a - vait tou-jours des char - mes;

Andante WoO 7

Chant

P[iano] forte

p *mf* *rf* *p* *mf*

Ce que je dé - sire et ce que j'ai - me c'est

⁴¹⁹ Komponeret i Berlin. I aviser og tidsskrifter som *La guirlande des dames* og *Journal des dames et des modes* (Séllèque 1825, s. 558), blev dette digt publiceret med „Mlle V. Ambroisine D...” som forfatter, som det også er tilfældet i Gersons manuskript. Han kan have fundet teksten i Antonio Pacinis* musiktidsskrift *Le Troubadour Ambulant. Journal de Guitare* (se Fellingner 1986).

⁴²⁰ Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Digtet, der er skrevet af Louis Philippe, Comte de Ségur*, blev udgivet i *Romances et chansons par le Cte de Ségur* (Ségur 1820, s. 117). Gerson kan have fundet teksten i Antonio Pacinis* musiktidsskrift *Le Troubadour Ambulant. Journal de Guitare* (se Fellingner 1986).

6. maj 1824

Die Gottheit⁴²¹

Kilder: Partiturer 5, s. 228, Zwölf deutsche Lieder, s. 48, Romancer af G. Gerson, s. 68–69, Die Gottheit, Sex Sange, s. 12–13

8. maj 1824

Das Brummen⁴²² af mig selv
for 2 tenorer og 2 basser

Kilder: Partiturer 5, s. 229–232

9. maj 1824

Liebeszauber⁴²³ von Baggesen

Kilder: Partiturer 5, s. 235

Liebeszauber⁴²⁴

Kilder: Partiturer 5, s. 233–234

⁴²¹ Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Digt af Jens Baggesen*, udgivet i *Heideblumen*, (Baggesen 1808, s. 192).

⁴²² Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Stykket indgår i en suite for mandskvartet.

Con moto **WoO 8**

Gesang

Ich weiß es klar: die Welt um - schwebt ein gro - ßer Geist,

Fortepiano

mf

Andantino **WoO 9**

Tenore 1°

Was soll das Sum-men?

Tenore 2°

mf

Wir summ-men, summ-men, summ-men, mumm ... *fp*

Basso 1°

mf

Wir summ-men, summ-men, summ-men, mumm ... *fp*

Basso 2°

mf

Ich brum-me, brum-me, brum-me mumm ... *fp*

Andante con moto **WoO 10**

Gesang

Wenn ich lie-be, seh ich hell er-glü-hen al - le trü - be grau-e Wol-ken

Fortepiano

p *f* *p*

Andante con moto **WoO 10**

Tenore 1°

Wenn ich lie-be, seh ich hell er-glü-hen al - le trü - be grau-e Wol-ken

Tenore 2°
brummen

p *fp*

Basso 1°
brummen

p *fp*

Basso 2°
brummen

p *fp*

⁴²³ Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Digtet *Liebeszauber* er af Jens Baggesen*, udgivet i *Heideblumen* (ibid., s. 188)

⁴²⁴ Bearbejdelse for mandskvartet som del af en suite.

1812⁴²⁵
Alexis und Nettchen⁴²⁶
Kilder: Partiturer 5, s. 172

15. maj 1824
Je n'ose pas vous dire⁴²⁷
Kilder: Partiturer 5, s. 236–237, Duetten und Romanzen, s. 25–26

16. maj 1824
Das Lachen⁴²⁸
for 2 tenorer og 2 basser
Kilder: Partiturer 5, s. 238–240

21. maj 1824
Un peu de tout⁴²⁹ par de Rougemont
Kilder: Partiturer 5, s. 241, Duetten und Romanzen, s. 27

⁴²⁵ Datering ifølge partituret, Nedskrevet den 10. maj 1824

⁴²⁶ Det anonyme digt tilhører en gruppe vovede sange. Der findes talrige varianter. Ifølge „volksliederarchiv.de“ (Zachcial u.å.) er den første kendte optegnelse af teksten fra 1810. Gerson har kun underlagt partituret én strofe.

⁴²⁷ Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Teksten er uden forfatterangivelse. Digt af Benoît-Joseph Marsollier, seigneur des Vivetières*, udgivet i *Journal Littéraire de Nancy, Année 1782* (Therrin 1782, s. 347).

Allegro WoO 11

Gesang
A - lex-is saß und Nett - chen um - schirmt von Schle-hen - dorn, sie mach-ten Kranz und Kett-chen aus

Fortepiano

Allegretto WoO 12

Chant
Je vou-drois bien vous ra-con-ter les maux d'u -ne jeu-ne fil-

P[iano] Forté

Allegro WoO 13

Tenore 1°
Leert das Glas ihr Brü-der! Lacht, und leert es wie-der! Lacht bey je-dem Trunk! lacht,

Tenore 2°
Leert das Glas ihr Brü-der! Lacht, und leert es wie-der! Lacht bey je-dem Trunk! lacht,

Basso 1°
Leert das Glas ihr Brü-der! Lacht, und leert es wie-der! Lacht bey je-dem Trunk! lacht,

Basso 2°
Leert das Glas ihr Brü-der! Lacht, und leert es wie-der! Lacht bey je-dem Trunk! lacht,

Allegretto WoO 14

Chant
1. Du frais mu-guet au sombre oeil -let, du thym à la ro-se fleu - ri - e,

P[iano] forté

⁴²⁸ Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Stykket indgår i en suite for mandskvartet. Digtet *Das Lachen* er af Johann Arnold Ebert*, udgivet i *Akademisches Liederbuch* (Niemann 1795, s. 38). Gerson skrev i 1817 en terzet for mandsstemmer (**G.104**) til denne tekst.

⁴²⁹ Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Digt af Michel-Nicolas Balisson de Rougemont*, udgivet i *Chansons et poésie* (Rougemont 1822, s. 60–62).

23. maj

Tu n'es pas lui⁴³⁰ par J. Pain

Kilder: Partiturer 5, s. 242, Duetten und Romanzen, s. 28

23. maj

Hélas!⁴³¹ par Bassignot

Kilder: Partiturer 5, s. 243, Duetten und Romanzen, s. 29

24. maj

Sentinelles⁴³² par E. Hereau

Kilder: Partiturer 5, s. 244

26. maj

J'étais bien jeune encore⁴³³ par De Jouy

Kilder: Partiturer 5, s. 245, Duetten und Romanzen, s. 30

⁴³⁰ Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Digt af Marie Joseph Pain* udgivet i *Poésies de Mr Joseph Pain* (Pain 1820, s. 113).

⁴³¹ Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Digt af C. V. M. Bassignot*. Gerson har sandsynligvis hentet teksten fra sangsamlingen *Le Chansonnier des Graces pour 1821* (*Le Chansonnier des Graces pour 1821* 1821, s. 11). Bassignot er bl.a. repræsenteret med sange i samlingerne *Le Nouveau Caveau* 1821 (Ourry 1821) og *Le Chansonnier des Graces pour 1831*, Paris 1831.

WoO 15

Andante con moto

WBC 13

Chant

Pen-dant son ab-sen-ce cru-el-le, tu dé-cla-res tes sen-ti-ments!

Piano
forté

WoO 16

Chant

U - ne na-ï-ve ber-ge - ret - te un jour rê - vait;

P[iano]
forté

mf *rf* *p*

WoO 17

Tempo di Marcia

Chant

Dé-ser-tant la cour im-mor-tel-le, l'A-mour est ve-nu par-mi nous;

[Piano] forté

mf *p*

WoO 18

Chant

Andantino

J'é-tais bien jeune en - co - re, quand Li-sis me dit qu'il m'ai - mait.

P[iano]
forte

mf

p

mf

p

⁴³² Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Digt af Edme-Joachim Héreau*, udgivet i den af Louis Janet redigerede samling *Simplette et candeur* (Janet 1821, s. 19). Da teksten i WoO 17 afviger noget fra *Simplette et candeur*, har Gerson sandsynligvis fundet digtet andetsteds, måske en sang med guitarledsagelse af Charles Laurent: *L'amour en Sentinelle / Paroles de Mr... Musique et Accompagnement*, Bruxelles omkring 1824 (se Sparr u.å.).

⁴³³ Komponeret under et kurophold i Marienbad (Mariánské Lázně). Digt af Etienne de Jouy*, bl.a. udgivet i den af Charles Laffillé (1772–1848) redigerede samling *Le souvenir des ménestrels* 1813–1828 (Laffillé 1813–1828, s. 140) og i *Oeuvres Complètes d'Étienne Jouy* 1823 (Jouy 1823, s. 187).

22. november 1824
Leiligheds Sang⁴³⁴ af Dr David for 4 Mandsstemmer
Kilder: Partiturer 5, s. 246–249

Ikke dateret
Canon à 4⁴³⁵
Kilder: N° 42 6 Kanons

⁴³⁴ Komponeret i København. Tekstforfatteren, Dr. David, er uden tvivl Gersons svoger Christian Georg Nathan David*. WoO 19 er en lykønskningssang til en „Augusta“, uden tvivl Gersons yngste søster Augusta Emilie Gerson*. Hendes fødselsdag var den 22. november, hvilket netop er kompositionsdatoen for WoO 19.

⁴³⁵ Teksten er sandsynligvis af Gerson. Kuhlaus* manuskript er den eneste kilde til denne kanon og indeholder ingen løsningsangivelse. Udgiveren er Dr. phil. Peter Woetmann Christoffersen tak skyldig for 2 løsningsforslag, se **IMSLP**, Georg Gerson, Canon à 4, WoO 20.

Tempo di Menuetto WoO 19

Tenore 1° Smel-ten-de som Ze-phrys Suk - ke

Tenore 2° In-gen Suk - ke

Basso 1° In-gen Suk - ke

Basso 2° In-gen Suk - ke

F[orte]
Piano *for* *mf*

WoO 20

Le-bet wohl, wir müs-sen schei-den - auf Wie - der - sehn.

Georg Gerson - komponist og borger

Komponisterne Christoph Ernst Friedrich Weyse* (1774–1842) og Friedrich Kuhlau* (1786–1832) havde deres virke i Danmark i begyndelsen af 1800-tallet. Deres musik lever stadig; Weyses sange hører til kernen af det danske fællessangsrepertoire, og Kuhlaus sonatiner bliver indøvet af håbefulde klaverelever. Til forskel fra dem er Georg Gersons (1790–1825) musik kun lidet kendt i dag.⁴³⁶ Gennem mine nyudgaver af hans kompositioner og værkfortegnelse søger jeg at råde bod herpå ved at løfte hans liv og værk ud af en efter min mening ufortjent upåagtethed.

Gerson levede i det tidlige 1800-tal i enevældens Danmark. Men både her og i det øvrige Europa gjorde andre tankesæt om frihed og lighed sig gældende. Indenfor rammerne af disse modsætningsfyldte tanker blev han på én gang en ledende kraft i tidens musikliv og var involveret i den danske finansverden gennem bankierfirmaet J. Hambro og Søn. Hans 'dobbeltliv' kan være en del af forklaringen på nutidens ringe kendskab til hans musikalske værker, og i sam- og eftertiden er han ofte blevet betegnet som en begavet „dilettant“ (Hammerich 1886, s. 15, se også s. 146). Set fra mit nutidige perspektiv bestræbte Gerson sig på at udfylde sin plads i samfundet som fremtrædende borger med de forventninger og begrænsninger, der knyttede sig dertil, og samtidig udfolde sig som frittænkende kunstner. For mange forblev det et enten-eller. Da kunstneren Weyse og borgerdatteren Julie Tutein forelskede sig, blev Weyse således afvist af Julies far, den rige grosserer Peter Tutein.

Barndom

Georg Gersons far, Chajim Kenigsberg, blev født 1765 i en jødisk familie i Königsberg og døde 1839 i København. Han fik i 1789 lejdebrev i København,⁴³⁷ hvor han kaldte sig Heyman Gerson⁴³⁸ og etablerede sig som „stadsmægler“⁴³⁹ med betydelig økonomisk succes. Herom vidnede bl.a. familiens landsted Allélyst opført ved Frederiksberg Allé udenfor byporten.⁴⁴⁰ Heyman Gerson giftede sig første gang 1789 med Sprinzche Esperance Melchior (1771–1797), mor til Georg og søsteren Rose (1795–1869). Efter Sprinzches død indgik Heyman Gerson ægteskab med Emilie Nathan David (1777–

⁴³⁶ Concerto Copenhagen indspillede dog i 2004 Gersons Ouverture nr. 1 i D-dur (**G.60**) og hans Symfoni i Es-dur (**G.76**); CPO Records 777 085-2, <https://www.jpc.de/jpcng/cpo/detail/-/art/Friedrich-Ludwig-Aemilius-Kunzen-1761-1817-Symphonie-in-g/hnum/3926480>.

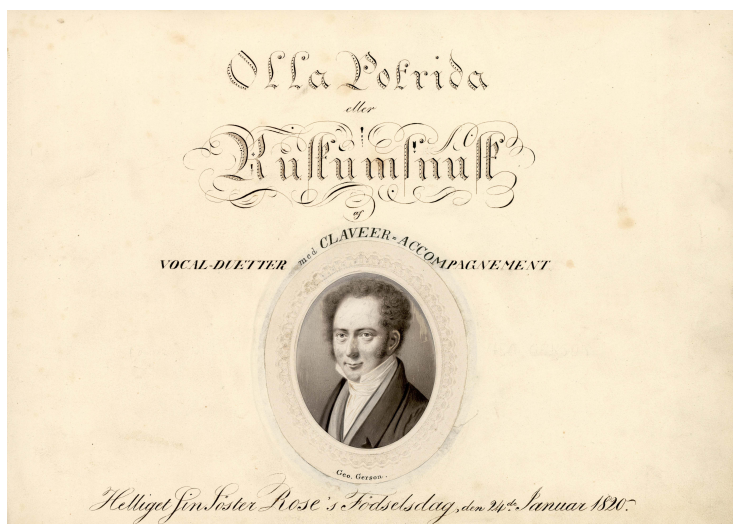
⁴³⁷ Ifølge en forordning fra 1651 måtte jøder ikke bosætte sig i riget uden „særdelis Geleitz-Breff“ (Carøe 1919, s. 103).

⁴³⁸ Heyman Gerson (**DJGB**, I12988), og de fleste omtalte personer fra dansk-jødiske familier kan slås op i den Dansk-Jødiske Genealogiske Database (**DJGB**).

⁴³⁹ „Stadsmæglerne førte protokoller over skibe og varer i henhold til forordning af 4. august 1742. [...] Efter reskript af 21. september 1759 måtte magistraten antage så mange mæglere, den ville. Stadsmæglerne lønnedes ved afgifter og af stadens kasse (pl. af 27. august 1771 §4)“ (Københavns Stadsarkiv, arkivskaber.php?id=3054).

⁴⁴⁰ Til landstedet hørte „en prægtig tilliggende Have paa halvtredie Tdr. Land (det senere »Alhambra«)“ (Bruun 1801, s. 775).

1855).⁴⁴¹ De fik børnene Nicolai (1802–1865) og Augusta (1815–1872).⁴⁴² Georg Gersons søskende fik alle tilegnet en eller flere af hans kompositioner. Rose fik ved sin 20 års fødselsdag et smukt kalligraferet hæfte med duetter for sopran og tenor, *Olla Potrida eller Ruskumsnusk af Vocal-Duetter med Claveer-Accompagnement. Helliget sin Søster Rose's Födselsdag, den 24de Januar 1820.*

Olla Potrida eller Ruskumsnusk af Vocal-Duetter med Claveer-Accompagnement

Nicolai fik til sin 15 års fødselsdag tilegnet et klaverstykke, *Eccossaise over romancen fra »Wasserträger«* (G.127),⁴⁴³ og ved sin 20 års fødselsdag fik han overrakt 6 franske romancer.⁴⁴⁴ Til Augustas 7 års fødselsdag skrev Gerson musikken til en *Leiligheds Sang af Dr. David for 4 Mandsstemmer* (WoO 19).⁴⁴⁵

Familiens velstand gjorde det muligt at pleje og udvikle den musikalitet, der kom til udtryk hos de 4 søskende. Rose, Nicolai og Augusta blev således medlemmer af *Musikforeningen* fra dens stiftelse i 1836 (Hammerich 1886, s. 232). Nicolai, der som Georg ernærede sig som forretningsmand, var i drengeårene klaverelev af Friedrich Kuhlau* og optrådte som solist i amatørkoncerter (se s. 146) og senere ved Musikforeningens koncerter (Holck Kolding 1997, s. 125). Om hans pianistiske niveau vidner C.E.F. Weyses* *Quatre etudes composées pour le pianoforte* op. 60

⁴⁴¹ Datter af købmand i Altona Nathan David. Emilies niece, Adelaide Nathan David*, blev i 1824 Georg Gersons hustru (se også s. 156).

⁴⁴² De 3 ældre søskende forblev barnløse. Kun Augusta, gift med Carl Ludvig Bull (1809–1879) fik en efterslægt (Holck Kolding 1997, s. 127).

⁴⁴³ Baseret på romancen *Un pauvre petit Savoyard* fra Luigi Cherubinis opera *Deux Journées ou Le Porteur d'Eau* (1800).

⁴⁴⁴ Se s. 14. Blandt de 6 sange er *L'Attente* (G.191) til tekst af Henri Richer*. Gerson nævner dog ikke de øvrige sange.

⁴⁴⁵ „Dr. David“ er Gersons svoger Christian Georg Nathan David*.

fra 1837, tilegnet Nicolai Gerson.⁴⁴⁶ Georg spillede violin og fik undervisning af musikere fra Det Kongelige Kapel (David 1917, sp. 473, **DBL-3**):

[Han] „naaede snart saadan en Grad af Færdighed, at han prima vista kunde udføre den første Stemme i Haydn og Mozarts Quartetter“ (Smidt 1858, s. 5).

Jeg har ikke fundet oplysninger om Georg Gersons tidlige skolegang, men det fremgår af den københavnske grosserer Marcus Christian Bechs (1787–1875) erindringer, at han fik sin afsluttende skoleuddannelse i *Det Schouboeske Instituts*⁴⁴⁷ handelsklasse:

„Ved Examen dette Aar kom jeg i øverste Handelsclasse. – Der var en Snes Dreng for det meste meget ældre og udvoxne. Vi mindre maatte ofte holde for, baade til Nar og Syndebok for dem. Al Klage eller Angivelse til Lærerne var forbudt under Revselse af disse store og stærke Dreng. I det hele stod jeg mig godt, da jeg i Grunden kunde mere end de, ved at jeg ofte hialp dem i Lectierne og Stilene. Ofte fik jeg Brystsukker og Chokoladekager for min Hielp af dem og deeltog i de af dem arrangerede Lege. Især erindrer jeg oftere at have faaet Slikkerier af en Jødedreng, Gerson, Søn af den rige Mægler Gerson“ (Bech 1910, s. 40).

At Gersons forældre valgte denne skole kan måske tolkes som udtryk for deres tilhørsforhold til reformjødernes.⁴⁴⁸

Det Schousboeske Institut var, som *Efterslægtsselskabets* og *Borgerdydselskabets* skoler, inspireret af filantropismen⁴⁴⁹ og lagde særlig vægt på moderne sprog. Georg Gerson kan allerede her have fået lagt grunden til sin i samtiden beundrede beherskelse af fransk, italiensk, engelsk – og tysk. Ifølge Rasmus Nyerups (1759–1829) rejsefører fra 1800, *Kjøbenhavns Beskrivelse* blev der talt tysk i byens jødiske familier (Nyerup 1800, s. 558 f.), og Gerson må derfor, som sin senere kompagnon Joseph Hambroe*, have tilhørt den tysksprogede del af den københavnske befolkning.⁴⁵⁰ De få tekster, han har efterladt sig, er på tysk,⁴⁵¹ og 80 af hans 105 solosange har tyske tekster.

⁴⁴⁶ **IMSLP**, 4 Etudes, Op.60 (Weyse, Christoph Ernst Friedrich).

⁴⁴⁷ Grundlagt 1794 af Frederik Christian Schouboe (1766–1829), Litteraturpriser, Nygård 1880, s. 29 ff.

⁴⁴⁸ Heyman Gerson var i en periode medlem af den i 1818 kongeligt nedsatte kommission til udarbejdelse af et kirkeritual for det mosaiske trossamfund (Mannheimer 1917, s. 297, note 2).

⁴⁴⁹ N.F.S. Grundtvig underviste 1808–1811 ved det Schouboeske Institut (**DBL-3**).

⁴⁵⁰ Vibeke Winge anslår andelen af tysktalende i København omkring 1700 til 20 procent (Winge 1991, s. 85). 100 år senere var det tyske sprog stadig udbredt: af de 9 sognekirker i København i året 1800 var der 2 tyske, og der blev prædikeret på både dansk og tysk i 2 af de øvrige kirker (Nyerup 1800, s. 544). Heftige sprogfejder mellem dansk og tysk o. 1790 havde sat sine spor (Winge 1992, s. 325 ff.). Kun få af Gersons sange var til danske tekster, blandt dem *Fragment af Hjemvee af Oehlenschläger* (**G.48**).

⁴⁵¹ En værkfortegnelse, 2 breve til Jens Baggesen, 1820 og 1824 (Gerson til Baggesen 1820 og Gerson til Baggesen 1824), En anonym, dansksproget beretning fra 1816 omhandlende forfatterens og Kuhlaus besøg i Hamborg er formentlig skrevet af Gerson (Gerson 1816, sp. 296–297).

De første kompositioner i Gersons værkfortegnelse er to sange til hhv. fransk og tysk tekst skrevet i de sene skoleår. Om den første sang skriver Gerson i forordet:

„14 år gammel begyndte jeg at skrive de første noder. Uden at have lært en eneste kompositionsregel fandt jeg på en melodi til en fransk romance, som vakte bifald blandt mine venner i København. Der var ikke tale om harmonisk akkompagnement, ikke engang en baslinje. Romancen begyndte i A-mol og sluttede i C-dur og bevidnede derved, at jeg ikke kendte til selv de enkleste regler“ (s. 3, **UO**).

Gerson anfører de indledende takter af hver komposition i værkfortegnelsen:

Französische Romance ohne Begleitung, G.1

Disse uddrag er de eneste overleverede kilder til denne og nogle få andre kompositioner. Sangteksten til den franske romance er hentet fra Jacques-Antoine Révéroni Saint-Cyrs* bestseller-roman *Sabina d'Herfeld* fra 1796, som i tysk oversættelse fra 1799 kom på den kejserlige censurs liste over forbudte bøger (Ananieva 2013, s. 366, 391). Gerson har tydeligvis allerede i sin tidlige ungdom beskæftiget sig med tekster, der på den ene eller anden måde havde relation til den franske revolution. Denne, såvel som andre tilsvarende tekster, benyttede han gentagne gange i sine senere kompositioner.

Læreår i Hamborg

I modsætning til sin senere svoger, kulturskribenten, økonomen og politiker C. N. David*, der i 1809 blev dimitteret fra det Schouboeske Institut til universitetet, var Georg Gerson „bestemt til Kjøbmandsstanden“ (Smidt 1858, s. 5). 15 år gammel kom han 1806 i lære i handelshuset Fürst, Haller & Co. i Hamborg, som også hans senere forretningspartner Joseph Hambro* havde været det 10 år tidligere (Bramsen og Wain 1979, s. 26).

Hamborg under fransk herredømme

Hamborg var i 1806 med sine 130.000 indbyggere en lidt større by end København med 100.000 indbyggere og havde i kraft af sin omfattende handel en mere fremtrædende økonomisk position (ibid., s. 19). 1790'erne, Napoleonskrigenes første årti var præget af stærkt stigende handelsaktivitet, men dermed også af en dyrtid, der truede mange lønmodtageres eksistens (Zahn 1991, s. 94). I 1791 indledte byens klejnsmede en strejke, der bredte sig, lammede al produktion, og først blev afsluttet ved militærets indgriben (Baumann 2013, s. 281). I 1799 gik ca. 152 handelshuse fallit, da England

blokerede Elben og dermed Hamborgs skibsfart (Baumann 2013, s. 282). Senatet forsøgte at holde Hamborg neutral i Napoleonskrigene, men i 1806, det år Gerson rejste til Hamborg, besatte franske tropper byen og blev der, indtil de blev besejret i 1814.

I det 18. århundrede vandt oplysningstanker i stigende omfang tilslutning i Tyskland, og den franske revolution vakte forhåbninger om et opgør med de tyske staters vilkårlige regimer. Den i Danmark fødte professor ved Kiels Universitet og musikskribent Carl Friedrich Cramer (1752–1807) var åbenlys tilhænger af den franske revolution, hvilket i 1794 kostede ham professoratet og medførte hans landsforvisning (Wikipedia-DE).

Lorentz Fürst og Martin Joseph Haller

Forhåbninger om frihed og lighed trivedes også blandt Hamborgs jødiske indbyggere. Blandt dem var Gersons foresatte, Lorentz Fürst⁴⁵² og Martin Josef Haller*.⁴⁵³ Joseph Hambro* havde i sine læreår i Hamborg lært dem at kende som selvbevidste, belæste handelsborgere med et kulturelt vidsyn, som han forsøgte at videreføre (Bramsen og Wain 1979, s. 150 f.). De har givetvis øvet en tilsvarende indflydelse på Gerson. Han fortæller ofte om dem i det selvbiografiske forord til værkfortegnelsen.

Som ubemidlet havde Fürst erhvervet sig sprogfærdigheder, og han ernærede sig som tolk for tilrejsende købmænd, men etablerede også egen virksomhed (Baumann 2013, s. 286). I 1791 lejede han sig ind i et hus på Schaarmarkt tæt ved havnen af hensyn til sin virksomhed. Men en gruppe naboer forlangte, at det hamborgske senat lod Fürst bortvise og sørgede for, at pladsen „også i fremtiden vil forblive helt befriet for jødiske beboere“ (Ellermeyer 1993, s. 37, **UO**). Det førte til en del skrivelser mellem senatet og Fürst, der i en af dem skrev, at

„tiderne med gentagne ydmygelser jo dog er forbi takket være kejser Joseph [II] og Leopold, den franske konge før revolutionen og den prøjsiske konge. For ikke at tænke på, hvad der i disse dage bliver besluttet om negre og mulatter, der jo egentlig ikke har en religion“ (ibid., s. 83, **UO**).

I 1792 besluttede senatet at fastholde udvisningen, hvorefter Fürst havde modet til at appellere afgørelsen til den øverste kejserlige domstol, Rigs-kammerretten. Under den årelange sagsbehandling henviste Fürst og hans advokater til lighedsprincipper og lagde vægt på jødernes økonomiske betydning:

„de behøvede ikke bede om nådesbevisning, men havde ydet noget og havde derfor noget at byde på. Byen Altona⁴⁵⁴ havde profiteret af sin imødekommenhed. I Hamborg burde de i byens interesse optages [i borgerskabet]. Blandt

⁴⁵² Levin Salomon Fürst, døbt 1802 som Lorentz Fürst (Ellermeyer 1993, s. 88).

⁴⁵³ Mendel Joseph Haller, døbt 1805 som Martin Joseph Haller (Mühlfried 2005, s. 58 ff.).

⁴⁵⁴ På det tidspunkt en holstensk by under dansk forvaltning.

jøderne var der betydningsfulde arbejdsgivere såsom bomulds-, tobaks- og andre fabrikanter“ (ibid., s. 120, **UO**).

Rigskammerretten sendte i 1802 sagen tilbage til Hamborg uden at afgive dom og overlod dermed Fürst til senatets afgørelse. Han havde udfordret det tilbagestående Hamborg og hørte til de jøder, der

„så tidligt og intensivt havde overtaget borgerskabets samtidige værdier, at de ikke tilpassede sig det bestående system, men snarere indtog en pionerrolle og forsøgte at præge dette system“ (Baumann 2013, s. 309, **UO**).

Juridisk led han nederlag, og 2 måneder senere måtte han i bogstaveligste forstand krybe til korset. Han selv, hustruen og deres 3 børn blev døbt, og den følgende måned aflagde Lorentz Fürst ed som borger i Hamborg,⁴⁵⁵ hvor jøder måtte nøjes med at være undersattemænd med skattepligt, men uden borgerret.

Martin Joseph Haller indvandrede til Hamborg fra Halle og oparbejdede en forretning. Han var fra 1799 knyttet til Lorentz Fürsts handelsselskab Fürst & Comp. og fra 1804 kompanion i firmaet, der nu hed Fürst, Haller & Comp. (Hamburgisches Adress-Buch, 1799, 1804). Hans sønnesøn, arkitekten Martin Haller (1835–1925), der bl.a. tegnede Musikhalle, Hamborgs nu forhenværende filharmoniske koncerthus,⁴⁵⁶ beskrev i sine erindringer farfaderen som

„en højtbegavet, men temperamentsfuld mand, der oplevede mange ‘ups and downs’ og som fra bar bund og uden protektion, bragte sin købmandsvirksomhed til blomstring. [...] Han var sprogkyndig og meget belæst, ejede et stort bibliotek, ytrede sig ofte som forfatter til tryksager om aktuelle diskussioner. [...] Han havde, om ikke fagkundskab, så interesse for malerkunst og har efterladt sig en ikke ubetydelig samling delvist værdifulde gamle malerier, som han lejlighedsvist erhvervede sig billigt fra betrængte emigranter i begyndelsen af det 19. århundrede“ (Haller 1985, s. 7, **UO**).

I 1805 blev hans søn Nicolaus Ferdinand (1805–1876) født. Familien var jødisk, men forældrene vægrede sig mod at lade drengen omskære som foreskrevet i ritualerne. De ville ikke

„udsætte barnet for denne operation, som er langt farligere end almindeligvis antaget. Tilfælde af forblødning eller forkrøbling er slet ikke sjældne. Og for nylig mistede en af mine venner sit barn ved denne operation. Han opfordrer mig indtrængende til at undlade den“ (Mühlfried 2005, s. 68, **UO**).

⁴⁵⁵ Privat oplysning fra Dr. Jürgen Ellermeyer.

⁴⁵⁶ Afløst 2017 af *Elbphilharmonien*, tegnet af Jacques Herzog og Pierre de Meuron.

Alle indbyggere skulle ifølge hamburgsk lovgivning have et religiøst tilhørsforhold (Mühlfried 2005, s. 56), og da familien måtte påregne, at rabbinatet ville udstøde dem fra menigheden, så Martin Haller ingen anden udvej end at søge trosskifte til luthersk kristendom. Han fremlagde sit anliggende i et længere brev til Pastor Hübbe i Hamborg, hvori han mere gav udtryk for et oplysningspræget grundsyn end en kristen overbevisning. I jødiske familier som Hallers havde man det svært med de konservative kræfter i menigheden, der „straffede overtrædelsen af en ceremoniel lov langt hårdere end en moralsk forseelse“ (ibid., s. 68, **UO**). Først i 1817 grundlagde reformorienterede⁴⁵⁷ jøder *Hamborgs nye Israelitiske Tempelforening* (ibid., s. 58). Men da havde Martin Haller forlængst forladt det jødiske fællesskab. Han havde, som Fürst, forsøgt at overvinde begrænsninger i et bestående system, men havde måttet resignere.

Oplysning, revolution og patriotisme

De radikalt demokratiske bestræbelser i Frankrig, der førte til revolutionen i 1789, trivedes også i oplysningsprægede kredse i Tyskland. Og en del intellektuelle nærrede, i det mindste i den første fase af den franske magtovertagelse, forhåbninger om et opgør med århundreders vilkårlige magtudøvelse, f.eks. Gerhard Anton von Halem*, tekstforfatter til en af Gersons sange *Das Lied vom Glücke* (**G.31**). Med patriotiske øjne tog det franske herredømme sig dog anderledes ud, som beskrevet mange år senere af en på begivenhedernes tid 5–6 årig borgerdatter, Marianne Prell*:

„Nu blev alt hos os indrettet på fransk vis. Vor gamle republikanske forfatning, som mangan en hamborger hæger om med sand kærlighed, blev spottet og afskaffet som forældet“ (Prell 1898, s. 37 f., **UO**).

Von Halem og Marianne Prell havde tydeligvis ikke samme opfattelse af ordene republik og forfatning. Som Lorentz Fürst, Martin Joseph Haller og Georg Gerson levede de i en overgangstid, en 'saddeltid' mellem et standssamfund og et industri-samfund, hvor sådanne ord kom til at ændre politisk betydning og tendens.⁴⁵⁷ Gerson valgte ofte tekster til sine sange, der afspejler disse brudflader.

Det gælder eksempelvis *Aria Napolitana* (**G.38**) til et anonymt italiensk digt, der efter traditionen blev skrevet natten før digterens henrettelse for sin deltagelse i den revolutionære *Parthenopeanske Republik*⁴⁵⁸ i Napoli 1799.

Digtet, som oprindeligt blev trykt i republikkens dagblad *Monitore Napoletano*, beskriver umiddelbart en ulykkelig kærlighed, idet dog en af stroferne henviser til den politiske kontekst. Denne strofe indgår ganske vist ikke i Gersons sang og heller ikke

⁴⁵⁷ Koselleck 1972, s. XV. „Koselleck var gennem hele sit professionelle liv optaget af at undersøge de begreber, som bidrog til at forme det moderne samfund. I hans øjne blev de moderne grundbegreber formet i perioden 1750 til 1850, som han med sine elskede geologiske metaforer betegnede en saddeltid. Indenfor geologi betegner en sadde en fold mellem to bjergformationer.“ (Ifversen 2012, s. 14).

i det tekstforlæg, som han henviser til i sin værkfortegnelse.⁴⁵⁸ Men sangens politiske baggrund har givetvis været såvel Gerson som tilhørerne bekendt. Den indledende og den udeladte strofe lyder i dansk oversættelse:

Jeg har kun lidelse tilbage efter tabet af min elskede. I guder har berøvet mig alt. Hvilken brutal skæbne, hvilken uventet tilskikkelse. Min lykke var som en flygtig drøm.

I det mørke fængsel, uden vedkvælgelse, berøvet min elskede, mistede jeg friheden. Jeg græder, sukker og skælver i raseri. Min lykke var som en flygtig drøm.⁴⁵⁹

Andante

Voce

E che sof-frir _ mi re - sta or che il mio ben per - de - i, tut - to mi tol-se_o De - i _ la _

Forte piano

7

vo - stra cru - del - tà. Che bar - ba-ra for - tu-na, che in - a - spet-ta - to_e ven-to, è sta-to_un sog-no_un

14

ven-to la _ mia fe-li - ci - tà, è sta-to_un sog-no_un ven-to la _ mia fe-li - ci - tà.

cresc f p fp

Aria Napolitana, G.38, 1810

Gerson skrev sangen, mens han opholdt sig i Hamborg, hvor den franske besættelsesstyrke i en periode bestod af italienske soldater (Prell 1898, s. 16). Han må have tilegnet sig det italienske sprog i disse år, sandsynligvis undervist af litteraten og lingvisten Antonio Ganganelli,⁴⁶⁰ der skrev teksten til 8 af Gersons sangkompositioner og

⁴⁵⁸ *Almanach aus Rom für Künstler und Freunde der bildenden Kunst* udgivet af arkæologen Friedrich Carl Ludwig Sickler*, og maleren Johann Christian Reinhardt*, (Sickler og Reinhart 1810).

⁴⁵⁹ *Nuovo Monitore Napolitano* 1799. Tak til Luigi Cataldi for hjælp med oversættelsen.

⁴⁶⁰ Det er ikke lykkedes udgiveren at opspore fødsels- og dødsår for Antonio Ganganelli. Han findes optaget som „lærer i det italienske og latinske sprog“ i *Hamburgisches Adress-Buch* i årene 1804–1812 (*Hamburgisches Adress-Buch*, 1804–1812), og han bidrog som skribent for Hamborgtidsskriftet *Hamburg und Altona: eine Zeitschrift zur Geschichte der Zeit, der Sitten und des Geschmacks* (1801–1806, Curio 1801–1806). På forsiden

måske også foreslog ham teksten til *Aria Napolitana*, som Gerson tilegnede Elisabeth von Hosstrup*, hvis ægtemand, den fremtrædende købmand Gerhard von Hosstrup* i 1804 grundlagde *Börsenhalle* som hjemsted for klub- og forlagsaktiviteter mm. (Wikipedia-DE). Forlaget udgav bl.a. en italiensk tekstsamling redigeret af Ganganelli til undervisningsbrug, heriblandt 4 af Gersons sangtekster (Ganganelli 1810, s. 172, 178, 179, 182). Gerson færdedes i det til Börsenhalle knyttede selskabsliv, introduceret af Fürst og Haller, hvem sangens holdning næppe har været fremmed. Han har åbenbart kunnet tillade sig at tilegne den til et medlem af det borgerskab, hvis republik kort forinden var blevet undertrykt af fransk republikansk militærmagt.

Dagligliv på kontoret og i fritiden

Omgangstonen i handelskontoret og i Fürsts og Hallers hjem må have været ret utvungen. Det fremgår bl. a. af en anekdote om Gerson i et erindringsskrift af C.N. Davids* bror Benny David*, Gersons kommende svoger, sandsynligvis i lære hos *Fürst und Haller* ligesom Gerson selv (Jørgensen 1950, s. 12).

„Jeg mindes, at han, medens han var ifærd med at opgjøre en combineret vanskelig Varecalculation, tegnede som Caricatur under sin Pult Chefens Portrait“ (David 1917, sp. 474).

Og Gerson beretter selv i forordet til sin værkfortegnelse om en kanon (G.36):

„Haller's bror John Ries havde som øgenavn: Richard Arschbock - over dette navn skrev jeg en kanonisk sats for 3 stemmer og afsang den i hans tilstedeværelse ved middagsbordet hos Fürst's“ (se s. 32, UO).

Canones Lied, G.36, 1810

I forordet til værkfortegnelsen omtaler Gerson ikke sin bopæl under sin læretid. Han kan ligesom Joseph Hambro* have boet hos et familiemedlem, eller han kan have

af sin tekstsamling, *Raccolta Di Prose, E Poesie Di Vario Genere, Ad Uso De' Studiosi Della Lingua Toscana* (Ganganelli 1810), præsenterer han sig som medlem af det Florentinske Akademi og det romerske *Accademia degli Arcadi* („Accademico Fiorentino, e Pastor' Arcade di Roma sotto il nome d'Ornisto Falesio“). Sidstnævnte akademi havde bl.a. Friederike Brun* som medlem (Bobé 1910, s. 140), se s. 153. Se også Weller 1862, s. 24, Graziosi 2006, s. 42, Romano 2006, s. 283.

været optaget i husstanden hos Fürst eller Haller, der i perioden 1806–1812 havde samme adresse, Deichstraße nr. 36 (Hamburgisches Adress-Buch, 1806–1812). Men han må have været en velset gæst hos begge familier, som det fremgår af forordet til værkfortegnelsen, af kompositioner tilegnet principalernes døtre, Lisette Fürst*⁴⁶¹ og Augusta Haller* og af Benny Davids* karakteristik af hans personlighed:

„Han var en smuk Mand, elegant i Klædedragt, og var vel seet af det smukke Kjøen, som jeg troer han hyldede“ (David 1917, sp. 474).

Gerson må have haft rig anledning til at udfolde sine musikalske og selskabelige talenter. Herom vidner hans værkfortegnelse med dens tilegnelser og ofte omfattende lister over medvirkende ved opførelser af værkerne. Her finder man navne fra Hamborg og andre nordtyske byer f.eks. Elisabeth von Hosstrup*, sangeren og pianisten Christiane Sengstack*⁴⁶² og Rebecka (Betty) Beer (1793–1850)⁴⁶³

I lære hos Andreas Romberg

Martin Haller har givetvis haft lejlighed til at høre sin lærling Gersons smukke violinspil, og i 1807 satte han ham i forbindelse med nogle amatører, der spillede strykekvartetter (Smidt 1858, s. 5).

„I november samme år, altså netop fyldt 17 år, komponerede jeg med violinen i hånden en violin-kvartet [G.8]. Anledningen hertil var nogle kvartetforeninger, som jeg var blevet trukket ind i på grund af min violin. Glæden ved kvartetsspil var helt ukendt for mig i København. Gennem dette firestemmige sammenspil må kærligheden til harmonien have udviklet sig hos mig. Næppe var denne første kvartet udtænkt, før den var sat i partitur, stemmer skrevet ud, og kvartetten spillet hos hr. Kleinschmidt*“⁴⁶⁴ (se s. 18, UO).

Hans medspillere berømmede komponisten og violinisten Andreas Romberg*. Gerson hørte ham som solist ved en koncert og

⁴⁶¹ Udgiveren har ikke fundet oplysninger om Lisette Fürsts fødsels- og dødsår, men i Gersons tilegnelse af *Walzer für Lisette Fürst* (G.52) er hendes fødselsdag anført som den 21. august. 1839 står „Frl. Lisette Fürst“ fra Hamborg på listen over korsangere som deltager i en musikfest i Lübeck (Gathy 1840, s. 103). I 1839–1843 ses hun optaget under eget navn i *Hamburgisches Adress-Buch* som tilknyttet *Elementarschule für Knaben* (se s. 140) og boende på samme adresse som Lorenz Fürst. Hamborgkomponisten Fr.W. Grund* tilegnede hende sin sonate for cello og klaver op. 11 (ikke dateret, se *IMSLP*, Cello Sonata, Op.11 (Grund, Friedrich Wilhelm)). Fr.W.Grund hørte til Gersons omgangskreds i Hamborg, sammen skrev de i 1811 to kompositioner (G.49 og G.50).

⁴⁶² Søster til Wilhelm Grund, (Sophie Drinker Institut).

⁴⁶³ Født Meyer*, kusine til Felix Mendelssohn Bartholdys, gift 1818 med Heinrich Beer (1794–1842), bror til Giacomo Meyerbeer (Turner 2006, s. 220).

⁴⁶⁴ Gerson skrev sin duet for violin og bratsch (G.32) til samme Kleinschmidt, formentlig den Kleinschmidt, som er opregnet som orkesterviolinist i musikfesten i Lübeck 1840 (Gathy 1840, s. 106).

„forbausedes [...] i den Grad over at høre noget, hvorom han ingensinde før havde havt nogen Anelse, at han strax den næste Dag henvendte sig til Capelmesteren for at nyde Underviisning hos ham. Romberg lod ham nu begynde Skolen aldeles forfra, men det varede ikke længe inden Gerson blev hans fortrinligste Elev og som følge heraf ogsaa den intimeste Ven af saavel Andreas som af Bernhard Romberg*, denne »König der Violoncellspieler«“ (Smidt 1858, s. 5).

Romberg hørte Gersons strygekvartet (**G.8**) rosende omtalt og bad om at måtte se partituret,

„som han kun ventede sig lidet af, da han kendte min musikalske uvidenhed. Jeg rakte ham bævende partituret, som han gennemlæste, tilsyneladende med megen fornøjelse, vel sågar med beundring. Han fandt form og rigtig modulation, men i øvrigt den ene harmoniseringsfejl efter den anden. [...] Han udtalte en del opmuntringer, anbefalede mig nogle bøger (som jeg aldrig læste) og rettede de allergroveste fejl“ (se s. 18, **UO**).

Det blev begyndelsen på Gersons uddannelse som komponist med Romberg som vejleder. Og vejledningen fortsatte indtil Rombergs død. Romberg afslog at give Gerson den tids formelle kompositionsuddannelse baseret på tekniske øvelser i generalbas og kontrapunkt. Han hævdede, at Wolfgang Amadeus Mozart ikke lærte teori hos sin far, Leopold Mozart, men fik den fornødne forklaring på musikalske regler, når hans kompositioner blev rettet igennem. Efter Andreas Rombergs død kunne man i en nekrolog i *Allgemeine Musikalische Zeitung* læse, at hans tilgang til og efterfølgende uddannelse i komposition havde været som Gersons. Han havde skrevet sine første musikstykker uden formelle musikteoretiske forudsætninger og lært af sine forsøg (Schlüter 1822, sp. 82 f.). Det er givetvis blandt årsagerne til, at Gerson lige til Rombergs død opretholdt kontakt med ham som musikalsk mentor. Desværre er Gersons brevveksling med Andreas Romberg ikke bevaret,⁴⁶⁵ men i et brev til forlæggeren Carl Friedrich Peters omtaler Romberg Gerson som „en af mine mest ærede og fortjenstfulde elever“ (Pechstaedt, Hust og Beer 2009, s. 144, **UO**, se også s. 148). I forordet til sin værkfortegnelse beskriver Gerson, hvordan han arbejdede med sine kompositioner og fik respons hos Romberg. Et eksempel er fugaen i den 3. strygekvartets **G.20** afsluttende polonaise:

„Temaet bestod af kun 3 takter. I de første 20 takter beholdt jeg overblikket, dvs. jeg kunne læse og forstå hvad jeg havde skrevet. Men så blev det mig for broget - jeg svimlede, men skrev dog videre (på et afrevet nodeblad). Og da jeg var færdig, kunne jeg ikke selv læse det! Jeg løb hen til min herlige lærer med ordene: „nu har jeg skrevet noget, som jeg ikke selv forstår. Sig mig om det er godt eller helt forrykt.“ Og det var ikke forrykt. Romberg smilede og glædede sig. Han strøg meget, men beholdt alle imitationer, modulationer, omvendinger,

⁴⁶⁵ Jvfr. privat korrespondance med Dr. Klaus G. Werner, leder af *Arbeitsstelle Andreas Romberg* ved universitetet i Rombergs fødeby Vechta.

fugatemaets sammensmeltning med polonaisens muntre former osv.“ (se s. 22, **UO**).

Andreas Romberg har givetvis støttet og opmuntret Gerson i hans forkærlighed for kontrapunktiske kompositionsteknikker. For Romberg var kontrapunktet kernen i det kompositoriske håndværk (ibid., s. 12 ff.).

Andreas Rombergs fætter, cellisten og komponisten Bernhard Romberg* stod ligeledes Gerson nær og forholdt sig til hans kompositioner. Da Bernhard Romberg i 1821 afholdt en koncert i Hofteatret[¶] i København, blev Gersons Orkesterouverture nr. 2 i Es-dur (**G.147**) sat på programmet på Bernhard Rombergs foranledning (Adresse-Contoires Efterretninger, 20. marts 1821, Allg. Mus. Zeitung, 1821 sp. 434–435). I Hamborg havde Gerson også lejlighed til at præsentere sin musik for andre af tidens komponister. Blandt dem var Louis Spohr*, der spillede 2. violin i Gersons strygekvintet (**G.41**) under et af sine besøg hos vennen Christian Friedrich Gottlieb Schwencke*. Ifølge Gerson selv (se s. 7) fremhævede Schwencke Gersons strygekvintet som bedre end Rombergs.⁴⁶⁶

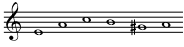
Et vidnesbyrd om Gersons deltagelse i det hamborgske musikliv er en anmeldelse af en koncert 1812 i Apollo-Saal sammen med de musikalske søskende Grund. Gerson hørte til deres bekendtskabskreds.

„Hr. Gerson, [...] en overordentlig genial dilettant [se s. 146] lod opføre en orkesterkomposition, hvori man ikke kunne undgå at bemærke en gennemtænkt udarbejdelse og en forstandig brug af blæseinstrumenterne. Sit herlige violinspil demonstrerede han i udførelsen af en koncert af Romberg, hvis elev han har den glæde at være. Hans fortræffelige spil, hvor navnlig den bløde bueføring og det eksemplariske foredrag gjorde sig gældende i adagioen, blev gengældt med det største bifald“ (Reinhold 1812, sp. 198, **UO**).

Bankier og musikelsker i København

I april 1812 afsluttede Gerson sine læreår i Hamborg og vendte hjem til København. Rejser med datidens befordringsmidler var langsommelige, og Gerson benyttede tiden til at komponere, i dette tilfælde sin 5. og sidste strygekvartet (**G.63**) „som en slags afsked med Hamborg“ (se s. 9). Dette værk er blandt de meget få, der blev udgivet på tryk i samtiden, i 1826, året efter Gersons død. Kvartetten viser den 22-årige Gerson som en idérig og erfaren komponist. Karakteristisk for Gerson, der havde en udpræget hang til musikalsk systematik som kanon og fuga, tilstræbte han konsistens i dette værk ved at basere de fleste af kvartetens temaer på én gennemgående tematisk ide, et ’motto’:

⁴⁶⁶ Op. 23, SteR 81, 1807, **IMSLP**, String Quintet in E minor, Op.23 (Romberg, Andreas). Det hører med til anekdoten, at Schwencke, ifølge Gerson, nærede en vis uvilje mod Andreas Romberg (s. 34).

			
1. <i>Allegro risoluto</i> , takt 1, hovedtema:		Takt 30, sidetema:	
2. <i>Menuetto Scherzando</i> <i>Allegretto</i> , takt 1:		Trio, takt 73:	
3. <i>Andante con moto</i> , takt 2:		takt 59 (tilbageløb i omvending):	
4. <i>Rondo Allegro</i> <i>molto</i> , takt 1:		takt 53:	

Joseph Hambro* ansatte Gerson som bogholder i sit handelshus *Hambro & Søn* og gjorde ham i 1816 til sin kompagnon, primært beskæftiget med husets bankvirksomhed (Bramsen og Wain 1979, s. 157 ff.). Men det afskar ikke Gerson fra at komponere. Han udnyttede ledige stunder som beskrevet af bankieren Wilhelm Smidt (1801–1884), der i sin ungdom var ansat hos *Hambro & Søn*:

„Naar han i Middagsstunden søgte Adspredelse ved Ridetoure, var hans Aand saa levende og virksom, at han paa Hesten componerede sine største Compositioner, som han derpaa nedskrev om Aftenen. Dette var navnlig Tilfældet med Ouverturen i Es-dur, som han indtil den mindste Detail gjenomtænkte paa sine Ridetoure, og som Beviis paa den Lethed og Hurtighed, hvormed Gerson arbejdede, kan meddelelsen af disse Linier benrette, at denne Ouverture blev opskreven den 1ste Septbr. 1818, leveret den 5te Septbr. til Afskriveren og den 8de prøvet i et Selskab af Dilletanter under Capelmusicus Foghts* Direction. Det var sjældent, at en saadan, selv i Hast nedskreven, Partitur underkastedes Rettelser eller Forandringer“ (Smidt 1858, s. 6).

I 1821 udnævnte kong Frederik den sjette* Joseph Hambro* og Georg Gerson til *hofråd* som anerkendelse af deres indsats for at formidle et engelsk lån til den danske statskasse, der var stærkt betrængt ovenpå revolutions- og Napoleonskrigene 1792–1815 (Bramsen og Wain 1979, s. 172 ff., Konow 2007, s. 23 ff.). Gerson, der usædvanligt for samtidens Danmark beherskede engelsk, foretog flere forretningsrejser til London, hvor hans musikalske og selskabelige talenter kan have fremmet forhandlingerne om lånet. Således komponerede han i London 3 engelske sange, 2 af dem til tekster fra Thomas Moores* *Lalla Rookh*, udgivet få år tidligere: *Tell Me Not of Joys Above* (G.179) og *A Spirit There Is* (G.180).

Dilettant og organisator i den dansknationale offentlighed

På Gersons tid udfoldede en del af musiklivet i byer som Hamborg og København sig indenfor rammerne af foreninger, der som *Harmonien* repræsenterede

„den karakteristiske Forbindelse, som Musiken i hin Periode havde indgaaet med Selskabelighed, Humanitet og Oplysning.“ (*Det Harmoniske Selskab*, Ravn 1886, s. 119 ff.).

Som velsitueret, musikelskende borger var Gerson selvskrevet medlem af den slags foreninger. Selskabeligheden kom bl. a. til udtryk i foreningernes baller, f. eks. i *Det musikalske Academi* (ibid., s. 135 ff.), hvortil Gerson den 1. februar 1813 leverede en *Walzer* for danseorkester (**G.70**), ligesom han også gerne skrev dansemusik til andre selskabelige lejligheder. Men Gerson lagde især sine kræfter som komponist, solist og ikke mindst organisator i nogle koncerter ledet af kapelmusikus Magnus Foght*. En medvirkende, Nicolai Christian Levin Abrahams (1798–1870) skriver i sine erindringer:

„Baade Sangere og Orchestret, maaskee med Undtagelse af enkelte Instrumenter, vare Ikkekunstnere; men Orchestret blev anført af en Capelmusicus, Magnus Foght. Naar jeg siger, at Foght var Anfører, saa er dette bogstavelig rigtigt, thi han stod paa Anførerpladsen; men den egentlige Sjæl i Anførelsen, der stod ved Siden af ham, var Georg Gerson, saa at det er rigtigt hvad En bemærkede, at »Foght svedte, men Gerson førte an« (Abrahams 1876, s. 75 f.).

I 1814 indbød Foght til „en stor Vocal- og Instrumental-Concert“ den 19. oktober i *Det harmoniske Selskabs* lokaler i Vingårdsstræde (Adresse-Contoires Efterretninger, 7. Oktober 1814). På programmet stod en „Ny stor Simphonie, comp. af L. van Beethoven (ei førhen opført)“, nærmere bestemt Beethovens 7. symfoni op. 92 komponeret 1811–1812 (Krabbe 1997, s. 164) og en „Ny Ouverture, comp. af Hr. George Gerson (ei førhen opført)“, dvs. hans ouverture i D-dur for orkester (**G.60**). Den havde Gerson komponeret 2 år tidligere under sit ophold i Hamborg, hvor den blev opført i byens Apollo-sal den 18. marts 1812 ved familien Grunds koncert (Reinhold 1812, sp. 198, se også s. 145). Det var dog en omarbejdet version af ouverturen, der blev opført i København. Derudover kunne man høre en „Capriccio for Obligat-Violin, comp. af Doctor Andreas Romberg (Manuscript)“, ⁴⁶⁷ en „Sonate for Harpe, med Obligat-Violin“ uden komponistangivelse samt operascener med solist og kor af Vincenzo Righini (1756–1812) og Antonio Sacchini (1730–1786) (Adresse-Contoires Efterretninger, 7. Oktober 1814).

Det fremgår af Foghts koncertannonce, at „Orchestret, saavelsom de obligate Numere, udføres under min Anførsel af talentfulde Dilettanter“, Violinsolisten har jo nok været Gerson, men navnene på de medvirkende blev ikke offentliggjort:

„Dilettanter kunde endnu fremtræde uden at udsætte sig for en ubillig Kritik eller for at blive trukne frem for Offentligheden“ (Abrahams 1876, s. 77).

Det er bemærkelsesværdigt, at Gerson overhovedet er nævnt som komponist. Ved opførelsen af hans 2. orkesterouverture i Es-dur den 14. oktober (**G.147**) 1818 står

⁴⁶⁷ Formentlig op. 35 i G-dur, SteR 69 komponeret i 1810, udgivet i Leipzig 1815. Rombergs 3 øvrige capriccioer for violin og orkester var alle blevet udgivet mellem 1804 og 1808, (Wikipedia-DE).

der blot i koncertannoncen „Stor ny Ouverture, komponeret af en Dilletant“ (Adresse-Contoires Efterretninger, 7. Oktober 1814). Gerson omtaler ganske vist opførelserne som „Amateur-Concert“ (se s. 92), men en 'dilettant' kunne dengang også betegne en person, der nok som Gerson udfoldede sin kunst professionelt, men ikke udøvede den som erhverv. Med ouverturen i Es-dur mente han at have „leveret noget, som han trøstigt kunne træde i offentligheden med“ (se s. 92, **UO**). og sendte, gennem Andreas Romberg, partituret til musikforlaget Peters i Leipzig.

I et brev fra 27. maj 1819 til samme forlægger skriver Andreas Romberg:

„Hr. Georg Gerson, bankier i København, har sendt mig en mesterlig komposition, en *Ouverture à Gr.[and] Orch.[estre]*, som han ønsker sat i nodestik. Det er særlig ærefuldt for mig, at denne geniale dilettant kalder sig elev af mig. Om udgivelsen af dette værk skriver han blandt andet følgende, som jeg beder Dem lade mig tilflyde svar på. »— at sende det til Leipzig, helst til *Peters*, på grund af deres sobre nodestik. — Da det som dilettantarbejde vil være hjemfalden til nedslag [i honoraret], vil forlæggeren måske bekvemme sig til et honorar. Aftal dette med ham og giv det til en familie i Gotha, der kan bruge det — o.s.v.«“ (Pechstaedt, Hust og Beer 2009, s. 141 f., **UO**).⁴⁶⁸

En udgivelse på tryk var for den tids komponister et vigtigt anerkendelseskriterium: musikværker fik kun opusnumre, hvis de blev offentliggjort på tryk. Romberg døde i 1821, og det blev aldrig til noget med udgivelsen. I Gersons egen levetid fik han kun trykt nogle få småkompositioner.

I 1820 overgik amatørkoncerterne til foreningen *Selskabet til Musikens Udbredelse*.⁴⁶⁹ Selskabets sociale tyngde og musikalske ambitionsniveau fremgår af et brev, som Gerson skriver den 21. november 1820 til digteren Jens Baggesen*. Om koncerterne skriver han:

„De vil måske erindre, at der for nogle år siden existerede et selskab „til Musikens Udbredelse“, som afholdt øvelseskoncerter, indkøbte musikaler, snart ikke lod høre mere fra sig og sluttelig næsten ophørte med at eksistere.⁴⁷⁰ Jeg siger næsten, thi udover musikalerne og navnet, var der vitterlig ikke andet tilbage end erindringen om dets tidligere beståen. Udaf denne erindring, disse musikaler og dette navn er der nu ved et antal ledes forenede bestræbelser opstået en ny amatørkoncert, der vil blive epokegørende for de københavnske muskdilettanternes historie. Honoratiores er Etatsråd Kirstein⁴⁷¹ og Schön-

⁴⁶⁸ Andreas Romberg var fra 1815 koncertmester ved hofkapellet i Gotha (Wikipedia-DE, Andreas Romberg).

⁴⁶⁹ Første gang oprettet i 1809 under ledelse af koncertmester i Det kgl. Kapel Claus Schall* med sidste sæson 1812–1813 (Ravn 1886, s. 142).

⁴⁷⁰ *ibid.*, s. 142 f.

⁴⁷¹ Ernst Philip Kirstein (1759–1834), fra 1816 til sin død deputeret i generaltoldkammer- og kommercekollegiet, **DBL-3**

berg,⁴⁷² fungerende dirigent er min ven Götze⁴⁷³ og dirigent den selvsamme Petersen,⁴⁷⁴ der senest dirigerede de Massmannske Søndagsskolars koncerter⁴⁷⁵ Da selskabet er sat under hofmarskallens⁴⁷⁶ tilsyn, får det stillet Hofteatret til rådighed for koncerterne. Det har 300 medlemmer, har allerede lukket for medlemstilgangen og afholder næste søndag den 26. november sin 3. koncert. Prima Donna er min søster,⁴⁷⁷ eftersom frøken Henriques*ikke vil synge foran 200 medlemmer og umuligt kan udholde den skræk, der indgydes hende fra de sidste 100. Secunda Donna er fru Saabye.⁴⁷⁸ Vi debutterede med Figaros Bryllup af Mozart fordelt over 2 aftener“ (Gerson til Baggesen 1820, UO).

Gerson skrev i 1821 det andet af sine 2 værker for soloviolin og orkester, *Potpourri paa Themata af Méhuls Joseph for obligat Violin og Orchester* (G.172). Temastoffet var taget fra 2 romancer fra Etienne Nicolas Méhuls* opera *Joseph en Égypte* („Josef og hans Brødre i Ægypten“), der ofte blev spillet på Det kongelige Teater fra 1816 (Dansk Forfatterleksikon). I indholdsfortegnelsen til partiturrenskriften betegner Gerson værket som en *Violin Concert*, der både i form og udtryk minder om Carl Maria von Webers* (1786–1826) ensatsede koncertino for klarinet og orkester (op. 26).⁴⁷⁹ Gerson må have kendt Webers koncertino, eftersom begge værker blev opført ved selskabets koncerter i 1821.⁴⁸⁰ Om også Gersons symfoni (G.76) blev opført ved disse private koncerter, ved vi ikke, da kun tid og sted for de private selskabers koncerter blev annonceret, ikke deres indhold, men vi ved, at hans ovenfor omtalte *Potpourri* ofte blev opført ved offentlige koncerter. Gerson fremførte det også under en privat selskabelighed i Paris sommeren 1822 på vej hjem fra en forretningsrejse til London (se s. 146). Det blev sidste gang kom til at spille på sin violin. Da han nåede til Hamborg, blev han ramt af et slagtilfælde, der varigt nedsatte hans førlighed (Smidt 1858, s. 5).

Selskabet til Musikens Udbredelse fejrede i 1821 Kong Frederik den sjettes* fødselsdag med en kantate af Gerson. I ovennævnte brev til Jens Baggesen bad Gerson

⁴⁷² Formentlig Hans Heinrich Schønberg (1785–1845), skuespiller indtil 1807, derefter embedsmand, **DBL-1**.

⁴⁷³ August Friedrich Goetze*, musiklærer, fra 1821 dansk korrespondent for *Allgemeine Musicalische Zeitung*, Busk 1986, s. 44.

⁴⁷⁴ Peter Christian Petersen (1785–1824), klarinettist in Det kgl. Kapel (Wikipedia-DA), Thrane 1908, s. 447.

⁴⁷⁵ Nicolaus Heinrich Massmann (1766–1816), oplysningspædagog, stifter af de *Massmannske Søndagsskoler*, primært rettet mod håndværkslærlinge. „Selvom hovedformålet med undervisningens var, at lære lærlingene at skrive og regne ville man ikke undlade at indprente lærlingene om de pligter, enhver lærling skyldte sin mester og læremester.“ Der blev også givet sang- og tegneundervisning (leksikon.org).

⁴⁷⁶ Adam Wilhelm Hauch (1755–1838), leder af Det kgl. Teater 1794–1808, ordensmarskal 1814–1831 (**DBL-3**).

⁴⁷⁷ Rose Goldschmidt*.

⁴⁷⁸ Formentlig solodanserinde ved Det kgl. Teater Augusta Saabye, f. Lauerwald (1789–1850), se Clausen og Rist 1906, s. 112 f., Andersen brevbiografi, *Modern Art + Design - Bruun Rasmussen International Auction 825 November 2011* 2011.

⁴⁷⁹ **IMSLP**, Concertino in E-flat major, Op.26 (Weber, Carl Maria von).

⁴⁸⁰ Ravn 1886, s. 146 med henvisning til en artikel i *Allgemeine musikalische Zeitung* (1821 nr. 25) om det københavnske musikliv skrevet af August Friedrich Goetze.

ham overveje at skrive en tekst hertil. Men kantaten blev i stedet komponeret til et hyldestdigt forfattet af Simon Meisling*, rektor under H.C. Andersens ophold på de lærde skoler i Slagelse og Helsingør i årene 1822–1826. I sit musikalske udtryk er Gersons kantatemusik (**G.173**) lige så pompøs som tonen i dette uddrag af Meislings digt:

„Vor Skytsaand staaer med Sværd i Hænder,
Og Borgersind er denne Cherubs Sværd:
Hvor dette blinker, Tvedragt ender,
Thi vi har Gud og Land og Konge Kjær.“

Men teksten antyder også, at borgerskabet bestræber sig på at 'omklamre' kongemagten ved at gøre kongen til borgernes konge. I den henseende er Meislings tekst et sidestykke til *Frihedsstøtten*,⁴⁸¹ der et par årtier tidligere var blevet rejst „på borgerligt initiativ“ (Engberg 2004, s. 386). Her hedder det i en af støttens indskrifter forfattet af Thomas Thaarup (1749–1821):

„Kongen kiendte
at Borgerfrieheid bestemt ved retfærdig Lov
giver Kierlighed til Fædreland
mod til dets Værn
lyst til Kundskab
Attraae til Flid
Haab om Held.“

Gerson leverede et antal marcher for militærorkester, herunder *Marsch für des Königs Leibwache No. 1* (**G.85**) skrevet til Frederik den sjettes* hjemkomst den 1. juni 1815 fra Wienerkongressen til København, hvor kongen ifølge historikeren Hans Peter Giessing*

„af den ham hengivne Befolkning blev modtaget med en høi Grad af Jubel og Enthousiasme“ (Giessing 1850, s. 137).

En nutidig historiker Rasmus Glenthøj vurderer, at regeringen „oprigtigt synes at have frygtet en opstand mod kongemagten“ (Glenthøj 2010, s. 53).

Ud fra Gersons yderst sparsomme skriftlige efterladenskaber er det vanskeligt at vurdere hans egne holdninger. Men i brevet til Baggesen fra 1820 beretter han dog om Jacob Jacobsen Dampes* aktiviteter:

⁴⁸¹ En agrarreform i 1788 ophævede et 50 år tidligere dekretet stavnsbånd. Frihedsstøtten til minde herom blev opsat 1792–1797 umiddelbart udenfor København (Wikipedia-DA).

„Det er måske kommet Dem for øre, at Dr. Dampe har villet konsitutionere danskerne. Den gade, han valgte, var ikke den bedste, nemlig det Dem så kære Brolæggerstræde⁴⁸² I valget af hus i denne gade var han mindre heldig, idet det var beboet af en politiembedsmand. Jeg finder det hele meget karakteristisk. Jeg må derudover tilføje, at hans tilhørerskare bestod af håndværkere, hvoraf smede og guldsmede udgjorde flertallet. Det hele var foreløbig en slags klub, hvor der blev holdt forelæsninger“ (Gerson til Baggesen 1820, **UO**).

Beretningens tørre, let ironiske tone tyder ikke på afstandtagen til Dr. Dampe. Men Gerson har givetvis måttet vare sin pen: brevhemmelighed har han ikke kunnet påregne, og han har måttet tage hensyn til sin sociale status som fremtrædende bankier og kommende hofråd. Gersons valg af sangtekster kan dog måske ses som udtryk for nogen sympati med tidens frihedstanker. Disse kommer indirekte til udtryk i den *dramatiske scene*[¶] *Sieg der Liebe* (**G.152**).

Sieg der Liebe, G.152, 1818

Jens Baggesens tyske sangtekst, der ikke optræder i fortegnelserne over hans digte, parafraserer og og arbejder videre på et ældre digt af Christian Felix Weiße* over den klassiske myte om Prins Paris' dom med en skærpelse af modsætningen mellem magt og kærlighed. Som i mange af sine senere værker gør Gerson her brug af en avanceret harmonik, som man ellers ikke hørte hos samtidens danske komponister. Han anså sangen for et af sine bedste værker og beskriver i forordet til sin værkfortegnelse hvordan han gennemførte sit forehavende:

⁴⁸² Under sin ansættelse 1811–1813 som professor ved Kiels universitet blev Jens Baggesen syg og måtte rejse til København med sin familie. Hans begrænsede midler rakte kun til billigt logi i det beskedne Brolæggerstræde, se Sandau 2009–2017.

„at lade den lærde Pallas optræde i Es-dur, den stolte Juno i C-dur (eller også om nødvendigt i E-dur) og den forelskede, imødekommende Venus i A-mol eller A-dur - og dog, naturligvis, lade stykket slutte i Es-dur. Vel at mærke uden derfor at ty til halsbrækkende, hårtrukne modulationer. I hele stykket er der kun én enharmonisk overgang, og det på helt tilladt sted: der hvor Paris udtaler afgørelsens ord“ (se s. 12, **UO**).

Jøde og borger

I august 1819 udbrød der i Würzburg anti-jødiske optøjer, der hurtigt spredte sig til andre europæiske byer, herunder København, hvor de blev blandet op med en udbredt uvilje mod regering og kongemagt. I begyndelsen af september kom det til hærværk og overfald mod jødiske borgere og deres ejendom, og opslag på byens mure holdt jøderne ansvarlige for økonomiens elendighed ovenpå Napoleonskrigene (Tudvad 2010, s. 37 ff.), som dette anonyme håndskrevne opslag:

„Brødre! lader os fordoble vort Mod og vor Iver imod Jøderne, og ikke Feig skye nogen Fare derved: thi vi befordre jo det almindelige Bedste, – Saalænge der er Jøder i Landet, vil vort Rige blive Ruineret; derfor lader os alle være enige; baade Borgere, Krigere og Sømænd, ja enhver Retsinding Dansk-Mand komme og drive Jøderakket ud af Landet.“⁴⁸³

Joseph Hambro* og Georg Gerson havde siden 1817 haft bopæl på Kongens Nytorv (**KRAK**, 1817–1819), hvortil urolighederne nåede den 6. september. „Folkestemningen“ og plakaternes budskab er baggrunden for Gersons kommentar i forordet i værkfortegnelsen:

„Under optøjerne var jeg om aftenen bundet til mit værelse og tænkte på den mulighed, at alle jøder ville blive forvist til Jerusalem og snart måtte tage afsted dertil. I den anledning komponerede jeg min første, indtil videre eneste sørgemarsch (N° 163), måske ikke det ringeste af mine værker“ (se s. 13, **UO**).

I den københavnske folkestemning og hamborgske borgeres modstand mod at have jøder som naboer (se s. 138) blev en minoritet i samfundet udgrænset som ikke-menneskelig. Måske var det, der kom til udtryk i denne sørgemarsch, Gersons erkendelse af en humanisme, der slog fejl ved ikke at kunne være tilstrækkeligt human (Biesta 2006, s. 16).

Tildragelserne førte til, at en del jøder lod sig døbe, f.eks. i Joseph Hambros familie. Men ikke Joseph Hambro selv, der var ikke-praktiserende (Bramsen og Wain 1979, s. 172), og heller ikke Gerson. Han beretter i brevet fra 1820 til Jens Baggesen om vennen Martin Sigismund Wilhelm Courlænders* overvejelser, at han „næsten har

⁴⁸³ Fundet i Rigsarkivet. Denne og andre tilsvarende opslag blev nedtaget af politiet med henblik på at identificere håndskriften (Albertsen 1984, s. 12).

Sørgemarsch for Fortepiano à 4 mains, G.163, 1819

besluttet sig. Kochen⁴⁸⁴ bearbejder ham allerede, og snart er der endnu en sort kristen i verden“ (Gerson til Baggesen 1820, **UO**).

Gersons forhold til religion må have været udogmatisk, for han skrev, tilsyneladende ubekymret, 2 korkompositioner til *Pater noster*, hvoraf den seneste for mandskor og -solister (**G.174**) opnåede mange opførelser og var på programmet ved den nystiftede *Musikforeningens* første koncert den 25. januar 1837 (Hammerich 1886, s. 14 f.). En tysk sang *Marie* (**G.199**) skildrer en mand, der i et syn oplever Jomfru Maria. Måske hørte Gerson til de jøder, der som „børn af Oplysningstiden kun svagt mærkede hjerteslaget af ægte gudstro.“ (Borchsenius 1969, s. 68 f.).

Kosmopolitiske saloner

Endnu i den første halvdel af det 19. århundrede havde mange indbyggere i handelsbyer som København kendskab til det tyske sprog. Gerson beherskede det flydende (se s. 136), og ikke mindst under sine læreår i Hamborg havde han fået udbygget en tysk litterær horisont. Derfor faldt det også lige for, at den tysksprogede digter Friederike Brun* drog ham ind i sine saloner, om vinteren i familiens palæ i Bredgade, og om sommeren på landstedet Sophienholm (Povlsen 1998c, s. 203 f.). Her planlagde hun sine arrangementer, så de for deltagerne kunne opleves som improviserede under „samværsformer, der på én gang er intime og orienterede mod en ny kulturel offentlighed“ (Povlsen 1998b, s. 20). Hendes ægtefælle, storkøbmand Constantin Brun (1746–1836) havde ved at udnytte krigskonjunkturerne opbygget en betydelig

⁴⁸⁴ Albrecht Heinrich Matthias Kochen (1776–1847), præst ved den tyske kirke i København, St. Petri-Kirke 1816–1824 (Wikipedia-DA).

formue, som han tilmed forstod at udbygge i den efterfølgende periode, „hvor næsten alle de københavnske handelshuse gik ned“ (DBL-3), og han var derfor i stand til at finansiere hustruens saloner.

I disse rammer var der udfoldelsesmuligheder for talentfulde borgerdøtre, som beskrevet af Just Mathias Thiele*⁴⁸⁵ om et besøg på Sophienholm:

„Weyse* havde ogsaa modtaget en Indbydelse, og han skulle medbringe sin Værts Datter, Jomfrue Henriques*, der var en udmærket Sangerinde paa den Tid [...] Siden blev der musiceret af Weyse, Ida Brun* og Frøken Henriques“ (Thiele 1917, s. 67, 70).

I Gersons værkfortegnelse er Hanne Henriques anført som medvirkende ved opførelser af 8 af hans kompositioner.

Les acteurs à l'épreuve, Rondeau, G.88, 1815

Kunstnere som Gerson havde her frirum til at fremføre sange, hvis tekster på ingen måde var i samklang med den herskende enevælde, og han havde lejlighed til at opvarte såvel salonværtinden som husets yngste datter Ida Brun* med kompositioner skrevet til dem. Ida var salonens ubestridte attraktion, et af „dens vigtigste kunstværker, når hun optrådte med sine sange, sine attituder[¶] og italienske danse, og glansen fra Ida kastede sit skær over hendes moder“ (Povlsen 1998a, s. 274).

Gerson forstod at drage nytte af Idas høje sangtekniske formåen. I en „Rondeau“ fra 1815 med tekst fra en fransk vaudeville[¶], *Les acteurs à l'épreuve* (G.88) synger

⁴⁸⁵ Forud for den kongelige fødselsdagskantate, (G.173) havde Gerson også skrevet en kantate til dronningen til en tekst af Thiele: „den mislykkedes ikke, men gik heller ikke ganske glat, og jeg havde ikke rigtig nogen glæde derved“ (Gerson til Baggesen 1820, UO).

hovedpersonen virtuose koloraturer ledsaget på violin af en anden af vaudevillens personer. Sangen er ikke udtrykkelig skrevet til Ida Brun, men kan sagtens have været fremført af hende og Gerson, der også gerne optrådte som amatørskuespiller (David 1917, sp. 474).

En salongæst bemærkede, at ved sådanne lejligheder „ligger Herrerne i Dusinvis for hendes Fod“ (Povlsen 1998c, s. 203, **UO**). Og der var vitterlig nogle af Københavns yngre herrer, der frekventerede salonerne i håb om at vinde Idas hjerte, f.eks. Johan Ludvig Heiberg* (Bobé 1910, s. 243 f.).

Om det også gjaldt den da 25 årige Gerson kan vi kun gisne om. Men da han 9 år senere giftede sig, var det med Adelaide Nathan David*, søster til C. N. David*. På hendes 16 års fødselsdag i 1812 tilegnede Gerson hende en sang til Friedrich von Matthissons* romantiske digt *Adelaide* (**G.64**). Denne tekst forblev kendt i eftertiden, ikke mindst gennem Ludwig van Beethovens (1770–1827) musik fra 1795 (op. 46), og Franz Schuberts* fra 1814 (D.95), begge som Gersons gennemkomponerede romantiske lieder. I Gersons værkfortegnelse findes denne sang og 5 andre kompositioner knyttet til Adelaides navn. De kan have været fremført under Købmandsfamilien Davids ugentlige soiréer i hjemmet i Kronprinsessegade (Jørgensen 1950, s. 11).

Ifølge svogeren Benny Davids* erindringer holdt Gerson selv salon søndag formiddage med Friederike Brun, C.E.F. Weyse* (David 1917, sp. 473), Friedrich Kuhlau* (se s. 134) og Jens Baggesen* blandt de hyppige gæster (ibid.). Baggesen havde været Friederike Bruns protegé gennem mange år, og i sit brev til Baggesen fra 1820 tog Gerson hans parti i den årelange litterære strid med Adam Oehlenschläger*.

„Jeg tror at vide, at Oehlenschläger i de senere år har skrevet så dårligt, meget dårligere end tidligere, fordi han har forestillet sig at skulle skrive for Dem. Ved følelsen af svaghed kan frygt for alvorlig kritik kun føre til dårlige bøger og dårlige breve“ (Gerson til Baggesen 1820, **UO**).

Brevene er formentlig en henvisning til Oehlenschlägers *En Reise fortalt i Breve til mit Hiem* fra 1817–1818 om en rejse til Paris (Oehlenschläger 1817–1818). Andetsteds i brevet omtaler Gerson nogle Ædedigte med en indirekte henvisning til Baggesens roman *Labyrinten* fra 1792. Her bruges betegnelsen om Homers Odyssé:

„Den udødelige *Homer* selv synes at have været af samme Mening. I Beskrivelsen over *Ulysses's* Søreiser opholder han sig ved intet saa længe og saa gierne som ved Maaltiderne – og Moralen af alle de tyve Bøger, *Odyseen* indeholder, er i Grunden ingen anden end den: *at Søen tærer*, hvorfor og Engellands prosaiske *Homer* *) kalder dette Digt meget sindrigen: *Ædedigtet*.

*) *Henrik Fielding*, Forfatteren af *Thomas Jones*“ (Baggesen 1792, s. 21).

Da også Oehlenschläger i sine rejsebrev dvælede ved sine måltider, hudflettede Baggesen ham i 1818 med en kritik af en fiktiv forfatter, der havde stjålet digterens

guldrandede navn til sit produkt. Han opfordrede heri Oehlschläger til at afsløre „forfalskningen“ ved offentligt at erklære:

„at Du, langt fra at være Forfatter af hin *Guide des gloutons*, eller hvad man vil kalde den udkomne *Ædereise* i to Dele, ikke engang har vidst at den var til, før Din gamle Ven Baggesen sagde Dig det“ (Baggesen 1818, s. 22);

Derudover offentliggjorde han et udvalg på 100 aforismer bestående af tåbelige enkeltsteder fra Oehlschlägers rejsebrev (Lundgreen-Nielsen 2015).

Af Gersons sangkompositioner er 6 til tekster af Baggesen, herunder *Sieg der Liebe* (G.152). Gerson skrev også to sange til – tidlige – tekster af Oehlschläger: *Jøderne under Træet* (G.66) fra *Sanct Hansaften-Spil* fra 1803⁴⁸⁶ og *Fragment af Hjemvee* fra 1806 (G.48).⁴⁸⁷ Til denne sang er føjet en tysk gendigtning, der er helt forskellig fra Oehlschlägers egen oversættelse (Oehlschläger 1817, s. 16). Gerson har sandsynligvis selv skrevet denne gendigtning.

Epilog – de sidste år

I det seneste af de 2 bevarede breve fra Gerson til Jens Baggesen, afsendt den 31. juli 1824, er hans håndskrift tydeligt mærket af det slagtilfælde, der ramte ham 2 år tidligere. Hvor brevet fra 1820 fremstod med en tydelig og karakterfuld skrift,⁴⁸⁸ der må have været et stærkt aktiv i datidens administration og forretningsliv, må skriften i brevet fra 1824 nærmest karakteriseres som udflydende og svært læselig. Brevet indledes med en formelt formuleret kundgørelse om Gersons forlovelse med „frøken Adelaide David“ skrevet med en helt anden, flot svungen håndskrift, måske frøken Davids? Derefter følger en kort beretning om, at han har rejst rundt i Tyskland for at rette op på helbredet, som han nu mener er i bedring. I brevet kommenterer Gerson selv, at hans skrift stadig lader meget tilbage at ønske:

„*Kalligrafen* må tage sig gevaldigt sammen, dersom han vil skrive læseligt. Men i øvrigt er jeg ikke blevet dummere og tør sige, at jeg endnu er mine forretningsopgaver voksen“ (Gerson til Baggesen 1824, UO).

Det fremgår desuden, at Gerson måtte have hjælp til sin forretningskorrespondance, og at han forblev gangbesværet. To gange tog han på kurophold i Marienbad,⁴⁸⁹

⁴⁸⁶ Oehlschläger 1803, s. 260 f. Ifølge litteraturhistorikeren Emil Gigas kan den tyske tekst ikke være skrevet af Oehlschläger selv. *Jøderne under Træet* er personer i Oehlschlägers læsedrama, men de var også virkelige personer, som sang på Dyrehavsbakken på Gersons og Oehlschlägers tid: Michel Levin (1740–1835) og Esther Simon (1761–1815) (DJGB). Teksten stammer sandsynligvis fra de syngendes eget repertoire (Gigas u.å., s. 114 f.). Begyndelsen på teksten og Gersons melodi ligner en arie „Es war einmal ein alter Mann, der hat ein junges Weibchen“ fra Carl Ditters von Dittersdorfs (1739–1799) syngespil „Das rote Käppchen“ fra 1790.

⁴⁸⁷ Oehlschlägers Hjemvee blev første gang trykt i 1806 i tidsskriftet *Charis*. Gerson udvalgte strofe 6–7. Den i dag mest kendte musik til Oehlschlägers digt er Carl Nielsens *Underlige aftenlufter*.

⁴⁸⁸ Kalligrafi var blandt de realfag der blev undervist i på *Det Schouboeske Institut* (Nygård 1880, s. 32 f.).

⁴⁸⁹ Det daværende tyske navn for Mariánské Lázně i Tjekkiet.

Fra det første ophold i 1823 stammer værkfortegnelsens sidste kompositioner, alle til tyske tekster af Ignaz Franz Castelli*.

Gerson holdt dog ikke op med at komponere. Under sit sidste kurophold i 1824 skrev han 12 vokalværker, heriblandt 3 stykker for mandskvartet. Denne musikform havde Gerson allerede bidraget til i 1819, da et vokalsemble, *Quintchordium* optrådte i København med mandskvartetter (det femte medlem deltog ikke på grund af sygdom). Gerson skrev 2 stykker til dem, *Iris* (G.154) fra Christian Felix Weißes* syngespil *Die Jagd* fra 1769 og *Die menschliche Stimme* (G.155) til tekst af Theodor Körner*. I årene derefter var sidstnævnte på repertoiret for nogle soloensembler, fortrinsvis bestående af musikinteresserede medlemmer af den i 1820 stiftede *Studerforeningen*, bl.a. digteren Christian Winther (1796–1876). Kvartetsangen blev fremført under betegnelsen *Quartchordium*, hvilket fristede Johan Ludvig Heiberg* til en scene i vaudevillen[¶] *Aprilsnarrene* fra 1826: Fire herrer udfører en Quartcordium, en fødselsdagssang for Enkefru Bittermandel på Hans Ernst Krøyers (1798–1879)⁴⁹⁰ musik til Christian Wilsters (1797–1840) *Verbum amare* (Jensen 1996, s. 34 f.). Fruen takker „rørt til Taarer“, hvorefter en af herrerne, barbersvend Fugtel gør „Fruen opmærksom paa, at det vi havde den Ære at synge, kaldes en Quarktorkium“ (Heiberg 1826, s. 30 f.). Heiberg kunne forlade sig på, at hans danske publikum var tilstrækkeligt tyskkyndigt til at forstå vitsen på „Quark“, et af det tyske sprogs mindre pæne gloser.

Den 16. januar 1825, knap 4 måneder efter sit bryllup med Adelaide Nathan David, blev Gerson ramt af endnu et slagtilfælde (Smidt 1858, s. 5), og blev fundet død i sit kontor på Kongens Nytorv (Bramsen og Wain 1979, s. 188). Han blev kun 35 år gammel, men efterlod sig en rig musikalsk arv af orkesterværker, kammermusik, klavermusik, militærmarcher, dansemusik, en kantate, en *Dansk National Sang* (G.158),⁴⁹¹ dramatiske scener[¶], musik for vokalsembler og sidst, men ikke mindst, et stort antal sange på tysk, engelsk, fransk, italiensk og dansk. Gersons sange er nok det tætteste vi kommer på et dansk modstykke til den jævnaldrende Franz Schuberts tidlig-romantiske lieder.

Ikke alle de værker, som Gerson selv registrerede, er bevaret, og der er bevaret værker, som ikke findes i hans værkfortegnelse. Gersons musik er frit tilgængelig i moderne udgaver under creative commons betingelser fra web-sitet *International Music Score Library Project* (IMSLP, List of works by Georg Gerson).

⁴⁹⁰ Komponerede melodien til den i dag benyttede danske nationalsang *Der er et yndigt Land*.

⁴⁹¹ Gersons bidrag til konkurrencen om den bedste melodi til Juliane Marie Jessens* „kronede danske Nationalsang“ (Erichsen 1976, s. 194 ff.).

Biografier

Mange af biograferne er mere eller mindre ordrette citater fra Wikipediaer, fortrinsvist de danske og tyske, om nødvendigt oversat af udgiveren.

Bach, Carl Philipp Emanuel (1714–1788), tysk Komponist, han var den mest berømte af Bachsønnerne. 1768 efterfulgte han sin afdøde gudfader Georg Philipp Telemann som stadsmusikdirektør og kantor ved Johanneum i Hamborg (Wikipedia-DE).

Baggesen, Jens (1764–1826), dansk digter, skrev også på tysk (se Wikipedia-DA). Værker af Gerson til tekster af Jens Baggesen: **G.99** *Die Kleine Myris*, **G.101** *Skilsmissen*, **G.152** *Sieg der Liebe*, **G.188** *Dichterlied*, **WoO 8** *Die Gottheit*, **WoO 10** *Liebeszauber*.

Bang, Caroline (1789–1864) f. Giersing, gift med „Kammerraad“ Claus Chr. Bang (H. C. Andersen brevbaseret).

Bassignot, C. V. M. (o. 1800, fødsels- og dødsdatoer ubekendt for udgiveren), fransk digter, bl.a. repræsenteret i sangsamlingerne *Le Chansonnier des Graces* og *Le Nouveau Caveau*.

Værker af Gerson til tekster af Bassignot: **WoO 16** *Hélas!*.

Bassompierre (Sewrin), Charles-Augustin (1771–1853), fransk dramatiker, forfatter af komedier, operalibretti og vaudeviller[¶] (Wikipedia-FR).

Værker af Gerson til tekster af Charles-Augustin Bassompierre: **G.87** *Romance*, **G.88** *Rondeau*.

Becker, Rudolph Zacharias (1752–1822), tysk folkelig oplysningsforfatter, lærer, journalist og bogforlægger (Wikipedia-DE).

Boden, Benjamin Gottlieb Lorenz (1737–1782), tysk historiker og litteraturforsker, professor i digtekunst ved universitetet i Wittenberg (Wikipedia-DE).

Böhme, Johann August (1766–1847), grundlagde 1794 en musikhandel og et musikforlag i Hamborg (**WeGA**).

Boieldieu, François-Adrien (1775–1834), fransk operakomponist (Wikipedia-DA).

Brun, Friederike f. Münter (1765–1835), tyskfødt dansk forfatter. Hun afholdt litterære og musikalske saloner[¶], bl.a. med datteren Ida Brun som skattet sanger og danser. Også Georg Gerson deltog i disse saloner og skrev flere sange til Friederike og Ida Brun (Wikipedia-DA).

Værker af Gerson til tekster af Friederike Brun: **G.97** *Ich denke dein*.

Brun, Ida (Adelaide Caroline Johanne) (1792–1857), dansk sanger, danser og attitudekunstner[¶]. Som sådan var hun blandt de „vigtigste kunstværker“ (Povlsen 1998a, s. 274) i de saloner[¶], som hendes moder, digteren Friederike Brun* afholdt. 1816 giftede hun sig med den østrigske gesandt i København, grev Ludwig Philipp

von Bombelles (1780–1843), der repræsenterede en „ekstrem modpol til alle liberale tendenser“ (Wikipedia-DE, **UO**). Også efter sit giftermål optrådte hun som en fejret sanger (Wikipedia-DA).

Bruun, Niels Thorup (1778–1823), dansk litterat. Oversatte og bearbejdede en lang række syngespil og komedier (Wikipedia-DA).

Værker af Gerson til tekster af Niels Thorup Bruun: **G.71** *Lied mit pizzicato Violin Begleitung*.

Bruun, Peter Christian (1784–1852), fløjtenist i Det Kgl. Kapel 1799–1836 (Thrane 1908, s. 252 f., 445).

Buchwald, Anna Sabina von (1781–1860), indskrevet ved føkenklostret i Uetersen og en farverig person. Under Gersons ophold i Tönning (se s. 6) overvejede hun at forlade klostret og indgå ægteskab, men et brev fra faderen afholdt hende derfra. I 1815 fødte hun en datter uden for ægteskab og giftede sig 1816 med barnets fader (Koch 2006, s. 69).

Buchwald, Anna Sophia Angelique von (1813–1880), datter af Christoph von Buchwald (1788–1817) og Anna Jacobine Caroline Johanne von Buchwald, f. Colbjørnsen (1791–1848). Giftede sig 1841 med grev Carl Scheel (1803–1880), kammerjunker ved dronning Amalie Sophie Frederikkes (1767–1852) hof (Topsøe-Jensen 1965, s. 67). Anna Sophia Scheel blev dronning Amalie Sophie Frederikkes hofdame. Hun understøttede den danske komponist Ida da Fonseca (1802–1858) (Jensen 2007, s. 90).

Bürger, Gottfried August (1747–1794), tysk „Sturm und Drang“ oplysningsdigter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Gottfried August Bürger: **G.124** *Seufzer eines Ungelebten*, **G.125** *Der liebeskranke Bürger*, **G.126** *Hummel-Lied*.

Castelli, Ignaz Franz (1781–1862), østrigsk digter og dramatiker. Skrev også under pseudonymerne Bruder Fatalis, Höhler, Kosmas, Kosmos, Rosenfeld, C. A. Stille (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Ignaz Franz Castelli: **G.176** *Lied*, **G.182** *Wunsch und Entsagung*, **G.192** *Warum ich ein Junggeselle bin*, **G.194** *Gretchen in der Stadt*, **G.197** *Du und Ich*, **G.198** *Ich bin dein*, **G.199** *Marie*, **G.200** *Der unschuldige Zweifel*.

Cesarotti, Melchior (1730–1808), italiensk digter, oversætter og forsker. Udsendte en italiensk oversættelse af James Macphersons *Ossian* i ikke-rimede vers, der bidrog til give den italienske digtning nyt liv (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Melchior Cesarotti: **G.73** *Scene e Aria aus „La morte di Comala“*.

Chazet, René de (1774–1844), fransk dramatiker, digter og forfatter (Wikipedia-FR).

Værker af Gerson til tekster af René de Chazet: **G.87** *Romance*, **G.88** *Rondeau*.

Cherubini, Luigi (1760–1842), italiensk komponist. Selvom hans musik ikke er udbredt i dag, blev Cherubini beundret i sin samtid. Beethoven anså ham for en af sin tids største dramatiske komponister (Wikipedia-DA).

Courlænder, Martin Sigismund Wilhelm (1784–1832), Gersons ven og kollega. „Grosserer Courlaender [var] en meget begavet og vittig mand, der i den franske Occupationstid havde været politiembedsmand i Hamborg. men nu, da Bladet vendte sig, havde maattet forlade denne By.“ (Abrahams 1876, s. 37). Det københavnske grosserersocietet modsatte sig i begyndelsen hans ansøgning om borgerskab som grosserer, bl.a. med henvisning til hansandel i Hamborg (Lloyd og Campe 1815, s. 70 f., Schovelin 1917, s. 366 ff.).

Crescentini, Girolamo (1762–1846), italiensk operasanger (kastratsopran), sangpædagog og komponist. Crescentini optrådte som sanger i Italien, Portugal, Frankrig og Østrig, hvor han også virkede som sanglærer. I 1804 blev han lærer ved det kejserlige hof i Wien, i 1806 ved Napoleon Bonapartes hof i Paris. Fra 1816 var han sanglærer ved det kongelige konservatorium i Napoli (Wikipedia-DA).

Curtius, H. Frøken, ikke identificeret, formentlig fra en Lübeck-familie.

Dampe, Jacob Jacobsen (1790–1867), teolog i politisk opposition til enevælden (DBL-3, Wikipedia-DE). .

David, Adelaide Nathan (1796–1891), **DJGB**, 114745 F), søster til litteraten, økonomen og politiker Christian Georg Nathan David*, giftede sig i 1824 med Georg Gerson.

David, Benny Nathan (1791–1883), købmand ligesom sin far Joseph Nathan David (1758–1830). Uddannet i Hamborg, sandsynligvis hos Fürst & Haller (David 1917, sp. 474). Drev speditionsvirksomhed i Le Havre 1841–1847 og ernærede sig derefter som skibsejer i København (ibid., sp. 421).

David, Christian Georg Nathan (1793–1874), født David Nathan David, døbt 1830 som Christian Georg Nathan David (Jørgensen 1950, s. 16). Dansk politiker, nationaløkonom og litterat. Tog 1832 doktorgraden ved universitetet i Göttingen. Var i de følgende år aktiv som forfatter indenfor nationaløkonomi, politik, litteratur og som kritiker. Da Georg Gerson i 1824 giftede sig med Adelaide Nathan David*, blev han Gersons svoger (Wikipedia-DA).

Værker af Gerson til tekster af Christian Georg Nathan David: **G.78 Sang ved Frøken Buchwalds Vugge**, **WoO 5 Mein Alter**, **WoO 19 Leiligheds Sang**.

Dellevie, Friederike (1792–1884), Hustru til miniaturemaleren Leo Lehmann*.

Dellevie, Serena Sara (1782–1818), søster til Friederike Dellevie*. Giftede sig med Abraham Adolph Embden (1780–1855), der fra 1815 til 1820 var formand for Altonas jødiske menighed (Zürn 2001, s. 150 og Geni's Genealogy Database).

Ebert, Johann Arnold (1723–1795), tysk forfatter og oversætter. I det tyske sprogområde fremmede han engelsksproget litteratur (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Johann Arnold Ebert: **G.104** *Das Lachen*, **WoO 13** *Das Lachen*.

Eckermann, Johann Peter (1792–1854), tysk forfatter, Goethes nære fortrolige (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Johann Peter Eckermann: **WoO 2** *Immer mehr von Haug*.

Ewald, Johannes (1743–1781), dansk digter og dramatiker, fornyede skuespillet med emner fra den danske oldtid (*Balders Død* og *Rolf Krage*). I syngespillet *Fiskerne*, en dramatiseret skildring af kystbefolkningen, indgår sangen *Kong Kristian stod ved højen mast*. Den blev en yndet fædrelandssang og er i dag den danske kongesang (Wikipedia-DA, Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Johannes Ewald: **G.166** *Duett af „Fiskerne“*.

Fabre d'Églantine, Philippe François Nazaire 1750–1794), fransk digter, skuespiller, dramaturg og revolutionær (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Fabre d'Églantine: **G.107** *Je t'aime*

Flemming, Graf von, legationssekretær ved kongeriget Westphalens gesandtskab i København. Dette kongerige blev grundlagt 1807 som fransk vasalstat efter freden i Tilsit og bestod indtil det franske riges sammenbrud 1813 (Gigas 1899, s. 68, *Hof- und Staats-Handbuch des Königreichs Westphalen* 1811, s. 42 og Wikipedia-DE).

Foght, Magnus (1784–1830), bratschist ved Det Kgl. Kapel i København. C. W. Eckersbergs portrætter af Foght og hans hustru befinder sig i kunstmuseet Aros i Aarhus (Hammerich 1886, s. 144).

Frederik VI. (1768–1839), konge af Danmark 1808–1839 (Wikipedia-DA).

Fürst, Lisette f. 1798, (DJGB, I50488 F), datter af Hamborgkøbmanden Lorenz Fürst*. Komponisten Friedrich Wilhelm Grund*. tilegnede hende sin *Sonate pour le piano forté et violoncello ou violon, oeuv. 11*, udgivet o. 1820. Hun underviste (i det mindste) i årene 1839–1843 (Hamburgisches Adress-Buch, 1839–1843) i den af Marianne Prell* ledede „Elementarschule für Knaben“ (grundskole for drenge). I 1840 er hun optegnet som deltager i „den første nordtyske musikfest i Lübeck“ (Gathy 1840, s. 103, **UO**).

Fürst Lorenz (Levin) Salomon (1763–1849), købmand i Hamborg, forretningspartner med købmand Martin Joseph Haller (1770–1852) (Ellermeyer 1993, s. 88).

Ganganelli, Antonio, hans fødsels- og dødsdatoer er udgiveren ubkendt. I årene 1803–1812 var han latin- og italiensklærer i Hamborg og Altona (Hamburgisches Adress-Buch og Curio 1801–1806, 1805, hæfte 4–6). Gerson har formentlig været hans elev. På titelbladet til en italiensk tekstantologi (Ganganelli 1810) præsenterer han sig som *Academico Fiorentino, E Pastor' Arcade Di Roma, Sotto Il Nome D'Ornisto Falesio*.

Værker af Gerson til tekster, skrevet eller redigeret af Antonio Ganganelli eller tilskrevet Ganganelli: **G.22** *Canzonetta*, **G.35** *Vorschlag zur Güte*, **G.59** *Il Ratto impedito*,

G.73 *Scene e Aria aus »La morte di Comala«*, **G.132** *Lamento amoroso*, **G.133** *L'Amante timido*, **G.134** *Lamento d'un Amante*, **G.135** *La vera felicità non consiste nelle ricchezze e negli onori*.

Gerson, Augusta Emilie (1815–1872), Georg Gersons yngste søster. Hun giftede sig med Carl Ludvig Bull (1809–1879), generaldirektør ved det kgl. danske postvæsen. Augusta var den eneste i Gersons søskendeflok, der fik efterkommere. I sin ungdom skal hun have elsket en bankier, der fik det råd at gifte sig med hende. Til indvendingen „Hun er saa lille“ skal rådgiveren have svaret: „Naar hun staar paa sine Obligationer, er hun s'gu stor nok“ (Hennings 1926, s. 101 f.).

Gerson, Heyman (1765–1839), (DJGB, s. 170204 M), født i Königsberg. Stads-mægler i København, fader til Georg Gerson (se s. 134).

Gerson, Rose (1795–1869, DJGB, 112987 F) Georg Gersons søster. Hun giftede sig med Hirsch Jacob Goldschmidt (1781–1829). optrådte som sopransolist i koncerter foranstaltet af „Selskabet til Musikens Udbredelse“[¶]. I et brev (21. nov. 1820) til Jens Baggesen* beretter Gerson om selskabets forestående tredje koncert med *Le Nozze di Figaro* på programmet: „Prima Donna er min søster, eftersom frøken Henriques* ikke vil synge foran 200 medlemmer og umuligt kan udholde den skræk, der indgydes hende fra de sidste 100.“ (Gerson til Baggesen 1820). Til hendes 20-års fødselsdag tilegnede Gerson hende en samling vokalduetter, Olla Potrida. I en brevveksling med Magdalene Thoresen omtaler Georg Brandes (1842–1927) (Wikipedia-DE, Georg Brandes) Rose Gerson som en meget rig kvinde, der tilbød ham „en Sum Penge til en Udenlandsreise“, da hun „havde flere Penge end hun brød sig om“ (Hareide 2015).

Gerson, Nicolai (1802–1865, DJGB, s. 122879 M), Georg Gersons broder, som Gerson forretningsmand og efterspurgt amatørmusiker, klaverelev af Friedrich Kuhlau*. Hans klavertekniske formåen afspejler sig i 8 etuder af C. E. F. Weyse*, Op. 60, publiceret 1838, tilegnet vennen Nicolai Gerson. Han blev i samtiden anset for lidt af en særling (Abrahams 1876 og Wroblewski 1889, s. 22).

Giessing, Hans Peter (1801–1877), dansk jurist og konservativ historiker. Skrev bl.a. værker om kongerne Frederik den sjettes og Christian den ottendes regering (DBL-3).

Gigas, Emil Leopold (1849–1931), dansk litteraturhistoriker og bibliotekar (DBL-3).

Gleim, Johann Wilhelm Ludwig (1719–1803), tysk digter, litteraturmæcen og -samler (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Johann Wilhelm Ludwig Gleim: **G.16** *Geständnis eines treuen Liebhabers*, **G.17** *Der Glückliche*, **G.96** *Das Mädchen vom Lande*.

Goethe, Johann Wolfgang von (1749–1832), tysk digter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Johann Wolfgang von Goethe: **G.12** *An die Erwählte*, **G.26** *Der Abschied*, **G.27** *Canon*, **G.35** *Vorschlag zur Güte*, **G.37** *Verschiedene Empfindungen an einem Platze*, **G.39** *Frühlingsorakel*, **G.54** *Duett aus Claudine von Villa Bella*, **G.57** *Nähe des Geliebten*, **G.58** *Trost in Thränen*, **G.62** *Zweystimmiger*

Canon, **G.72** *Canon in H. Beer's Stammbuch für 4 Stimmen*, **G.111** *An die Entfernte*, **G.112** *Nachtgesang*, **G.113** *Wechsel*, **G.114** *Am Flusse*, **G.115** *Sehnsucht*, **G.146** *Die Bekehrte*, **G.190** *Lied aus Göthe's Divan*.

Goetze, August Friedrich (1787–1879), født i Quedlinburg (Geneanet, August Friedrich Goetze). Musiklærer i København. Overtog 1820 hvervet som Københavnsk korrespondent for „Allgemeine musikalische Zeitung“ (Busk 1986, s. 44) og skrev bl.a. en udførlig omtale af førsteopførelsen af I. P. E. Hartmanns opera „Ravnen“ (Sørensen 1999, s. 112). Han var i 1836 blandt grundlæggerne af *Musikforeningen* (Hammerich 1886, s. 2) og lærer ved dennes sangskole (ibid., s. 26). På hans initiativ udsendte *Musikforeningen* i 1842 „Sex Sange udgivne efter Componistens Død“ (ibid., s. 61). I et brev fra 1820 til Goetze beder Carl Maria von Weber* ham „hilse det Gersonske hus“ (**WeGA**, **UO**). Goetze og Weber hørte begge til Gersons vennekreds. Gerson skrev 6 „Kleine Solfeggios für Goetze componiert“, **WoO 3**.

Goldschmidt, Edel (Adelhaid) f. Rothschild (1777–1834 Geni's Genealogy Database, Edel (Adelheid) Goldschmidt). „Besøg i London min veninde Adelheid Goldschmidt. Vis hende disse linier, og hun vil modtage Dem fortræffeligt, inden hun kender dem. Den bedste, mest originale og i sandhed ekskværdige kvinde. Forstand, spontanitet er der her oven i købet. Herlige datter! sammenhørende med hele familie“ (brev fra Rachel Varnhagen til Eduard Gans, 10. august 1825, Varnhagen von Ense 1834, s. 213, **UO**).

Golz, Franz von der, fødsels- og dødsår er udgiveren ubekendt. Hans digt *Edwina* blev udgivet i *Taschenbuch für das Jahr 1811, Liebe und Freundschaft gewidmet*, Frankfurt am Main, 1810. I en anmeldelse af denne bog betegnes digteren som en „i Stralsund forblevet forhenværende preussisk officer“ (Eichstädt 1810, sp. 515, **UO**). Værker af Gerson til tekster af Franz von der Golz: **G.42** *Edwina*.

Greflinger, Georg (ca. 1620–1677), tysk digter og forfatter. Han regnes som den første tyskskrivende avisredaktør i nutidig forstand og udviklede et for sin tid moderne publiceringskoncept for sin avis *Norddeutsche Mercurius* (Wikipedia-DE). Værker af Gerson til tekster af Georg Greflinger: **G.139** *Hylas will kein Weib haben*.

Gröbenschütz, Johann (d. 1831), bratschist ved operakapellet i Berlin og forlægger. Han videreførte fra 1799 sin svigerfars musik- og forlagshandel under navnet „Gröbenschütz & Seiler“ (**WeGA**).

Grund, Friedrich Wilhelm (1791–1874), tysk komponist, dirigent og musiklærer (Wikipedia-DE).

Gugenheim, Johanne (f. 1786 **DJGB**, l55527 F). Johanne Gugenheim var halvsøster til Lisette Fürsts* moder, Rose Fürst.

Götz, Johann Nikolaus (1721–1781), tysk teolog, forfatter og oversætter. Han er blandt de betydeligste repræsentanter for den tyske Anakreontiske digtning, dvs. muntert-galant, kredsende om temaer som kærlighed, venskab, natur, vin osv (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Johann Nikolaus Götz: **G.122** *An die Laura*.

Halem, Gerhard Anton von (1752–1819), tysk forfatter og jurist (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Gerhard Anton von Halem: **G.31** *Das Lied vom Glücke*.

Hagedorn, Friedrich von (1708–1754), tysk rokokodigter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Friedrich von Hagedorn: **G.123** *Das Söhnchen*, **G.138** *Das Töchterchen*.

Haller, Auguste Clara (1799–1883). Datter af Hamborgkøbmanden Martin Joseph Haller* og Blümchen (Elisabeth) Gottschalk (1770–1816). Giftede sig i 1829 med købmand Johann Christian Söhle (1801–1871). „Og her vil jeg gerne rejse et lille mindesmærke for den gode tante Auguste Söhle. Ingen, der så denne lille, runde travle frue eller mødte hende på torvet, hvor hun selv foretog sine indkøb af fisk, grønsager og lignende, og forhandlede om prisen på plattysk - ingen ville have forventet en åndrig, højt uddannet dame, der ikke kun talte engelsk og fransk, men også italiensk, spansk og russisk. Det fandt hun rig lejlighed til at gøre brug af under sin faders hyppige middage med udenlandske forretningsvenner.“ (Haller 1985, s. 11, **UO**).

Haller, Martin Joseph (1770–1852), forretningspartner med købmand Lorenz Fürst Mühlfried 2005, Bramsen og Wain 1979, s. 150 f. „En højtbegavet, men temperamentsfuld mand, der oplevede mange ups and downs og som fra bar bund og uden protektion, bragte sin købmandsvirksomhed til blomstring. [...] Han var sprogkyndig og meget belæst, ejede et stort bibliotek, ytrede sig ofte som forfatter til tryksager om aktuelle diskussioner“ (Haller 1985, s. 7, **UO**).

Hambro, Joseph (1780–1848). Dansk forretningsmand, opvokset under fattige vilkår i en jødisk familie i København. Ernærede sig allerede som 13-årig ved småhandel. Som sin senere forretningspartner Georg Gerson fik han en forretningsuddannelse i Hamborg hos firmaet *Fürst, Haller & Co.* Grundlagde bl.a. en bank med Georg Gerson som Kompagnon (Wikipedia-DA, Bramsen og Wain 1979).

Harries, Heinrich (1762–1802), præst i Slesvig. I anledning af kong Christian den syvendes 41 års fødselsdag skrev han sangteksten *Heil dir im Siegerkranz*, der senere blev den preussiske nationalhymne (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Heinrich Harries: **G.6** *Sultan Michel*, **G.30** *Der Storch*, **G.33** *Die Sehnsucht*.

Hassel, A. von, tysk digter, hans fødsels- og dødsår er udgiveren ukendt. Hans digt *Selene* blev bl.a. udgivet i Eichstädt 1810, sp. 256 og blev sat i musik af A. Blüher (formentlig August Blüher 1785–1839, se Eitner 1900, s. 72) i *Sechs Lieder mit Begleitung des Pianofortes*, Breitkopf und Härtel, Leipzig, før 1814.

Værker af Gerson til tekster af A. von Hassel: **G.40** *Selene*.

Haug, Johann Christoph Friedrich (1761–1829), tysk embedsmand, lyriker og epigramdigter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster, som han har tilskrevet Friedrich Haug: **WoO 2** *Immer mehr von Haug*.

Heckscher, Leonora f. Michaelsen (1785–1843, hustru til Siegfried Heckscher (1772–1843, **DJGB**, I55734 F), stadsmægler og kollega til Georg Gersons fader Heyman Gerson*.

Heiberg, Johan Ludvig (1791–1860), dansk digter og litteraturkritiker. Blev i 1849 direktør for Det Kongelige Teater i København og etablerede der vaudevillen[¶] som ny teatergenre (Wikipedia-DA, Wikipedia-DE).

Hennenberg, Heinrich Carl (1758–1840), født i Fellingburg, fik borgerbrev som grosserer i 1806, fra 1816 ejer af *Hôtel Royal* i København. Giftede sig 1816 med Johanna f. Turretin, enke efter hotellets tidligere ejer Heinrich Wilhelm Löbel (Levin f. Ferslew 1923–1924, s. 192, 196).

Henriques, Hanne (Johanne) Amalie (f. 1794, levede endnu 1845. **DJGB**). Sopransolist ved „Amateur-Koncerterne“ (fra 1812) og „Foreningen til Musikens Udbredelses“[¶] koncerter (fra 1820). Deltog i Friederike Bruns* saloner[¶] (Thiele 1917, s. 179, Abrahams 1876, s. 76 og Gigas 1899, s. 119). Hun blev solist ved flere af Selskabet til Musikens Udbredelses koncerter.

Héreau, Edme-Joachim (1791–1836), fransk forfatter. Fra 1820-erne til sin død ledende kraft i tidsskriftet *Revue Encyclopédique*. Fremmede russisk litteratur (Wikipedia-FR).

Værker af Gerson til tekster af Edme-Joachim Héreau: **WoO 17** *L'amour en sentinelle*.

Heydenreich, Karl Heinrich (1764–1801), tysk forfatter og filosof (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Carl Heinrich Heydenreich: **G.118** *Der Lebensmüde*.

Hiller, Johann Adam (1728–1804), tysk komponist, musikskribent og kapelmester. Fra 1789 til 1801 Thomaskantor ved Thomasskolen i Leipzig (Wikipedia-DE).

Hoffman, François-Benoît (1760–1828), fransk dramatiker, librettist og journalist. Kendes i dag for sine libretti til operaer af Étienne Méhul* og Luigi Cherubini* (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af François-Benoît Hoffman: **G.86** *Chansonette*.

Holtei, Karl von (1798–1880), tysk forfatter, skuespiller, recitator og teaterleder (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Karl von Holtei: **G.177** *Negatives Ständchen*.

Hosstrup, Elisabeth f. Seyler (1789–1837), Hamborgsenator Gerhard von Hosstrups* første hustru (Wikipedia-DE).

Hosstrup, Gerhard von (1771–1851), købmand i Hamborg, senator, grundlægger af Hamborgs *Börsenhalle* (Wikipedia-DE).

Hölty, Ludwig Christoph Heinrich (1748–1776), tysk folkelig digter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Ludwig Hölty: **G.18** *Aufmunterung zur Freude*, **G.108** *Aufmunterung zur Freude*.

Ingemann, Bernhard Severin (1789–1862), dansk forfatter. Hans digte blev til under indflydelse af den tyske romantik (Wikipedia-DE). En samling morgen- og aftensange komponeret af C. E. F. Weyse* til tekster af Ingemann indgår i den danske sangskat. Gerson skrev sin *Romance* G.100 som et modstykke til Weyses romancer[¶].

Værker af Gerson til tekster af B. S. Ingemann: **G.100** *Havfruen*.

Isouard, Nicolas (1775–1818), maltesisk komponist af fransk oprindelse, kendt under pseudonymerne Nicolò og Nicolò de Malte (Wikipedia-DE).

Janet, Louis (1788–1840), fransk forlægger og bogbinder. Udgiver af „musealmanakker“ (Wikipedia-NO), gavebøger og bøger kendt som „keepsakes“ (Bibliothèque nationale de France).

Jessen, Juliane Marie (1760–1832), dansk oversætter og forfatter. Skrev skuespil og digte, deltog o. 1815 på Jens Baggesens* side i digterfejden mellem Oehlschlager* og Baggesen. Fik førsteprisen ved en konkurrence i 1820 om en ny dansk nationalsang (Jensen 2003).

Værker af Gerson til tekster af Juliane Marie Jessen: **G.158** *Dansk National Sang*.

Jouy, Victor-Joseph Étienne de (1764–1846), fransk soldat, forfatter og librettist. Skrev bl.a. librettoen til Gioachino Rossinis opera *Guillaume Tell* (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Victor-Joseph Étienne de Jouy: **G.193** *Romance*, **WoO 18** *J'étais bien jeune encore*.

Klebe, Friedrich Albert von (1769–1843), læge, professor i geografi, journalist, hofråd i München (NDB).

Kleinschmidt, Måske den samme „Hr. Kleinschmidt fra Hamborg“, der deltog som orkesterviolinist i den første nordtyske musikfest i Lübeck 1840 (Gathy 1840, s. 106, **UO**).

Körner, Carl Theodor (1791–1813), tysk digter og dramatiker. Han vandt berømmelse gennem sine teaterstykker skrevet til Wiens Burgtheater og særlig for sine sange fra de antinapoleonske befrielseskrige. Efter at han var faldet som „sanger og helt“ i det Lützowske frikorps, blev han til en patriotisk identifikationsfigur (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Theodor Körner: **G.82** *Mein Vaterland*, **G.83** *Gebet während der Schlacht*, **G.119** *Das gestörte Glück*, **G.120** *Zur Nacht*, **G.153** *Die drey Sterne*, **G.155** *Die menschliche Stimme*.

Kuhlau, Friedrich Daniel Rudolph (1786–1832), tysk-dansk komponist. Kuhlau fik sin musikuddannelse hos Christian Friedrich Gottlieb Schwencke* i Hamborg. For at undgå tvangsindskrivelse i den franske arme flygtede han i 1810 til København. Her blev han som fløjtenist udnævnt til Kammermusikus. Efter succesrige opførelser

af sine 2 første operaer *Die Räuberburg* og *Elisa* blev han udnævnt til kongelig hofkomponist. Efter at have komponeret musikken til skuespillet *Elverhøj* fik han tildelt en professortitel (Wikipedia-DE, Busk 1986).

Kunhardt, August Georg Friedrich (1779–1851), doktor i medicin og fødselslæge (Hamburgisches Adress-Buch, 1810). „August Friedrich Kunhardt, f. 26.4.1779 i Stade, d. 27.11.1851 i Hamborg, søn af pastor Martin Gotthardt Kunhardt og præstedatteren Hanna Friederike Encke. Efter studier i teologi og derefter medicin læge i Hamborg fra 1807“ (Mein Stück Hamburg, **UO**).

Laborde, Alexandre de (1773–1842), fransk diplomat, rejsende, embedsmand, forsker og politiker (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Alexandre de Laborde: **G.185** *Ni jamais, ni toujours*.

Lafontaine, August Heinrich Julius (1758–1831), tysk forfatter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af August Lafontaine: **G.13** *Lied in Scala*.

Langbein, August Friedrich Ernst (1757–1835), tysk digter og romanforfatter, blandt de mest yndede underholdningsforfattere i det 19. århundredes første trediedel (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af August Friedrich Ernst Langbein: **G.2** *Deutsches Lied*.

Lehmann, Leo (1782–1859), miniaturemaler, violinelev af Andreas Romberg*. Gift med Friederike Dellevie*, se Wikipedia-DE, Leo Lehmann. Han er optegnet som deltagende violinist i den første nordtyske musikfest i Lübeck 1840 (Gathy 1840, s. 106).

Lehr, Friedrich von (ca. 1780–1854), tysk forfatter, lærer, bibliotekar og teaterdirektør (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Friedrich von Lehr: **G.170** *Meine Leibfarben*.

Liebman, Eleonore (1797–1832) f. Gottheiner, gift med berlinerbankieren Heilmann (Heinrich) Liepmann (Liebmann). Fra 1810 til sin død i 1832 medlem af *Berliner Singakademie*, sopran (**WeGA**).

Lorentz, Johan Henrik (1763–1818), født in Schwerin. Dansk harpenist og komponist (**DBL-3**).

Lüders, Conrad (1801–1856), kongelig kammermusikus og syngemester (*Kgl. Dansk Hof- og Stats-Calender* 1832 og Dansk Demografisk Database, Folketælling 1840). Omkring 1840 syngemester ved Det Kongelige Teater i København (Thrane 1901, s. 59).

Lund, Jens (1796–1836), dansk jurist. Kontorchef i Københavns Universitetsdirektion. Han var en efterspurgt tenorsolist, profileret medlem af *Studentersangerne*, og formand for *Studenterforeningen* (Jensen 1996, s. 62).

Luther, Martin (1483–1546), en af reformationens teologiske grundlæggere (Wikipedia-DA).

Værker af Gerson til tekster af eller tilskrevet Martin Luther: **G.24 Canon**, **G.61 Rätshel Canon**.

Macpherson, James (1736–1796), skotsk forfatter og politiker. I eftertiden kendt gennem sin udgivelse *Fragments of Ancient Poetry* (1760), der blev berømt som en gælisk sanger *Ossians* værker. Disse værker var angiveligt optegnelser af en ældgammel gælisk mundtlig overlevering, som Ossian havde samlet i Skotland. I virkeligheden havde Macpherson selv skrevet værkerne (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af James Macpherson: **G.73 Scene e Aria aus „La morte di Comala“**.

Marsollier, Benoît-Joseph (1750–1817), fransk dramatiker og operalibrettist (Wikipedia-FR).

Værker af Gerson til tekster af Friedrich von Benoît-Joseph Marsollier: **WoO 12 Je n'ose pas vous le dire**.

Matthisson, Friedrich von (1761–1831), tysk lyriker, bibliotekar og prosaforfatter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Friedrich von Matthisson: **G.64 Adelaide**.

Maus, Isaak (1748–1833), tysk forfatter, velstående bonde fra Badenheim. Hans digte og rimbrev vandt yndest såvel for deres kvalitet som for digterens dannelseseksotiske varemærke „Bonde i Badenheim“. Skønt Maus' tanker havde rod i Oplysningen, var hans holdning til den franske revolution spaltet. Offentligt hilste han den i begyndelsen udtrykkeligt velkommen, men synes at have distanceret sig fra den, da den franske besættelsesmagt ville påtvinge befolkningen i Rheinpfalz en troskabsed til republikken. Fra 1809 til 1825 var han borgmester i Badenheim og 1818–1825 medlem af det rheinhessiske provinsialråd (**NDB**).

Værker af Gerson til tekster af Isaak Maus: **G.137 Die Jahreszeiten**.

Mayr, Giovanni Simone (1763–1845), tysk komponist og musiklærer, særlig kendt for sine operaer, der fortrinsvist blev opført på italienske scener (Wikipedia-DE).

Méhul, Étienne-Nicolas (1763–1817), fransk komponist. Regnedes ved siden af François-Joseph Gossec (1734–1829) for den franske revolutions komponist (Wikipedia-DE).

Meyer, Rebecka (Betty) (1793–1850) (**DJGB**, I24872 F). Hendes moder Recha Meyer (1767–1831) var 1800–1812 lærer ved *Erziehungs-Instut für Mädchen* i Altona (Hamburgisches Adress-Buch). Betty Meier var kusine til Felix Mendelssohn Bartholdy og blev gift med Heinrich Beer (1794–1842), broder til Giacomo Meyerbeer.

Meisling, Simon Sørensen (1787–1856), dansk filolog, oversætter og dramatiker. I dag mest kendt som en af den unge H. C. Andersen ikke ubetinget elsket rektor for Slagelses latinskole (**DBL-3**).

Værker af Gerson til tekster af Simon Sørensen Meisling: **G.173** *Cantate af Dr. Meisling til Kongen's Fødselsdag*.

Metastasio, Pietro, se Trapassi, Pietro Antonio Domenico Bonaventura*.

Mitchell, Nancy, måske datter af en John Mitchel, der opholdt sig i Hamborg omkring 1808 (Hamburgisches Adress-Buch, 1808).

Monti, Vincenzo (1754–1828), italiensk forfatter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Vincenzo Monti: **G.22** *Canzonetta*.

Montolieu, Isabelle de (1751–1832), schweizisk forfatter og oversætter, skrev på og oversatte til fransk. Hendes første roman *Caroline de Lichtfield, ou Mémoires d'une Famille Prussienne* fik stor indflydelse og forblev på bogmarkedet indtil midten af det 19. århundrede (Wikipedia-EN).

Værker af Gerson til tekster af Isabelle de Montolieu: **G.94** *Romance*.

Moore, Thomas (1779–1852), irsk digter, forfatter, oversætter og balladesanger (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Thomas Moore: **G.179** *Song from Lalla Rookh*, **G.180** *Song from Lalla Rookh*, **G.187** *Song of Thomas Moore*, **G.189** *Farewell*.

Müchler, Karl Friedrich (1763–1857) (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Karl Friedrich Müchler: **G.43** *Ich liebe dich*, **WoO 4** *Anfrage*.

Münchhausen, Karl Ludwig August Heino (1759–1836), hessisk officer og forfatter, Deltog som officer på engelsk side i den amerikanske uafhængighedskrig (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Karl Ludwig August Heino von Münchhausen: **G.136** *Werbungslied der jungen nordamerikanischen Wilden bey dem Vater der Braut*.

Nathanson, Joel Levin (1774–1866), marskandiser, senere lysestøber og dernæst købmand i København. Broder til Mendel Levin Nathanson (1780–1868) (**DJGB**, I13954 M).

Oehlenschläger, Adam Gottlob (1779–1850, dansk romantisk nationaldigter (Wikipedia-DA).

Værker af Gerson til tekster af Adam Oehlenschläger: **G.48** *Fragment af „Hjemvee“*, **G.66** *Lied aus Oehlenschlägers „St. Hansaftenspil“*.

Pacini, Antonio Francesco Gaetano Saverio (1778–1866), italiensk komponist og musikforlægger. Uddannet i Napoli, rejste 1802 til Paris, hvor han gav sangundervisning og åbnede en musikaliehandel. Udgav musiktidsskrifter som *Journal des troubadours* med populære romancer¶ (Wikipedia-SV).

Paër, Ferdinando (1771–1839), italiensk komponist af østrigsk afstamning (Wikipedia-DE).

Pain, Marie Joseph (1773–1830), fransk dramatiker, digter og forfatter (Wikipedia-FR).

Værker af Gerson til tekster af Joseph Pain: **WoO 15** *Tu n'es pas lui*.

Patrat, Joseph (1733–1801), fransk skuespiller og dramatiker. Skrev 40 stykker for teatre i Paris (Wikipedia-FR).

Værker af Gerson til tekster af Joseph Patrat: **G.79** *14 Romancen, Lieder etc.*, **G.102** *Rondeau des Amants Prothée*.

Piantanida, Gaetano B. (1768–1835), italiensk komponist, sanger og pianist. Tilbragte 3 årtier i tjeneste ved forskellige hoffere og på koncertrejser. Gav koncerter i Danmark omkring 1813, hvor han bl.a. udgav en sangsamling „Six Romances françaises“ (Fog 1979, s. 104), der har præget den danske romancegenre (Jensen 1964, s. 111–112). Fra 1810 professor ved konservatoriet i Milano (Boer 2012, s. 438).

Picard, Louis-Benoît (1769–1828), fransk dramatiker (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Louis-Benoît Picard: **G.71** *Lied mit pizzicato Violin Begleitung*, **G.102** *Rondeau des Amants Prothée*.

Piis, Pierre-Antoine-Augustin de (1755–1832), fransk dramatiker og forfatter, blandt grundlæggerne af *Théâtre du Vaudeville* i Paris (Wikipedia-EN).

Værker af Gerson til tekster af Pierre-Antoine-Augustin de Piis: **G.142** *Romance des „Étrennes de Mercure“*.

Platzmann, Pauline (1793–1863), datter af Lübeckerkøbmanden Konrad Platzmann (1749–1812). Blev i 1813 gift med Daniel Gottfried Lesse (senere kommerce- og admiralitetsråd). Levede som godsejer (Heidn 1965, s. 252, 322, 629, Heidermanns).

Prell, Johann Nikolaus (1773–1849), cellist i Hamborg, broder til Hamborgkøbmanden og patriotten Johan Andreas Prell (1774–1848) (Hamburger Persönlichkeiten). Han var den sidste „Diskantist“, der blev ansat af generalmusikdirektør Carl Philipp Emanuel Bach*, (Sittard 1890, s. 179). Han blev uddannet som cellist af Bernhard Romberg*. Var medlem af en fremtrædende strygekvartet ledet af Andreas Romberg*. Gennem kvartetakademier fremmede han strygekvartetsspillet i Hamborg (Wasielewski 1889, s. 181).

Prell, Marianne (1805–1877), datter af Hamborgkøbmanden og patriotten Johann Andreas Prell (1774–1848) (Hamburger Persönlichkeiten), skrev sine barndoms-erindringer (Prell 1898) på baggrund af mundtlige fortællinger for eleverne i den af hende grundlagte „Elementarschule für Knaben“. Blandt lærerne var, i det mindste i perioden 1839–1843, Lisette Fürst*, datter af Lorentz Fürst* (Hamburgisches Adress-Buch, 1839–1843, Bake og Reimers 1997, s. 212 f.).

Rahbek, Knud Lyne 1760–1830, tidsskriftsredaktør, medlem af bestyrelse for Det Kongelige Teater i København. Professor i æstetik (Wikipedia-DA, Wikipedia-DE).

Ramler, Karl Wilhelm (1725–1798), tysk digter og filosof med tilknytning til såvel Oplysning som „Empfindsamkeit“ (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster fra Ramlers tekstsamlinger: **G.89** *Das unschuldige Weib*, **G.104** *Das Lachen*, **G.105** *Ermunterung im Herbst*, **G.106** *Die lange und kurze Zeit*, **G.121** *Einladung zum Tanze*, **G.123** *Das Söhnchen*, **G.138** *Das Töchterchen*, **G.139** *Hylas will kein Weib haben*, **G.140** *Der Heimliche*, **G.141** *Erklärungen*, **G.149** *Das ungetreue Mädchen*, **G.150** *Der vergnügte Bauer*, **G.154** *Iris*, **WoO 13** *Das Lachen*.

Rauquil-Lieutaud, Joseph-Dominique (?–1793), fransk dramatiker og forfatter. Henrettet den 5. juni 1793 for „faux assignats“ (forfalskede veksler) (Tisset 1794, s. 15).

Værker af Gerson til tekster af Joseph-Dominique Rauquil-Lieutaud: **G.166** *L'Amour et les Graces*.

Reichard, Heinrich August Ottokar (1751–1828), tysk forfatter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Heinrich August Ottokar Reichard: **G.25** *Canone al rovescio*.

Reichardt, Johann Friedrich (1752–1814), tysk komponist, musikforfatter og -kritiker (Wikipedia-DE).

Reinhart, Johann Christian (1761–1847), tysk maler, tegner og raderer. Blev anset for midtpunktet i den tyske kunstnerkoloni i sin tilvalgte hjemby Rom (Wikipedia-DE).

Richer, Henri (1685–1748), fransk digter (Wikipedia-FR).

Værker af Gerson til tekster af Henri Richer: **G.191** *L'attente*.

Ries, Ferdinand (1784–1838), tysk komponist, pianist og orkesterleder (Wikipedia-DE), hørte til Gersons vennekreds. Ferdinand Ries tilegnede Gerson sine 3 strygekvartetter op. 126 (IMSLP, 3 String Quartets, Op.126 (Ries, Ferdinand)).

Romberg, Andreas (1767–1821), violinvirtuos og komponist, blev i 1809 udnævnt til „doktor i de frie kunster, særlig musik“ ved universitetet i Kiel (Wikipedia-DE). Var til sin død kompositionsmentor for Georg Gerson.

Romberg, Bernhard (1767–1841), cellovirtuos og komponist (Wikipedia-DE). Anset cellopædagog i det 19. århundrede. Foretog mange koncertrejser med sin fætter Andreas Romberg. Bosatte sig 1819 i Hamborg (Wasielewski 1889, s. 125 ff.). Ven af Gerson. Ved en koncert i København satte han Gersons 2. orkesterouverture på programmet.

Romberg, Heinrich Maria (1802–1859), violinist, elev af sin fader Andreas Romberg*. Fra 1829 koncertmester og senere, indtil 1849, dirigent ved den italienske opera i Skt. Petersborg (ADB).

Romberg (Schlöter), Therese (f. 1775), søster til Andreas Romberg*, „gift med professor Schlöter i Münster, altsanger og dygtig pianist.“ (ADB).

Rost, C. P. *Hamburger Adressbücher für das Jahr 1818*: „Rost, C. P. købmand og vin en gros et en détail ... handelskontor og vinhandel i Gröningerstr. no 49“ (Hamburgisches Adress-Buch, 1818, **UO**). „Den 8. marts 1817 finder man en annonce i *Privilegirte Gemeinnützigen Nachrichten von und für Hamburg* og også i *Hamburgische Correspondenten*, hvori C. P. Rosts vinhandel anbefaler sig som netop åbnet. I annoncen nævner Rost, at han takker en vens omhu og indsats for forretningens indretning med den bekendte gasbelysning, der har vakt så stor opsigt i den civiliserede verden.“ (Leybold 1923, s. 437, **UO**). Før sin afrejse til København skrev Gerson en gådekanon (**G.61**) i C. P. Rosts stambog[¶].

Rougemont, Michel-Nicolas Balisson, baron de Rougemont (1781–1840), fransk journalist, forfatter og dramatiker (Wikipedia-FR).

Værker af Gerson til tekster af Michel-Nicolas Balisson de Rougemont: **WoO 14** *Un peu de tout*.

Rousseau, Jean-Jacques (1712–1778), fransktalende oplysningsforfatter, -filosof, -pædagog, naturforsker og -komponist i Geneve. Fra det sene 18. århundrede fik Rousseau stor indflydelse på pædagogik og politisk tænkning i Europa. Hans værk er en uløselig del af den franske og europæiske litteratur- og åndshistorie (Wikipedia-DE).

Saint-Cyr, Jacques-Antoine de Révéroni (1767–1829), fransk officer og litterat (Wikipedia-EN).

Værker af Gerson til tekster af Jacques-Antoine de Révéroni Saint-Cyr: **G.1** *Französische Romance*, **G.15** *Lied*.

Schall, Claus Nielsen (1757–1835), dansk komponist. Schall var først balletelev ved Det Kongelige Teater i København. Senere blev han violinist, i 1776 repetitør, 1792 koncertmester og i 1817 kapelmester. Den danske uropførelse af Carl Maria von Webers* opera *Der Freischütz* fandt sted under hans ledelse. Han komponerede 20 balletter, flere syngespil, violinkoncerter og stykker for violin og generalbas (Wikipedia-DA). Selvom hans teatermusik vandt bifald, blev Schall kritiseret for ringe kompositoriske kundskaber af sine kolleger, såsom Weyse* og Kuhlau*, (Thrane 1908, s. 302 ff.).

Schiller, Johann Christoph Friedrich (1759–1805), tysk digter, filosof og historiker (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Friedrich Schiller: **G.28** *Die Erwartung*, **G.110** *Das Mädchen aus der Fremde*, **G.168** *An den Frühling*.

Schlechta, Franz Freiherr von (1796–1875), østrigsk digter og dramatiker (BLKÖ).

Værker af Gerson til tekster af Franz von Schlechta: **G.178** *Widerschein*.

Schneider, Ernst Burghard, Hamborgkøbmand og -mægler i firmaet *Kleudgen & Co.*, giftede sig 1805 med Friederike Wilhelmine Behrens (1784–1857, *Mein Stück Hamburg*).

Schröder, Antoinette Sophie (f. Bürger, 1781–1868), sanger, gift med Hamborgskuespilleren og -teaterdirektøren Friedrich Ludwig Schröder* i dennes andet ægteskab (**WeGA**).

Schröder, Friedrich Ludwig (1744–1816) Skuespiller og teaterdirektør i Hamborg (Wikipedia-DE).

Schubert, Franz Peter (1797–1828), østrigsk Komponist. Skønt han døde kun 31 år gammel, efterlod han sig et rigt og mangfoldigt værk. Han skrev omkring 600 sange, verdslig og kirkelig kormusik, syv fuldførte og fem ufuldførte symfonier, ouverturer, sceniske værker, klavermusik og kammermusik (Wikipedia-DE).

Schwencke, Christian Friedrich Gottlieb (1767–1822), tysk komponist, pianist og udgiver af musikværker. Fra 1788 til 1822 var han Kantor ved Johanneum og den sidste kirkemusikdirektør i Hamburg (Wikipedia-DE).

Ségur, Louis-Philippe de (1753–1830), fransk diplomat og forfatter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Louis-Philippe de Ségur: **G.169** *Romance de Hortense à Napoléon*, **WoO 7** *Pour toi*.

Sengstack, Christiane f. Grund (1783–1867), „Debutterede december 1791 som otteårig i Hamborgs skuespilhus“ (Sophie Drinker Institut, **UO**).

Servières, Joseph, (1781–1826), fransk dramatiker (Wikipedia-FR).

Sickler, Friedrich Karl Ludwig (1773–1836), tysk lærer og oldtidsforsker (Wikipedia-DE).

Spohr, Louis (1784–1859) tysk komponist, dirigent, sangpædagog, organisator af musikfester og violinist af internationalt ry. Besøgte Hamborg som ven af musikdirektør Schwencke* under Gersons ophold i byen og deltog i en privatopførelse af Gersons strygekvintet (Wikipedia-DE).

Steigentesch, August Ernst Freiherr von (1774–1826), tysk digter, forfatter og diplomat (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af August Ernst von Steigentesch: **G.29** *Lied*, **G.184** *Lied*.

Thiele, Just Mathias (1795–1874), dansk forfatter og kunsthistoriker. Med brødrene Grimm som forbillede indsamlede han folkelige fortællinger under sine rejser gennem Danmark (Wikipedia-DA).

Værker af Gerson til tekster af Just Mathias Thiele: **G.171** *Cantate af Thiele i Anledning af Dronningens Fødselsdag*.

Tieck, Johann Ludwig (1773–1853), tysk romantisk digter, forfatter, udgiver og oversætter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Ludwig Tieck: **G.95** *Romance aus der Heiligen Genoveva*.

Tiedge, Christoph August (1752–1841), tysk digter. Ludwig van Beethoven satte 3 digte af Tiedge i musik (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Christoph August Tiedge: **G.45** *Wiegenlied*, **G.74** *Romanze*, **G.75** *Die kleine Ida*, **G.116** *Die kleine Adelaide*.

Trapassi, Pietro Antonio Domenico Bonaventura (1698–1782), italiensk digter og librettist, bedre kendt under sit pseudonym Pietro Metastasio (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af eller tilskrevet Pietro Trapassi: **G.19** *Duetto della Semiramide*, **G.53** *Duetto d'Adriano*, **G.183** *Duetto di Metastasio*.

Unzer, Johann Christoph (1747–1809), tysk læge, pædagog, journalist og digter (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af Johann Christoph Unzer: **G.159** *An die Lerche*, **G.160** *Trost*, **G.161** *Die Nachtigall im April*, **G.162** *An meine Frau Pathe*, **G.164** *Duett aus den unglückbringenden Pantoffeln*.

Valletta, Nicola (1750–1814), italiensk jurist og forfatter (Wikipedia-IT).

Værker af Gerson til tekster redigeret af Nicola Valletta: **G.134** *Lamento d'un Amante*.

Veit, David (1771–1814), tysk mediciner. Bosatte sig 1799 i Hamborg, hvor han var læge og naturforsker (Wikipedia-DE). Under den dramatiske afslutning af den franske besættelse af Hamborg i 1814 blev han og de øvrige læger i Hamborg „beordret til tjeneste på hospitalerne“, og han døde under tjenesten. „I ham mister byen en af sine dygtigste og lærdeste læger, ... og samfundet mister et særdeles elskværdigt medlem, der udmærkede sig gennem en mangesidig viden, et muntert lune, vid og sikker bedømmelse i litterære anliggender.“ (Campe 1814, s. 146, **UO**).

Vestris, Stefano (1762–ca.1835) „Bibliotekar" hos prins Heinrich von Preußen i Rheinsberg, derefter librettist hos Napoleon, senere i Paris og London“ (Grun 2003, s. 18, **UO**). „Stefano Vestris, en scenedigter uden evner“ (Edwards 1862, s. 302, **UO**). Værker af Gerson til tekster af Stefano Vestris; **G.80** *Duetto della Cantata Diana è Endimione*.

Vinci, Leonardo (ca.1690–1730), italiensk barokkomponist (Wikipedia-DE).

Voß, Johann Heinrich (1751–1826), tysk digter. Overtog 1774 redaktionen af *Hamburger Musenalmanach*, som han udgav intil 1800 (Wikipedia-DE).

Værker af Gerson til tekster af eller tilskrevet Johann Heinrich Voß: **G.24** *Canon*, **G.188** *Dichterlied*.

Wallich, Frederikke (1777–1863, **DJGB**, I34335 F), Rikke Wallichs* tante.

Wallich, Frederikke (1784–1862, **DJGB**, I39865 F), svigerinde til Rikke Wallich*, ungdomsbekendtskab med Bertel Thorvaldsen (Thorv. Museum, personer).

Wallich, Rikke (Frederikke) (1793–1872) (**DBL-3**, Teatermaler Arnold Wallick). Hendes onkel var Moses Wessely*, stadsmæglerkollega med Gersons fader, Heyman Gerson*.

Weber, Carl Maria von (1786–1826), tysk komponist, dirigent og pianist (Wikipedia-DE).

Weiße, Christian Felix (1726–1804), tysk oplysningsdigter, skribent og pædagog (Wikipedia-DE). Hans dramatiske værker blev spillet på Det Kongelige Teater i København i hans egen levetid (Dansk Forfatterleksikon).

Værker af Gerson til tekster af Christian Felix Weiße: **G.105** *Ermunterung im Herbst*, **G.106** *Die lange und kurze Zeit*, **G.150** *Der vergnügte Bauer*, **G.152** *Sieg der Liebe*, **G.154** *Iris*. .

Wessely, Moses (1761–1831, **DJGB**, 135983 M), stadsmægler i København. Hans søn Abraham Wessely (1800–1875) blev havarikommissær og politiker, blandt medlemmerne af *Musikforeningen* i stiftelsesåret 1836 (Hammerich 1886, s. 236, Wikipedia-DA).

Wessely, Rikke (Frederikke) (1798–1852). Datter af Moses Wessely*, der, som Georg Gersons fader Heiman Gerson*, var stadsmægler i København. Rikke giftede sig med Carl Rudolf Ferdinand Mariboe (1800–1860, **DJGB**, 152473 F).

Weyse, Christoph Ernst Friedrich (1774–1842), tysk-dansk komponist. I årene 1799–1801 var han klaverlærer for Julie Tutein og forelskede sig i hende. Men en forbindelse mellem den fattige musiker og datteren af en rig borger var umulig. Adskillige år efter bruddet kunne Weyse ikke komponere. Denne ulykkelige historie fik dog musikhistorisk betydning gennem Weyses romance *Der Eichwald brauset* (Wikipedia-DA, Danske komponistportrætter).

Yoldi, Alfonso Maria de Aguirre y Gadea (1764–1852), spansk greve, blev 1800 spansk gesandt i København. Han forblev i Danmark efter afslutningen af Napoleonskrigene i 1814 og blev i 1818 overhofceremonimester og blev i 1825 udnævnt til overkammerjunker. Han interesserede sig særligt for musik og konkyliologi (**DBL-3**).

Zumsteeg, Johann Rudolf 1760–1802), tysk komponist og kapelmester. Hans kompositoriske værker omfatter operaer og kormusik. Han tillægges derudover en ikke ubetydelig indflydelse på den tyske Lieds udvikling (Wikipedia-DE).

Ordliste

Mange af ordforklaringerne er mere eller mindre ordrette citater fra Wikipediaer, fortrinsvist de danske og tyske, om nødvendigt oversat af udgiveren.

Attitude „Tableau vivant (fr. »levende billede«) er en betegnelse for levende menneskers mimiske gengivelse af kunstværker indenfor billedkunst og skulptur. Denne mode opstod i slutningen af det 18. århundrede.“ (Wikipedia-DE, Tableau vivant).

Clarino, „Naturtrompet, er normalt udstrakt bøjleformet (såkaldt langtrompet). Røret er cylindrisk, bukket to gange og næsten dobbelt så langt som på en moderne trompet i tilsvarende stemning. For det meste var grundtonen C og D - af denne grund anses D-dur i dag som en særlig festlig toneart. Men også B, Es, E og F forekom som grundtone. Kortere, højere klingende varianter blev også betegnet som Trombetta.“ (Wikipedia-DE, Barocktrompete).

Corno basso Et historisk basinstrument i gruppen af blæseinstrumenter med tonehuller (som på træblæseinstrumenter) og kopmundstykke (som på messingblæseinstrumenter). Befinder sig midt i udviklingen fra serpent (basinstrument i zinkfamilien) til ophicleide (basinstrument i klaphornfamilien. (Wikipedia-DE, Basshorn).

Dramatisk scene En genre, der forekommer hyppigt i det tidlige 19. århundredes koncertprogrammer. En dramatisk scene kunne, som Gersons, være komponeret til formålet eller være sammensat af stykker fra operaer og syngespil.

Filantropisme „ædagogisk retning, der opstod i slutningen af oplysningstiden og fik navn efter J.B. Basedows berømte kostskole i Dessau, Philanthropinum, grundlagt 1774. [...] Filantropismen anså undervisning af den brede befolknings børn for en vej til menneskelig og samfundsmæssig udvikling og fremgang. Målet var at danne gode, fornuftige, oplyste og lykkelige mennesker. Filantropismen ønskede at fjerne både udenadslære og korporlig afstraffelse fra skolen. Al læren skulle ske med lyst og så vidt muligt i legens form.“ (SDE, Wikipedia-DE).

Fløjte i Es 8va, af Gerson også betegnet som Flauto Terzo, er en piccolofløjte, navnlig benyttet i militærmusik (*Piccolo, Geschichte* u.å.), men i det 19. århundrede også i orkestermusik som det symfoniske digt *Die Weihe der Töne*, (IMSLP, Symphony No.4, (Spohr, Louis)) Op. 86 af Louis Spohr*.

Hofteatret i København Et teater, der blev åbnet 1767 Københavns Slot. Teatret benyttes stadig (Wikipedia-DA, Teatermuseet i Hofteatret).

Klaphorn „et mesingblæserinstrument, der regnes til horninstrumenterne på grund af den åbne mensur. Modsat naturhorn er der anbragt klapper af forskellig størrelse på instrumentet for at muliggøre diatonisk eller kromatisk spil. Klapperne er lukket til i hviletilstand.“ (Wikipedia-DE, Klappenhorn).

Kvadrille er en dans med fire par, særlig egnet som selskabsdans (Urup 2007, s. 140 ff.).

Parthenopæiske Republik „Den Parthenopæiske Republik (Repubblica parthenopea) eller Napolitanske Republik (Repubblica napoletana) blev gennem fransk revolutionseksport udråbt den 22. januar 1799 (under napoleonskrigene) som italiensk "søsterrepublik" i Kongeriget Neapel (uden Sicilien). Republikken blev opløst i juni 1799 ved koalitionstroppernes generobring af Napoli“ (Wikipedia-DE, **UO**).

Reformjødedom „en retning indenfor jødisk religion. Dens oprindelse findes først og fremmest i det 19. århundredes Tyskland [...] Afgørende for denne retning er såvel opdelingen af de jødiske bud i etiske og rituelle love, som opfattelsen af, at de etiske love er tidløse og uforanderlige, mens de rituelle love kan ændres for at tilpasse dem til de gældende levevilkår. I modsætning til den ortodokse jødedom tager reformjødedommen udgangspunkt i Guds vedblivende åbenbaring i historien. Derved bliver åbenbaringen forstået som en fra Gud udgående og af mennesker formidlet dynamisk og fremadskridende (progressiv) proces og ikke som en éngangshandling.“ (Wikipedia-DE, Liberales Judentum, **UO**).

Romance Som genre blev romancen i første omgang kendt i midten af det 18. århundrede som en lyrisk, strofisk sang, der indgik i franske syngespil. Omkring 1800 ændredes begrebet: romancer var nu episke sange i form af gendigtninger af folkesange til overleverede melodier eller efterligninger deraf. Gradvist blev romance mere kunstfuld, ikke mindst under indflydelse af franske romancer, der nu også blev dyrket som selvstående sange og vandt stor yndest i Danmark gennem gæstende romancesangere som Gaetano Piantanida*. Den dansk-tyske komponist C. E. F. Weyse*, der havde sit virke i Danmark, har bidraget afgørende til den danske romances udvikling. Også Georg Gerson har skrevet sange i denne genre (Jensen 1964).

Salon „for det meste et privat selskabeligt mødested for diskussioner, oplæsninger eller musikalske foranstaltninger fra det 18. til det 20. århundrede. Udover litterære og andre kunstorienterede saloner var der også politiske (Spitzemberg, Treuberg) og videnskabelige (Helmholtz) saloner. Arrangørerne var bl.a. individuelle mæcener eller foreninger. Det var frem for alt velhavende og dannede kvinder, ofte af adelig familie, der optrådte som værtinder og betegnedes som *salonnière*“ (Wikipedia-DE, Literarischer Salon, **UO**). I den danske salonkultur kan særlig nævnes Friederike Brun*, Charlotte Schimmellmann (1757–1816) og Kamma Rahbek (1775–1829) (Povlsen 1998c, s. 203 ff.).

Selskabet til Musikens Udbredelse videreførte en række amatørkoncerter, der oprindeligt (fra 1814) blevet ledet af kapelmusikus Magnus Foght*. I ledelsen af den nye forening var der flere kendte og indflydelsesrige personer, der kunne påregne hofmarskallatets velvilje, hvorved Hofteateret[¶] blev stillet til rådighed for koncerterne (Ravn 1886, s. 142, 145, Gerson til Baggesen 1820).

Serpan, Serpent, et historisk blæseinstrument. Det er fremstillet af træ med tonehuller (som på træblæserinstrumenter) og har et kopmundstykke (som på messingblæseinstrumenter). Serpentten udgør zink-familiens basinstrument (Wikipedia-DE, Serpent (Musik)).

Stambog „også kaldet Album Amicorum, en tidlig udgave af poesibogen. Opstod under reformationen, da det blev moderne at samle på berømte reformators autografer. Endnu i det 18. århundrede var stambøger mere på mode blandt protestanter end blandt katolikker. Stambøger var stadig udbredt ind i de første årtier af det 19. århundrede, navnlig blandt studenter.“ (Wikipedia-DE, Stammbuch (Freundschaftsalbum), **UO**, Larsen 2015).

Vaudeville „en parisisk teatergenre med sang og instrumentalsagelse, som nåede højdepunktet af sin yndest i 1840-erne ... Napoleons teaterforordning fra 1807 fastlagde den genre, som skulle opføres på Théâtre du Vaudeville som »små stykker med indlagte couplets til kendte melodier«. Vaudeviller var på den tid modekomedier med overvejende dagligdags indhold og hentydninger til lokale forhold og med indlagte korte musiknumre. De udgjorde en væsentlig del af boulevardteatrenes repertoire. Handling var frivol, vittig og satirisk“ (Wikipedia-DE, Vaudeville, **UO**). Den danske dramatiker Johan Ludvig Heiberg* fornyede det danske teaterrepertoire gennem en videreudvikling af vaudevillen (Wikipedia-DA, Johan Ludvig Heiberg).

Udgiverens efterord

Denne udgave af Georg Gersons værkfortegnelse udgør en del af min udgivelse af hans kompositioner og efterladte tekster. Udgivelsen gengiver så nøje som muligt opsætningen i Gersons eget manuskript, herunder understregninger og margentekst. Ved en indbinding af Gersons manuskript blev nogle af hans margentekster beskåret. Mine forsøg på rekonstruktion af disse tekster er omgivet af kantede parenteser.

Frem for alt er dette dokument det vigtigste grundlag for udarbejdelsen af min fortegnelse over alle Georg Gersons værker. Sammen med et tillæg indeholdende de værker, som Gerson ikke medtog i sin egen fortegnelse, kan min udgivelse benyttes som en fuldstændig værkfortegnelse, omend den ikke indeholder alle de oplysninger om de enkelte værker, man kunne ønske sig. Min værkfortegnelse er desuden til rådighed online på websitet IMSLP som en del af min nyudgivelse af Gersons kompositioner, se **IMSLP**, List of works by Georg Gerson.

Forordet til Gersons egen værkfortegnelse er en kortfattet selvbiografi og den eneste kilde til hans livshistorie. Forordet berører dog kun hans rolle i det tidlige 19. århundredes musikliv. For såvidt angår hans deltagelse i datidens forretningsliv som bankier, findes der kun spredte oplysninger i samtidige kilder og i nyere litteratur om hans samtid (f.eks. Bramsen og Wain 1979 og Jørgensen 1950). Ifølge hans familie og bekendtskabskreds førte Gerson livet igennem en omfattende korrespondance, der kunne have været en væsentlig kilde til viden om hans livsforløb. Men udover to breve til digteren Jens Baggesen (Gerson til Baggesen 1820 og Gerson til Baggesen 1824) samt en afskrift af et brev fra Baggesen til Gerson (Baggesen 1820) er det til dato ikke lykkedes mig at komme på sporet af hans brevveksling.

Gennem Gersons selvbiografi får vi et indblik i et borgerligt-liberalt socialt og kulturelt liv og tankesæt ved indgangen til det 19. århundrede under mærkbar indflydelse fra samfundsmæssige processer i napoleontidens Frankrig. Disse processer udfoldede sig forskelligartet i de to byer København og Hamborg, i hvilke Gerson skildrede sit liv. Et særligt indtryk gør Gersons overvejelser som jødisk borger i København over de antisemitiske optøjer omkring 1819 (se side 152).

Gersons mange tyske sange, hans egen værkfortegnelse og de ovennævnte breve til Jens Baggesen skrevet på hans tyske modersmål (se s. 136), vidner om den rige dansk-tyske kultur, der endnu i hans levetid havde mulighed for at udfolde sig i Danmark og Slesvig-Holsten, f.eks. i de saloner, der blev afholdt af den tyskskrivende digter Friederike Brun (se s. 153) og i vennen, den både dansk- og tyskskrivende Jens Baggesens digtning. Allerede dengang opstod der sprogfejder, og i tiden efter de to slesvig-holstenske krige blev denne fælleskultur betragteligt reduceret.

Det biografiske afsnit „Georg Gerson - Komponist og borger“ er i det væsentlige en sammenskrivning af to artikler om Gerson i hhv. tidsskriftet for tidlig musik *Custos*, nr. 2, 15. årgang, juni 2017 og i Selskabet for Dansk-Jødisk Histories årbog *Rambam*, nr. 25, 2016. En særlig tak for tålmodig og konstruktiv kritik under udarbejdelsen af

disse artikler skylder jeg ikke mindst min hustru, uddannelsesforskeren Anne Ejning og min datter, forfatteren Jane Mondrup. Jeg takker også de daværende redaktører for hhv. *Custos* og *Rambam*, Bjarke Moe og Allan Falk. Sidstnævnte har givet mig adgang til Selskabet for Dansk-Jødisk Histories genealogiske database og har været mig utrætteligt behjælpelig med udredning af personer i Gersons bekendtskabskreds. Jeg takker Musikafdelingen ved Det Kongelige Bibliotek for generøs hjælp til min nyudgivelse: Niels Krabbe, daværende leder af Musikafdelingen, der indledningsvist tilskyndede mig til at udgive Gersons værker, afdøde Jens Egeberg, ansvarlig for digitalisering af musikaler og Anne Ørbæk, nuværende leder af Musikafdelingen, for bistand med kilderne til Gersons værker. Blandt de mange danske og tyske forskere, der beredvilligt har været tilrådgivende med svar på mine spørgsmål og med nye ideer vil jeg særligt nævne Thomas Holme Hansen, Jørgen Erichsen og Karen Klitgaard Povlsen (Århus), Lisbeth Ahlgren Jensen, Peter Woetmann Christoffersen. Gorm Busk og Flemming Lundgreen-Nielsen (København), Jürgen Ellermeyer (Hamburg). Dirigenten og cembalisten Lars Ulrik Mortensen skylder jeg tak for at have overladt mig sin omhyggeligt udarbejdede database over Gersons værker til videre bearbejdelse. Denne database har været mig til betydelig hjælp ved udarbejdelsen af værkfortegnelsen.

Georg Gerson skrev i 1823 sin egen værkfortegnelse med „kurrent-skrift“ („gotisk skrift“), der dengang blev brugt i Danmark og Tyskland. Gerson blev berømmet for sin smukke skrift, som man ser den i det første af de to bevarede breve til Jens Baggesen. Hans manuskript ville derfor næppe have givet anledning til nævneværdige problemer, hvis det ikke var for det slagtilfælde, som ramte ham i 1823. Det nedsatte hans førlighed i hænderne og påvirkede dermed hans håndskrift. Derfor har transkriptionen af hans værkfortegnelse, ikke mindst forordet, været en vanskelig opgave, som jeg har arbejdet på i adskillige år. Og jeg har ofte forelagt problemsteder for andre. Under færdiggørelsen af min udgivelse har Ulrich Alpers (Universitetsbiblioteket i Stuttgart) hjulpet mig med mange læseproblemer.

Min udgave af Gersons værkfortegnelse blev i første omgang affattet på tysk i naturlig forlængelse af, at fortegnelsen er skrevet på dette sprog. I den danske oversættelse af Gersons tekst har jeg taget mig den frihed at vælge (forhåbentlig) meningsfulde fortolkninger af problemsteder eller i visse tilfælde udeladt dem. I den tysksprogede udgivelse er der i marginen henvisninger til sidetal i Gersons manuskript. Disse henvisninger har jeg udeladt i den danske oversættelse.

Jeg skylder Lars Madsen (Institut for Matematik ved Århus Universitet) al mulig tak for hans kreative tilrettelæggelse af L^AT_EX-typografien. Uden hans hjælp ville jeg ikke have kunnet give Gersons opsætning af sin værkoversigt ganske nøje.

Kilder til Gersons værker

Samtidige nodehåndskrifter og nodetryk samt nyere udgaver.

6 Kanons in der Handschrift Friedrich Kuhlaus (ca.1830). Ms. Mus.ms. 30146.

RISM ID 455030388. Staatsbibliothek zu Berlin - Preußischer Kulturbesitz. URL: http://digital.staatsbibliothek-berlin.de/werkansicht?PPN=PPN786898798&PHYSID=PHYS_0001 (bes. 23.05.2017).

Deux Valses pour Pianoforte composé de George Gerson (1815). Det Kongelige

Bibliotek, København D24. Gersons Samling. København: C. C. Lose. URL: <http://img.kb.dk/ma/danklav/gerson-2valses.pdf> (bes. 07.03.2017).

Die Gottheit von Baggesen (u.å.). Ms. C II, 140. Det Kongelige Bibliotek, København.

Die kleine Myris, oder die Grazie des Widerspruchs (1817). Det Kongelige Bibliotek,

København D204, 1957-58.764, D204. Gröbenschütz & Seiler. URL: http://img.kb.dk/ma/dansang/gerson-kl_myris.pdf (bes. 10.04.2017).

Indtogs Marsch opført af den Kongelige Livgarde til Fods ved Hans Majestæt Kongens Hjemkomst fra Wien (1815). Det Kongelige Bibliotek, København D24. Klaverudtog. C. C. Lose. URL:

http://img.kb.dk/ma/danklav/gerson-indt_marsch_1815.pdf (bes. 10.04.2017).

Sange for mandskvartet (1825). Ms. C II, 140 Tv. Fol., 1910-11.172, C II, 140 Tv.

Fol. Ukatalogiseret indlæg. Det Kongelige Bibliotek, København. URL: http://www.kb.dk/e-mat/dod/130021425398_color.pdf (bes. 24.05.2017).

Nytaarsgave for Syngende fra Danske Componister; Syv Sange med Pianoforte

Accompagnement af Joh. Chr. Gebauer, George Gerson, J. P. E. Hartmann, P. Heise, Jørgen Malling, Adolph Nathan og H. Rung (1852). Det Kongelige Bibliotek, København D204. Gersons Samling. København. URL: http://img.kb.dk/ma/dansang/nytaarsg_syngende.pdf (bes. 12.01.2018).

Olla Potrida eller Ruskumsnusk af Vocal-Duetter med Claveer-Accompagnement.

Helliget sin Søster Rose's Fødselsdag, den 24de Januar 1820 (1820). Ms. C II, 6 b, mu 7105.0961. Gersons Samling. Det Kongelige Bibliotek, København. URL: http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-olla_potrida-m.pdf (bes. 10.04.2017).

Ouverture Es (Stimmen) (ca.1818). Ms. Mf. 149, Orkesterbiblioteket.

Musikforeningens Orkesterbibliotek. Det Kongelige Bibliotek, København.

Partiturer No. I (1823). Ms. mu 7105.0963, C II, 6b. Gersons Samling. Det

Kongelige Bibliotek, København. URL: http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-part_1-m.pdf (bes. 10.04.2017).

- Partiturer No. 2* (1823). Ms. mu 7105.0963, C II, 6b. Gersons Samling. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-part_2-m.pdf (bes. 10.04.2017).
- Partiturer No. 3* (1823). Ms. mu 7105.0963, C II, 6b. Gersons Samling. Det Kongelige Bibliotek. URL:
http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-part_3-m.pdf (bes. 22.02.2019).
- Partiturer No. 4* (1823). Ms. mu 7105.0963, C II, 6b. Gersons Samling. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-part_4-m.pdf (bes. 10.04.2017).
- Partiturer No. 5* (1823). Ms. mu 7105.0963, C II, 6b. Gersons Samling. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-part_5-m.pdf (bes. 10.04.2017).
- Pater noster a quattro voci* (1821). Ms. C II, 186 Tv. Fol., 1937-38.390, C II, 186 Tv. Fol. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-pater_noster_1-m.pdf (bes. 25.04.2017).
- Pater noster a quattro voci* (1821). Ms. 1957-58.764, C II, 186 tv.-4°. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-pater_noster_2-m.pdf (bes. 25.04.2017).
- Pater noster a quattro voci* (1821). Ms. Mus.ms.autogr. Eler 1 M. RISM ID 464120632. Staatsbibliothek, Berlin. URL:
<http://resolver.staatsbibliothek-berlin.de/SBB00015B7100060000> (bes. 25.04.2017).
- Quatuor Pour deux Violons, Viola et Violoncelle. Oeuvre 1re et posthûme* (1826). Statsbiblioteket, Aarhus D110. RISM ID 991019032. Hamburg: Johann August Böhme. URL: http://img.kb.dk/ma/dankam/gerson-quatuor_op1.pdf (bes. 07.03.2017).
- Romance (Iris) M^{que} de Gerson* (1847). Ms. ms. 12979. RISM ID 705000123. Conservatoire royal de Bruxelles, Bruxelles. URL:
<http://imslp.org/wiki/File:PMLP503752-BBc-12979.pdf> (bes. 10.04.2017).
- Romance, La jeune Hortense* (u.å.). Ms. MA ms 4316, mu 9705.2800. WH-arkivet. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://www.kb.dk/e-mat/dod/130022772490_color.pdf (bes. 10.02.2018).
- Romancer af G. Gerson* (ca.1825). Ms. MA ms 0329. mu 7011.2506. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://www.kb.dk/e-mat/dod/130022764862_color.pdf (bes. 24.05.2017).
- Romancer af G. Gerson* (ca.1825). Ms. C II, 140 Tv. Fol., 1910-11.172, C II, 140 Tv. Fol. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://www.kb.dk/e-mat/dod/130021425398_color.pdf (bes. 24.05.2017).

- Second Ouverture composé par George Gerson* (ca.1818). Ms. A. Nr. 149: C II, 27b Tv.-Fol., 1937-38.396. Musikforeningens Samling. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-ouvert_Eb-m.pdf (bes. 10.04.2017).
- Sex Sange udgivne efter Componistens Død* (1842). Det Kongelige Bibliotek, København D204. Gersons Samling. København: Musikforeningen. URL:
<http://img.kb.dk/ma/dansang/gerson-6sange.pdf> (bes. 07.03.2017).
- Simphonie composé et arrangé pour Pianoforte a quatre mains par George Gerson* (u.å.). Ms. C II, 27b, C II, 27b Tv. Fol. Gersons Samling. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-symph_4h-m.pdf (bes. 10.04.2017).
- Symphonie à grand Orchestre (Stimmen)* (u.å.). Ms. Mf. 148. Musikforeningens Orkesterbibliotek. Det Kongelige Bibliotek, København.
- Symphonie à grand Orchestre composé par George Gerson* (u.å.). Ms. C II, 27b, 1937-38.398, C II, 27b Tv. Fol. Musikforeningens Samling. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
<http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-symph-m.pdf> (bes. 10.04.2017).
- „Symphony in E-flat Major“ (1983). I: *The Symphony, 1720-1840*. Series F: *The symphony in Denmark*. Red. af Carsten E. Hatting.
- Verzeichnis über Zwei Hundert meiner Compositionen* (1823). Ms. mu 7105.0962, C II, 6b. Gersons Samling. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
<http://img.kb.dk/ma/gerson/gerson-verzchns-1.pdf> (bes. 10.04.2017).
- Wiegenlied für's Forte-Piano ; "Schlummre, liebe Kleine"* (1817). Det Kongelige Bibliotek, København D204, 1957-58.764, D204. Hamburg: Johann August Böhme. URL: <http://img.kb.dk/ma/dansang/gerson-wiegenlied.pdf> (bes. 23.03.2017).
- Wunsch und Entsagung* (1825). Ms. C II, 140 Tv. Fol., 1910-11.172, C II, 140 Tv. Fol. Ukatalogiseret indlæg. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://www.kb.dk/e-mat/dod/130021425398_color.pdf (bes. 24.05.2017).
- Wunsch und Entsagung* (u.å.). Ms. G 46/874. RISM ID 600172663. Stiftsbibliothek Kremsmünster.
- Wunsch und Entsagung von I. F. Castelli* (u.å.). Ms. C II, 140. Det Kongelige Bibliotek, København.
- Zwölf deutsche Lieder* (1825). Ms. C II, 140 tv. 2°. 1957-58.764. Det Kongelige Bibliotek, København. URL:
http://www.kb.dk/e-mat/dod/130021425436_color.pdf (bes. 08.05.2017).

Tekstkilder til Gersons vokalværker

Kilder, overvejende samtidige, trykte og on-line.

- Schickh, Johann, red. (27. sep. 1825). *Wiener Zeitschrift für Kunst, Literatur, Theater und Mode*. Nr. 116, 27. September 1825. Nodebilag. Stuttgart und Tübingen.
- Baggesen, Jens (1803). *Gedichte von Jens Baggesen*. Erster Theil. Hamburg. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10105018-7> (bes. 29.07.2017).
- (1808). *Heideblumen*. Vom Verfasser der Parthenais. Nebst einigen Proben der Oceania. Amsterdam. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10105019-7> (bes. 23.07.2017).
- Bassompierre (Sewrin), Charles-Augustin og René de Chazet (1808). *Les acteurs à l'épreuve*. Vaudeville épisodique en un acte par mm. Sewrin et Chazet, Représenté, pour la première fois, à Paris; sur le Théâtre des Variétés, Boulevard montmartre, le 7 juin 1808. Paris. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10103282-2> (bes. 29.07.2017).
- Becker, Rudolph Zacharias, red. (1799). *Mildheimisches Lieder-Buch*. von 518 lustigen und ernsthaften Gesängen über alle Dinge in der Welt und alle Umstände des menschlichen Lebens, die man besingen kann. Gesammelt für Freunde erlaubter Fröhlichkeit und ächter Tugend, die den Kopf nicht hängt. Gotha. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10105222-1> (bes. 27.07.2017).
- Becker, Wilhelm Gottlieb, red. (1811). *Taschenbuch zum geselligen Vergnügen*. Herausgegeben von W. G. Becker Ein und Zwanzigster Jahrgang 1811. Leipzig. URL: <http://opacplus.bsb-muenchen.de/title/7498892/ft/bsb10858976?page=7> (bes. 06.08.2017).
- Boden, Benjamin Gottlieb Lorenz (1771). *Der redende Stumme*. Erster Theil. Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10312648-3> (bes. 01.08.2017).
- Boieldieu, François Adrien (1834). *Trois Romances Favorites de Boieldieu*. Paris. URL: <http://opacplus.bsb-muenchen.de/title/BV007769611/ft/bsb11133624?page=9> (bes. 01.08.2017).
- Brun, Friederike (1795). *Gedichte von Friederike Brun geb. Münter*. Herausgegeben durch Friedrich Matthisson. Red. af Friedrich Matthisson. Zürich. URL: <http://www.e-rara.ch/download/pdf/9797187?name=Gedichte> (bes. 12.07.2017).
- Bürger, Gottfried August (1778). *Gedichte von Gottfried August Bürger*. Göttingen. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10912053-9> (bes. 31.07.2017).

- Bürger, Gottfried August, red. (1787). *Musen Almanach a MDCCLXXXVII*. Göttingen bey Joh. Christ. Dietrich. Göttingen. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10859222-6> (bes. 31.07.2017).
- red. (1790). *Musen Almanach A MDCCLXXXIX*. Göttingen bey Joh. Christ. Dietrich. Göttingen.
- Castelli, Ignaz Franz (1819). *I. F. Castelli's Poetische Kleinigkeiten*. Drittes Bändchen. Wien. URL: <http://data.onb.ac.at/rec/AC11234939> (bes. 05.08.2017).
- (1822). *I. F. Castelli's Poetische Kleinigkeiten*. Viertes Bändchen. Wien. URL: <http://data.onb.ac.at/AB0/%2BZ18344340X> (bes. 05.08.2017).
- Chansons Joyeuses 2* (1866). *Chansons Joyeuses du XIXe Siècle*. Tome Second. Bruxelles. URL: <https://books.google.dk/books?id=v2Q9AAAAcAAJ&hl=da> (bes. 06.08.2017).
- Cnobloch, Carl, red. (1822). *Witzfunken und Lichtleiter*. Oder neue, geordnete Auswahl von Gegenständen des Scherzes, der Laune, des Witzes und Scharfsinns. Zur Erheiterung, Belustigung und Belehrung. Des sechsten Bandes erster Cyclus. Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10577167-6> (bes. 21.07.2017).
- Cousin, Charles-Yves (Cousin d'Avalon), red. (1801). *Asiniana ou l'ane parlant*. Etrennes mignonnes pour l'année 1801. Paris. URL: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10578044.html> (bes. 02.08.2017).
- Debraux, E. og Ch. Lepage, red. (1833). *Chansonnier de tous les arts, etats, métiers et professions*. Paris. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k5447884p> (bes. 29.07.2017).
- Eckermann, Johann Peter (1821). *Gedichte von J. P. Eckermann*. Hannover. URL: <http://books.google.co.uk/books?vid=BL:A0019646265> (bes. 06.08.2017).
- Elmqvist, Adolph Frederik, red. (1820). *Dan. Samling af Fædrelandssange*. Aarhus. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/115308006981.pdf> (bes. 16.07.2017).
- Erk, Ludwig, red. (1879). *Deutscher Liederschatz*. Eine Auswahl der beliebtesten Volks-, Vaterlands-, Soldaten-, Jäger- und Studenten-Lieder für eine Singstimme mit Pianofortebegleitung. Band III. Leipzig: C. F. Peters. URL: <https://archive.org/download/ErkLiederschatz31879/ErkLiederschatz3-1879.pdf> (bes. 31.07.2017).
- Ewald, Johannes (1780). *Fiskerne*. Et Syngespil i tre Handler. Kiøbenhavn. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/130020705915.pdf> (bes. 16.07.2017).
- (1786). *Die Fischer*. Ein Singspiel in drey Aufzügen, nach Johannes Ewald verdeutsch von Christian Friedrich Sander. Die Musik von Kunzen. Kopenhagen. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/130020704978.pdf> (bes. 17.07.2017).
- Fabre d'Églantine, Philippe François Nazaire (1802). *Œuvres mêlées et posthumes de Ph. Fr. Naz. Fabre d'Églantine*. Tome Second. Paris. URL:

- <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10103810-5> (bes. 29.07.2017).
- Ganganelli, Antonio, red. (1810). *Racolto di prose, e poesie di vario genere*. Ad uso de' studiosi della lingua toscana, composte, e publicate da Antonio Ganganelli, accademico fiorentino, e Pastor' Arcade di Roma, sotto il nome d'Ornisto Falesio. Opera dedicata, all' inclita città d'Amburgo. Amburgo.
- Gleim, Johann Wilhelm Ludwig (1765). *Sämmtliche Schriften des Herrn F. W. Gleim*. Neue vermehrte Ausgabe. Amsterdam. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10108852-2> (bes. 25.07.2017).
- (1780). *Sämmtliche Schriften des Herrn F. W. Gleim*. Zweyter Band, enthaltend den IV. V. und VI. Theil. Carlsruhe. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb11259933-5> (bes. 25.07.2017).
- Goekingk, Leopold Friedrich Günther von, red. (1777). *MusenAlmanach in Sardonica Vestalis ex Mus. Walmod. A MDCCLXXVII*. Göttingen.
- Goethe, Johann Wolfgang von (1788). *Goethe's Schriften. Fünfter Band*. Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10924775-2> (bes. 27.07.2017).
- (1789). *Goethe's Schriften. Achter Band*. Leipzig. URL: https://archive.org/download/bub_gb_tyUHAAAAQAAJ/bub_gb_tyUHAAAAQAAJ.pdf (bes. 26.07.2017).
- (1800). *Goethe's neue Schriften. Siebenter Band*. Berlin. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10108960-8> (bes. 25.07.2017).
- (1806). *Goethe's Werke. Erster Band*. Tübingen. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10108982-0> (bes. 26.07.2017).
- (1819). *West-östlicher Divan*. Stuttgart. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb11091420-2> (bes. 21.07.2017).
- Greflinger, Georg (1651). *Seladons Weltliche Lieder*. Frankfurt am Main. URL: <http://digitale.bibliothek.uni-halle.de/vd17/content/titleinfo/12025450> (bes. 31.03.2017).
- Götz, Johann Nikolaus (1785). *Vermischte Gedichte von Johann Nikolas Götz*. Zweiter Theil. Red. af Karl Wilhelm Ramler. Mannheim. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10310684-2> (bes. 31.07.2017).
- Hagedorn, Friedrich von (1747). *Oden und Lieder in fünf Büchern*. Hamburg. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10110136-2> (bes. 01.08.2017).
- Halem, Gerhard Anton von (1807). *Schriften von G. A. von Halem, fünfter Band*. Münster. URL: <http://data.onb.ac.at/AB0/%2BZ159739000> (bes. 06.08.2017).

- Harries, Heinrich (1804a). *Gedichte von Heinrich Harries. Erster Theil*. Altona. URL: <https://hdl.handle.net/2027/ien.35556007320856> (bes. 25.07.2017).
- (1804b). *Gedichte von Heinrich Harries. Zweyter Theil*. Altona. URL: <https://hdl.handle.net/2027/ien.35556007320864> (bes. 25.07.2017).
- Haug, Friedrich og Friedrich Rückert, red. (27. aug. 1817). *Morgenblatt für gebildete Stände*. Elfter Jahrgang. Stuttgart und Tübingen. URL: <http://anno.onb.ac.at/cgi-content/anno?aid=mgs&datum=18170827&zoom=33> (bes. 04.08.2017).
- Hell, Theodor og Johann Friedrich Kind, red. (1. feb. 1821). *Abend-Zeitung auf das Jahr 1821*. Dresden. URL: <http://data.onb.ac.at/AB0/%2BZ159779903> (bes. 06.08.2017).
- Ingemann, Bernhard Severin (1817). *Digte*. Anden Udgave. Kiöbenhavn. URL: <http://hdl.handle.net/2027/umn.319510010460306> (bes. 29.07.2017).
- Janet, Louis, red. (1820). *Le troubadour français*. Almanach lyrique dédié aux dames. Paris. URL: http://numerique.bibliotheque.toulouse.fr/ark:/74899/B315556101_RMC0157 (bes. 07.08.2017).
- red. (1821). *Simplese et candeur*. Paris. URL: <http://google.dk/books?id=zKhDAAAACAAJ&hl=da> (bes. 06.08.2017).
- Jouy, Étienne de (1818). *L'hermite de la Guiane. Ou observations sur les moeurs et les usages français au commencement du XIXe siècle*. Tome troisième. Paris. URL: <https://archive.org/download/lhermittedelagui00jouygoog/lhermittedelagui00jouygoog.pdf> (bes. 05.08.2017).
- (1823). *Oeuvres Complètes d'Étienne Jouy*. Tome XVII. Poésies légères. Paris. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k4547623> (bes. 06.08.2017).
- Kelly, Thomas, red. (1820). *The New Musical and Vocal Cabinet*. Comprising a Selection of the Most Favorite English Scotch & Irish Melodies. Arranged for the Voice, Violin Flute & c. as Sung at the Theatres & Harmonic Meetings. London. URL: <https://archive.org/download/newmusicalvocalc00rugg/newmusicalvocalc00rugg.pdf> (bes. 21.07.2017).
- Kind, Friedrich, red. (1821). *W. G. Becker's Taschenbuch zum geselligen Vergnügen*. Herausgegeben von Friedrich Kind. Auf das Jahr 1821. Leipzig. URL: <http://opacplus.bsb-muenchen.de/title/10655545/ft/bsb11045052?page=11> (bes. 03.08.2017).
- Klebe, Friedrich Albert von, red. (30. maj 1822). *Flora. Ein Unterhaltungs-Blatt*. Nr^o 86. München. URL: <http://opacplus.bsb-muenchen.de/title/4094371/ft/bsb10531281?page=47> (bes. 07.08.2017).
- Körner, Theodor (1814). *Leyer und Schwerdt von Theodor Körner*. Lieutenant im Lützow'schen Freikorps. Berlin. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10858280-4> (bes. 29.07.2017).
- (1815). *Theodor Körners poetischer Nachlaß*. Zweyter Band. Leipzig. URL: <http://opacplus.bsb->

- muenchen.de/title/BV008582174/ft/bsb10112798?page=11 (bes. 31.07.2017).
- Laffillé, Charles François Marie, red. (1813–1828). *Le souvenir des ménestrels*. contenant une collection de romances inédites. Paris. URL: <http://google.dk/books?id=BrkFAAAAQAAJ&hl=da> (bes. 06.08.2017).
- Lafontaine, August Heinrich Julius (1801). *Klara du Plessis und Klairant*. Eine Geschichte zweier Liebenden. Neue verbesserte Auflage. Berlin. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10113388-4> (bes. 25.07.2017).
- Langbein, August Friedrich Ernst (1800). *Gedichte von August Friedrich Ernst Langbein. Erster Theil*. Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb11090786-7> (bes. 25.07.2017).
- Le Chansonnier des Graces pour 1821* (1821). Avec les Airs nouveaux gravées. Paris. URL: <https://books.google.dk/books?id=hIJWAAAAcAAJ&hl=da> (bes. 06.08.2017).
- Chansonnier du Vaudeville* (1807). *Le Chansonnier du Vaudeville*. Ou Recueil des chansons de Mm. Piis, Barré, Radet, Desfontaines, Ph. La Madelaine, Arman Gouffé, Laujon, Desaugiers, le Provost-d'Iray, Lonchamp, Jouy, Chazet, Bourguignon, Francis, Mereau, Lafontelle, Dumersan, Ducray-Duminil, Tournay, Ravrio, Georges Duval, Ernest Clonard, Raboteau, Vieillard, Dossion, Ourry, Demonthrot, tous convives des *Diners du Vaudeville*, ou auteurs de ce théâtre; pour faire suite aux *Diners du Vaudeville*. Troisième Année. Paris. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb11044684-7> (bes. 29.07.2017).
- Liederbuch der Freunde des Gesanges in Reval* (1834). Zweyte sehr vermehrte Auflage. Reval. URL: http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36415/est_a_1132_ocr.pdf?sequence=1&isAllowed=y (bes. 02.08.2017).
- Lorentz, Johan Henrik (1804). „Sang af de lystige Passagerer“. I: *Eunomia, Udvalgte Stykker for Harpe eller Klaveer af det musikalske Ugeblad Eunomia. Bd. 1* No 474, D48, 1954-55.661. Det Kongelige Bibliotek, København, H. & Fr. Rungs Musik-Arkiv, s. 2–3. URL: http://img.kb.dk/ma/dankam/tryk/anon/udvalgte_stykker.pdf (bes. 28.07.2017).
- Macpherson, James (1807). *Poesie di Ossian Antico Poeta Celtico*. Tomo II. Overs. af Melchiorre Cesarotti. Firenze. URL: <https://archive.org/download/poesiediossian01crigoog/poesiediossian01crigoog.pdf> (bes. 29.07.2017).
- Matthisson, Friedrich von (1791). *Friedrich Matthisson's auserlesene Gedichte*. Red. af Johann Heinrich Füssli. Zürich. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10114449-3> (bes. 28.07.2017).

- Maus, Isaak (1802). *Lieder der Freude und des Frohsinns zur gesellschaftlichen Unterhaltung*. Strasburg. URL: https://books.google.dk/books?vid=KBNL:KBNL03000113345&redir_esc=y (bes. 01.08.2017).
- Meisling, Simon Sørensen (1821). *Cantate i Anledning af Hans Majestæt Kongens høje Fødselsfest*. Opført i Selskabet for Musikens Udbredelse den 11te November 1821. Udtaget småtryk 37,-206 8°. Kjøbenhavn: Det Kongelige Bibliotek, Kjøbenhavn. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/130018498899.pdf> (bes. 23.04.2017).
- Monti, Vincenzo, red. (1800). *Poesie di Vincenzo Monti Ferrarese*. Tomo I. Pisa. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10757312-4> (bes. 25.07.2017).
- Montolieu, Isabelle de (1786). *Caroline de Lichtfield Par Madame de ****. Tome Premier. London, Paris. URL: <https://archive.org/download/carolinedelicht00deyvgoog/carolinedelicht00deyvgoog.pdf> (bes. 29.07.2017).
- Moore, Thomas (1815). *A Selection of Irish Melodies*. With Symphonies and Accompaniments by Sir John Stevenson Mus. Doc. and Characteristic words by Thomas Moore Esq. Bd. VI. London. URL: https://archive.org/download/MooreIrishMelodies17/Moore_IrishMelodies_1-7.pdf (bes. 21.07.2017).
- (1817). *Lalla Rookh*. An Oriental Romance. London. URL: <https://archive.org/download/orientlallarookh00moorrich/orientlallarookh00moorrich.pdf> (bes. 03.08.2017).
- (1827). *The Poetical Works of Thomas Moore*. Paris. URL: <https://archive.org/download/poeticalworksth02moorgoog/poeticalworksth02moorgoog.pdf> (bes. 04.08.2017).
- Mundt, Georg Wilhelm, red. (1801). *Burgheim unter seinen Kindern*: Neue Gespräche und Erzählungen für Kinder von acht bis sechszehn Jahren über Natur und Menschenleben. Dritte Sammlung. Halle. URL: <http://digitale.bibliothek.uni-halle.de/id/8386831> (bes. 09.07.2017).
- Müchler, Karl Friedrich (1801). *Karl Müchler's Gedichte*. Berlin. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10114949-6> (bes. 23.07.2017).
- Niemann, August, red. (1795). *Akademisches Liederbuch*. Zweites Bändchen. Altona und Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10115626-7> (bes. 23.07.2017).
- Nuovo Monitore Napolitano* (1799). No.102. URL: <http://www.nuovomonitorenapoletano.it/> (bes. 08.07.2017).
- Oehlenschläger, Adam (1803). *Digte af Adam Oehlenschläger*. Kiöbenhavn. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/115408017294.pdf> (bes. 10.07.2017).
- Pain, Marie Joseph (1820). *Poésies de Mr Joseph Pain*. Paris. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k6462326q> (bes. 06.08.2017).

- Patrat, Joseph (1799). *Les amans prothée, ou qui compte sans son hôte, compte deux fois*. Proverbe en un acte, mêlé de vaudevilles par le Citoyen J. Patrat. Paris. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10103239-8> (bes. 29.07.2017).
- Piis, Pierre-Antoine-Augustin de (1781). *Les Étrennes de Mercure ou le Bonnet Magique*. Paris. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10095411-8> (bes. 02.08.2017).
- Rahbek, Knud Lyne, red. (1805). *Charis, Almanak for Aaret 1806*. Bd. 2. Kjøbenhavn.
- Rambur, M. (ca.1785). *La Chaussure à la mode. Admirez donc ma vigilance: La Chaussure à la Mode*. Par M. Rambur. Air: Du Serin qui t'a fait envie. Avec accompagn. de Basse. B.362.a.(177.) Paris: British Library.
- Ramler, Karl Wilhelm, red. (1766). *Lieder der Deutschen*. Berlin. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10116685-8> (bes. 23.07.2017).
- red. (1774). *Karl Wilhelm Ramlers Lyrische Blumenlese*. I'Band. I. II. III. IV. und V. Buch. Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10105941-8> (bes. 29.07.2017).
- red. (1778). *Karl Wilhelm Ramlers Lyrische Blumenlese*. VI. VII. VIII. IX. Buch. Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10105943-9> (bes. 31.07.2017).
- Riber, Hans Wilhelm, red. (1788). *Samling af Poesier*. Tredie Samling. Kjøbenhavn. URL: http://www.kb.dk/e-mat/dod/11530800670F_color.pdf (bes. 04.08.2017).
- Rougemont, Michel-Nicolas Balisson de (1822). *Chansons et poésie*. Paris. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10097243-5> (bes. 06.08.2017).
- Saint-Cyr, Jacques-Antoine de Révéroni (1797). *Sabina d'Herfeld ou les dangers de l'imagination*. Lettres Prusiennes. Seconde Édition, corrigée et augmentée. Paris. URL: <https://books.google.dk/books?id=lPr1YchLkQsC&hl=da> (bes. 06.08.2017).
- Schiller, Johann Christoph Friedrich von, red. (1782). *Anthologie auf das Jahr 1782*. Herausgegeben von Friedrich Schiller. Stuttgart. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10119186-1> (bes. 02.08.2017).
- red. (1796). *Musen-Almanach für das Jahr 1796*. Herausgegeben von Schiller. Neustrelitz. URL: http://haab-digital.klassik-stiftung.de/viewer/image/920186718_1796000000/1/LOG_0003/ (bes. 29.07.2017).
- red. (1797). *Musen-Almanach für das Jahr 1797*. Herausgegeben von Schiller. Tübingen. URL: <http://haab-digital.klassik->

- stiftung.de/viewer/image/920186718_1799000000/1/LOG_0003/ (bes. 30.07.2017).
- Schiller, Johann Christoph Friedrich von, red. (1799). *Musen-Almanach für das Jahr 1799*. Herausgegeben von Schiller. Tübingen. URL: http://haab-digital.klassik-stiftung.de/viewer/image/920186718_1799000000/1/LOG_0003/ (bes. 30.07.2017).
- red. (1800). *Musen-Almanach für das Jahr 1800*. Herausgegeben von Schiller. Tübingen. URL: http://haab-digital.klassik-stiftung.de/viewer/image/920186718_1799000000/1/LOG_0003/ (bes. 30.07.2017).
- Schmid, Christian Heinrich, red. (1775). *Almanach der deutschen Musen auf das Jahr 1775*. Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10104559-9> (bes. 02.08.2017).
- Schreyvogel, Joseph, red. (1817). *Aglaja. Ein Taschenbuch für das Jahr 1817*. Dritter Jahrgang. Wien. URL: <http://data.onb.ac.at/AB0/%2BZ222975204> (bes. 04.08.2017).
- Schütze, Stephan, red. (1811). *Taschenbuch für das Jahr 1811*. Der Liebe und Freundschaft gewidmet. Frankfurt am Mayn. URL: <http://opacplus.bsb-muenchen.de/title/6533697/ft/bsb10925300?page=9> (bes. 06.08.2017).
- red. (1817). *Taschenbuch für das Jahr 1817*. Der Liebe und Freundschaft gewidmet. Frankfurt am Mayn. URL: <http://opacplus.bsb-muenchen.de/title/6533705/ft/bsb10925305?page=9> (bes. 06.08.2017).
- Seckendorff, Carl von (1820). *Zwölf Lieder mit Begleitung des Pianoforte*. Herzogin Anna Amalia Bibliothek, Weimar. Leipzig: Breitkopf und Härtel. URL: <http://haab-digital.klassik-stiftung.de/viewer/resolver?urn=urn:nbn:de:gbv:32-1-10015368471> (bes. 02.08.2017).
- Ségur Louis Philippe, comte de, red. (1820). *Romances et chansons par le Cte de Ségur*. De l'Académie Française. Paris. URL: https://books.google.dk/books?id=k7s_SiWMQFAC&hl=da (bes. 06.08.2017).
- Séllèque, Jean-Baptiste, red. (1817). *Journal des dames et des modes*. Vingt-unième année. N° 33. Paris. URL: <http://books.google.com/books?vid=KBNL:KBNL03000236688> (bes. 05.08.2017).
- red. (1825). *Journal des dames et des modes*. Vingt-neuvième année. N° 70. Paris. URL: <http://books.google.com/books?vid=KBNL:KBNL03000236696> (bes. 05.08.2017).
- Sickler, Carl Ludwig og Johann Christian Reinhart, red. (1810). *Almanach aus Rom für Künstler und Freunde der bildenden Kunst*. Bd. 1. Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10258796-4> (bes. 27.07.2017).

- Strauß, Anton, red. (1820). *Der Sammler*. Ein Unterhaltungsblatt, Zwölfter Jahrgang. Wien. URL: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ184827907> (bes. 03.08.2017).
- Tegg, Thomas, red. (1809). *The Spirit of English Wit or Post-Chaise Companion*. Being an Entertaining Budget of laughable anecdotes, smart repartees, prize bulls, pointed epigrams, humorous epitaphs, droll descriptions, sprightly witticisms, singular characters, bursts of merriment, curious advertisements, flights of imagination, effusions of fancy. Including several original jeu d'esprits. London. URL: <https://archive.org/download/b22029941/b22029941.pdf> (bes. 03.08.2017).
- Therrin, André Charles, red. (1782). *Journal Littéraire de Nancy, Année 1782*. Tome VIII. Nancy. URL: <http://purl.ox.ac.uk/uuid/c412fb95f1ea40cd9c4d035790fc45cf> (bes. 06.08.2017).
- Thiele, Just Mathias (1821). *Cantate i Anledning af Hendes Majestæt Dronningens og Hendes Kongelige Høihed Kronprinsessens høie Fødselsfest*. Opført i Selskabet for Musikens Udbredelse den 11te November 1821. Udtaget småtryk 37,-236 8°. Kjøbenhavn: Det Kongelige Bibliotek, København. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/130018498902.pdf> (bes. 23.04.2017).
- Tieck, Johann Ludwig (1820). *Leben und Tod der heiligen Genoveva*. Ein Trauerspiel. Berlin. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb11262641-0> (bes. 29.07.2017).
- Tiedge, Christoph August (1807a). *Elegien und vermischte Gedichte von C. A. Tiedge. Erstes Bändchen*. Halle und Frankfurt am Main. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10121534-2> (bes. 29.07.2017).
- (1807b). *Elegien und vermischte Gedichte von C. A. Tiedge. Zweites Bändchen*. Halle und Frankfurt am Main. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10121534-2> (bes. 29.07.2017).
- Trapassi, Pietro Antonio Domenico Bonaventura (1733). *Opere drammatiche del sig. Abate Pietro Metastasio Romano poeta caesareo*. Volume Primo. Venezia. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10686845-6> (bes. 25.07.2017).
- (1782). *Opere di Pietro Metastasio*. T. VII. Londra. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10756887-7> (bes. 25.07.2017).
- Tutot, Jean-Jacques, red. (1787). *L'Esprit des journaux françois et étrangers*. Par une société de Gens-de-Lettres. Tome IV, Seizième Année. Paris et Liège. URL: <http://google.dk/books?id=lpCUAAAAQAAJ&hl=da> (bes. 02.08.2017).
- Unzer, Johann Christoph (1811). *Johann Christoph Unzer's hinterlassene Schriften, poetischen Inhalts*. Erstes Bändchen. Altona. URL: <http://opacplus.bsb->

- muenchen.de/title/BV001725294/ft/bsb10129233?page=9 (bes. 02.08.2017).
- Valletta, Nicola (1787). *Cicalata sul Fascino. Canzonette di N. V.* Bd. 2. Napoli. URL: <http://purl.ox.ac.uk/uuid/3eb85618bd5d4bbbaac0e0fa52d717ea> (bes. 07.08.2017).
- Vestris, Stefano og Ferdinando Paër (1807). *Diana è Endimione*. Cantata a due Voci coll' accompagnamento del Pianoforte. Lipsia: Breitkop e Härtel. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb00036004-1> (bes. 29.07.2017).
- Vigée, Étienne, red. (1802). *Almanach Des Muses Pour l'An X*. Trente-huitième volume de la Collection. Paris. URL: <https://archive.org/details/almanachdesmuses1820pari> (bes. 11.07.2017).
- Voß, Johann Heinrich, red. (1777). *MusenAlmanach für 1777*. Herausgegeben von Joh. Heinr. Voß. Hamburg. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10925371-5> (bes. 29.07.2017).
- red. (1795). *Musen-Almanach fürs Jahr 1795*. Herausgegeben von Johann Heinrich Voß. Hamburg. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10122402-5> (bes. 29.07.2017).
- red. (1797). *Musenalmanach für das Jahr 1797*. Herausgegeben von Johann Heinrich Voß. Hamburg. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10122417-7> (bes. 29.07.2017).
- red. (1800). *Musenalmanach für 1800*. Von Johann Heinrich Voß. Der letzte. Neustrelitz. URL: <http://opacplus.bsb-muenchen.de/title/3291319/ft/bsb10122428?page=9> (bes. 01.08.2017).
- Weiß, Christian Felix (1758). *Scherzhafte Lieder*. Neue, verbesserte Auflage. Berlin. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10113964-0> (bes. 29.07.2017).
- (1772). *Kleine lyrische gedichte*. Erster Band. Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10122923-3> (bes. 02.08.2017).
- Weiß, Christian Felix og Johann Adam Hiller (ca.1800). *Die Jagd*. Eine comische Oper in drey Acten, in die Musik gesetzt von Johann Adam Hiller. Libretto. URL: <http://daten.digital-sammlungen.de/~db/0005/bsb00054033/images/> (bes. 02.08.2017).
- Wendt, Johann Amadeus, red. (1822). *Taschenbuch zum geselligen Vergnügen auf das Jahr 1822*. Leipzig, Wien.
- Wieland, Christoph Martin og Johann Wolfgang von Goethe, red. (1804). *Taschenbuch auf das Jahr 1804*. Herausgegeben von Wieland und Goethe. Tübingen. URL:

<http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10858637-6> (bes. 28.07.2017).

Winkler, Karl Gottfried Theodor, red. (1823). *Penelope. Taschenbuch für das Jahr 1823*. Herausgegeben von Theodor Hell. 12^r. Jahrgang. Leipzig. URL: <http://data.onb.ac.at/AB0/%2BZ175486103> (bes. 04.08.2017).

Zachcial, Michael, red. (u.ä.). *Volksliederarchiv*. Müller-Lüdenscheid-Verlag. URL: <https://www.volksliederarchiv.de/> (bes. 23.07.2017).

Opslagsværker

Trykte og on-line.

- Bandur, Markus m.fl., red. (u.å.). *Carl-Maria-von-Weber-Gesamtausgabe. Digitale Edition*. URL: <https://weber-gesamtausgabe.de/de/Suche>.
- Bech, Svend Cedergreen, red. (1979–1984). *Dansk Biografisk Leksikon*, 3. udg. URL: http://denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/.
- Bencard, Ernst Jonas m.fl., red. (u.å.). *Arkivet, Thorvaldsens Museum*. URL: <http://arkivet.thorvaldsensmuseum.dk/personer>.
- Bibliothèque nationale de France* (u.å.). URL: <https://data.bnf.fr/>.
- Blume, Friedrich, red. (1989). *Musik in Geschichte und Gegenwart*.
- Boer, Bertil H. Van (2012). *Historical Dictionary of Music of the Classical Period*.
- Bricka, Carl Frederik, red. (1887–1905). *Dansk Biografisk Lexikon*. URL: <http://runeberg.org/dbl/>.
- Dansk Demografisk Database* (u.å.). URL: <http://www.ddd.dda.dk/>.
- Danske komponistportrætter* (u.å.). Nationalmuseet. URL: <http://natmus.dk/historisk-viden/temaer/musik/danmark/danske-komponistportraetter/>.
- Den Store Danske* (u.å.). URL: <http://denstoredanske.dk/>.
- Dreyer, Kirsten, red. (u.å.). *H. C. Andersen. En brevbiografi*. URL: <http://wayback-01.kb.dk/wayback/20100504132748/http://www2.kb.dk/elib/mss/hcabio/7.htm>.
- Biographisch-Bibliographisches Quellenlexicon* (1900). Leipzig: Breitkopf & Haertel. URL: <http://www.musik.uzh.ch/de/aboutus/eitner-digital.htm> (bes. 07.08.2017).
- Europäische Instrumentalistinnen des 18. und 19. Jahrhunderts* (u.å.). Sophie Drinker Institut. URL: <http://www.sophie-drinker-institut.de/cms/index.php>.
- Falk, Allan, red. (u.å.). *Dansk-Jødisk Genealogisk Database*. Selskabet for Dansk Jødisk Historie. URL: <http://tom.brondsted.dk/djgdb/?ged=1>.
- Fallersleben, August Heinrich Hoffmann von (1900). *Unsere volkstümlichen Lieder. Vierte Auflage*. Red. af Karl Herman Prahl. Leipzig. URL: https://archive.org/download/bub_gb_h2M7Y0Tqv1YC/bub_gb_h2M7Y0Tqv1YC.pdf (bes. 27.07.2017).
- Fellinger, Imogen (1986). *Periodica Musicalia (1789–1830)*. Regensburg.
- Fog, Dan (1979). *Dansk musikfortegnelse, 1. del 1750–1854*. København.
- (1984). *Musikhandel og notetryk i Danmark efter 1750: Musikhandel 1750-1854*. Bd. 1. København.
- Geneanet* (u.å.). URL: <http://gw.geneanet.org/>.
- Geni's Genealogy Database* (u.å.). URL: <https://www.geni.com/people>.
- Goethezeitportal* (u.å.). URL: <http://www.goethezeitportal.de/home.html>.
- H. C. Andersen brevbaser* (u.å.). URL: <http://andersen.sdu.dk/brevbase/>.

- Hamburger Persönlichkeiten* (u.ä.). URL:
<http://www.hamburgerpersoenlichkeiten.de/hamburgerpersoenlichkeiten/login/person.asp>.
- Hamburgisches Adress-Buch* (u.ä.). URL: <http://agora.sub.uni-hamburg.de/subhh-adress/digbib/browsevolume>.
- Heidermanns, Frank, red. (u.ä.). *Stammbaum der Familien Heidermanns und Herminghaus*. URL: <http://www.heidermanns.net/gen-form.php?BR=1> (bes. 12.02.2019).
- Hof- und Staats-Handbuch des Königreichs Westphalen* (1811). Hannover. URL:
<http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=nbn:de:bvb:12-bsb10019582-6> (bes. 29.05.2017).
- Hofmeister, Friedrich (u.ä.). *Hofmeister Monatsberichte 1829–1900*. URL:
<http://www.hofmeister.rhul.ac.uk/2008/index.html> (bes. 17.03.2017).
- Härtel, August, red. (1865). *Deutsches Liederlexicon*. Leipzig. URL:
<http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=nbn:de:bvb:12-bsb11139965-8> (bes. 27.07.2017).
- International Music Score Library Project* (u.ä.). URL:
http://imslp.org/wiki/Main_Page.
- Jensen, Niels, red. (u.ä.[a]). *Dansk Forfatterleksikon*. URL:
<http://danskforfatterleksikon.dk/>.
- red. (u.ä.[b]). *Danske Litteraturpriser*. URL:
<http://www.litteraturpriser.dk/>.
- Jüdische Grabsteinepigraphik* (u.ä.). Steinheim-Institut. URL:
<http://www.steinheim-institut.de/cgi-bin/epidat> (bes. 31.05.2017).
- Kgl. Dansk Hof- og Stats-Calender* (1832). *Kongelig Dansk Hof-og Stats-Calender, Danmark*. Altona. URL: <http://data.onb.ac.at/rep/10445A0D> (bes. 12.02.2019).
- Kraks Vejvisere 1800–1829* (u.ä.). URL: <https://bibliotek.kk.dk/node/5925/> (bes. 31.08.2017).
- Københavns Stadsarkiv* (u.ä.). URL: <http://www.starbas.net/>.
- Leksikon for det 21. århundrede* (u.ä.). URL: <https://leksikon.org/>.
- Liliencron, Rochus Freiherr von og Franz Xaver von Wegele, red. (1875–1910). *Allgemeine Deutsche Biographie*. URL:
https://de.wikisource.org/wiki/Allgemeine_Deutsche_Biographie.
- Mein Stück Hamburg* (u.ä.). URL: <http://www.mein-stueck-hamburg.de/>.
- Musenalm Bibliographie deutscher Almanache (1770-1870)* (u.ä.). Theodor Springmann Stiftung. URL: <http://www.musenalm.de/>.
- Rehbein, Malte, Klaus Kempf og Bernhard Ebner, red. (1953–). *Neue Deutsche Biographie*. URL: <https://www.deutsche-biographie.de/>.
- Répertoire International des Sources Musicales* (u.ä.). URL:
<https://opac.rism.info/>.
- Schilling, Gustav, red. (1841). *Musikalisches Conversations-Handlexikon*. Mergentheim. URL:

- <http://mdz-nbn-resolving.de/urn:nbn:de:bvb:12-bsb10599399-0>
(bes. 14.11.2018).
- Schröter, Friedrich August, red. (1799–1800). *Terminologietechnisches Wörterbuch zur Erklärung der in Reden und Schriften häufig vorkommenden fremden Wörter und Redensarten: in alphabetischer Ordnung*. Erfurt. URL: <http://digitale.bibliothek.uni-halle.de/id/8382190> (bes. 25.02.2019).
- Weller, Emil (1862). *Die maskirte Literatur der älteren und neueren Sprachen*. Bd. I: *Index Pseudonymorum. Drittes Supplement*. Leipzig. URL: https://archive.org/download/bub_gb_WTcAAAAAYAAJ/bub_gb_WTcAAAAAYAAJ.pdf (bes. 21.08.2017).
- Wikipedia, *L'enciclopedia libera e collaborativa* (u.ä.). URL: <https://it.wikipedia.org/wiki/>.
- Wikipédia, *L'encyclopédie libre* (u.ä.). URL: <https://fr.wikipedia.org/wiki/>.
- Wikipedia. *Den fria encyklopedin* (u.ä.). URL: <https://sv.wikipedia.org/wiki/>.
- Wikipedia. *Den frie encyklopedi* (u.ä.). URL: <https://no.wikipedia.org/wiki/>.
- Wikipedia. *Den frie encyklopædi* (u.ä.). URL: <https://da.wikipedia.org/wiki/>.
- Wikipedia. *Die freie Enzyklopädie* (u.ä.). URL: <https://de.wikipedia.org/wiki/>.
- Wikipedia. *The free Encyclopodia* (u.ä.). URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/>.
- Wurzbach, Constantin von, red. (1856–1891). *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich*. URL: https://de.wikisource.org/wiki/Biographisches_Lexikon_des_Kaiserthums_Oesterreich.

Anden litteratur

Benyttet litteratur.

- Abrahams, Nicolai Christian Levin (1876). *Meddelelser af mit Liv*. Kjøbenhavn. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/130019423825.pdf> (bes. 10.02.2018).
- Albertsen, Leif Ludwig (1984). *Engelen Mi: en bog om den danske jødefejde*. Århus. *Allgemeine Zeitung, München* (27. apr. 1823). *Allgemeine Zeitung*. Mit allerhöchsten Privilegium. 27. April 1823. München.
- Ananieva, Anna (2013). „Getrocknete Blumen. Literarische Figurationen sentimentaler Erinnerungspraktiken zwischen modischer Chiffre und intimen Souvenir in Révéroni Saint-Cyrs Sabina d’Herfeld“. I: *Die Sachen der Aufklärung: Beiträge zur DGEJ-Jahrestagung 2010 in Halle a. d. Saale. Studien zum achtzehnten Jahrhundert, Bd. 34*. Red. af Frauke Berndt og Daniel Fulda, s. 389–401.
- Artioukh, Ekaterina (2010). *La réception de la littérature russe par la presse française sous la Monarchie de juillet (1830-1848)*. URL: <http://tel.archives-ouvertes.fr/docs/00/71/30/50/PDF/2010PA030097.pdf> (bes. 20.05.2017).
- Baggesen, Jens (1792). *Labyrinten eller Reise giennem Tydskland. Første Deel*. Kjøbenhavn. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/130007186216.pdf> (bes. 02.09.2017).
- (1794). *Baggesen oder das Labyrinth. Eine Reise durch Deutschland, die Schweiz und Frankreich. Übersetzung aus Baggesens Labyrinth. Zweytes Stück*. Overs. af Carl Friedrich Cramer. Altona und Leipzig. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10107005-6> (bes. 02.09.2017).
- (1818). *Breve til Adam Øhlenschläger, (i Anledning af En Reise af en Dito)*. Kjøbenhavn: Forfatterens Forlag. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/11280802236F.pdf> (bes. 02.09.2017).
- (1820). *Brief an August Baggesen mit Auszüge aus Briefe an Martin Courländer und Georg Gerson*. Ms. NL Baggesen, Faszikelnnummer 1.1-1.13. Sammlungen und Nachlässe an der UB Kiel Jens Baggesen. Universitätsbibliothek Kiel. URL: <http://www.ub.uni-kiel.de/Nachlass/Baggesen/augustbagge-an.html> (bes. 23.11.2018).
- (1836). *Jens Baggesen’s poetische Werke in deutscher Sprache. herausgegeben von den Söhnen des Verfassers, Carl und August Baggesen*. Red. af Carl Baggesen og August Baggesen. 5 bd. Leipzig. URL: <http://opacplus.bsb-muenchen.de/> (bes. 08.08.2017).
- Bake, Rita og Brita Reimers (1997). *Stadt der toten Frauen: Frauenportraits und Lebensbilder vom Friedhof Hamburg-Ohlsdorf*.

- Baumann, Annette (2013). „Freies Wohnrecht für Juden“. I: *Kaiser und Reich in der jüdischen Lokalgeschichte*. Red. af Stefan Ehrenpreis, Andreas Gotzmann og Stephan Wendehorst, s. 281–310.
- Bech, Marcus Christian (1910). „En kjøbenhavnsk Grosserers Ungdomserindringer 1787–1816“. I: *Memoirer og Breve*. Bd. XII. Red. af Julius Clausen og P. Fr. Rist. København. URL: <https://archive.org/download/memoirerogbreve12clauuoft/memoirerogbreve12clauuoft.pdf> (bes. 11.08.2017).
- Biesta, Gert (2006). *Bortom lärandet. Demokratisk utbildning för en mänsklig framtid*. Lund.
- Bobé, Louis (1910). *Frederikke Brun, født Münter, og hendes Kreds hjemme og ude*. København. URL: <https://archive.org/download/frederikkebrunfo00bob/frederikkebrunfo00bob.pdf> (bes. 20.08.2017).
- Borchsenius, Hans Poul (1969). *Historien om de danske jøder*.
- Bramsen, Bo og Kathleen Wain (1979). *The Hambros 1779–1979*.
- Braungart, Wolfgang (1996). „Aus denen Kehlen der ältesten Müttergens. Über Kitsch und Trivialität, populäre Kultur und Elitekultur, Mündlichkeit und Schriftlichkeit der Volksballade, besonders bei Herder und Goethe.“ I: *Jahrbuch für Volksliedforschung* 41, s. 11–32. URL: <http://www.jstor.org/stable/848387> (bes. 17.12.2017).
- Brown, Clive (1987). *Louis Spohr. A Critical Biography*.
- Bruun, Carl (1801). *Kjøbenhavn. En illustreret Skildring af dets Historie, Mindesmærker og Institutioner*. Bd. Del III. København. URL: http://www.eremit.dk/ebog/bkh/3/bkh3_4.html (bes. 09.08.2017).
- Busk, Gorm (1986). *Friedrich Kuhlau*.
- Büttner, Annett (2003). *Hoffnungen einer Minderheit. Suppliken jüdischer Einwohner an den Hamburger Senat im 19. Jahrhundert*. Red. af Arno Herzig og Franklin Kopitsch. Bd. 18. Veröffentlichten des Hamburger Arbeitskreises für Regionalgeschichte (HAR).
- Campe, Elisabeth (1814). *Hamburgs außerordentliche Begebenheiten und Schicksale in den Jahren 1813 und 1814*. Hamburg. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10018491-3> (bes. 09.02.2018).
- Carøe, Kristian (1919). „Da Claus Rasch vilde lave Ghetto på Kristianshavn“. I: *Tidsskrift for jødisk Historie og Literatur* 1.
- Castellani, Giuliano (2008). *Ferdinando Paer: biografia, opere e documenti degli anni parigini*.
- „Fra Hoffet og Byen. Stemninger og Tilstande 1793-1822 i breve til Joh. Bülow til Sanderumgaard“ (1906). I: *Memoirer og Breve*. Bd. III. Red. af Julius Clausen og P. Fr. Rist. København. URL: <https://archive.org/download/memoirerogbreve03clauuoft/memoirerogbreve03clauuoft.pdf> (bes. 30.08.2017).
- Curio, Johann Carl Daniel, red. (1801–1806). *Hamburg und Altona: eine Zeitschrift zur Geschichte der Zeit, der Sitten und des Gechmacks*. URL: <https://>

- //opacplus.bsb-muenchen.de/metaopac/search.do?methodToCall=parentSearch&dbIdentifier=100&forward=success&catKey=6650467 (bes. 21.08.2017).
- David, Benny (1917). „Af Benny Davids Erindringer: i Uddrag ved Julius Clausen“. I: *Vor Fortid* 1. Red. af Julius Clausen, s. 421–432, 473–480, 501–504, 515–528. *Deutsche Inschriften an Haus und Geräth: zur epigrammatischen Volkspoesie* (1865). Berlin. URL: <http://www.mdz-nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:bvb:12-bsb10576326-5> (bes. 28.07.2017).
- Doles, Johann Friedrich (2012). *Johann Friedrich Doles: Neue Lieder nebst ihren Melodien*. Nach dem Text von Krüger jun., Leipzig 1750, verlegt bei J.G.Dyck. Red. af Martina Möwes.
- Edwards, Henry Sutherland (1862). *History of the Opera from its Origin in Italy to the present Time*. With Anecdotes of the Most Celebrated Composers of Europe, Vol. I. London.
- „Taschenbuch für das Jahr 1811. Der Liebe und Freundschaft gewidmet“ (17. dec. 1810). I: *Jenaische allgemeine Literatur-Zeitung vom Jahr 1810, Siebenter Jahrgang* 290. Red. af Heinrich Karl Abraham Eichstädt, s. 515–516. URL: <http://anno.onb.ac.at/cgi-content/anno?aid=jen&datum=18101217&zoom=33> (bes. 07.08.2017).
- Ellermeyer, Jürgen (1993). „Hanseatische Liberalität und Wohnrecht der Hamburger Juden um 1800“. I: *Recht und Alltag im Hanseraum: Gerhard Theuerkauf zum 60. Geburtstag*. Red. af Silke Urbanski, s. 71–124.
- Engberg, Jens (2004). *Magten og kulturen: dansk kulturpolitik 1750—1900*. Bd. 1: *Under Enevælden*.
- Erichsen, Jørgen Poul (1976). „Den kronede danske nationalsang fra 1819 og hvad deraf fulgte. En litterær pennefejde med et musikalsk efterspil.“ I: *Fund og Forskning*. Bd. 22, s. 178–202. URL: <https://tidsskrift.dk/index.php/fundogforskning/article/view/1719/2882/> (bes. 14.04.2017).
- Flaischlen, Caesar (1925). *Das Buch unserer deutschen Dichtung: Die Frühzeit (1500-1800)*. Leipzig.
- Frederiks Tyske Kirke, København, Hovedministerialbog, 1814–1867 (u.å.). URL: <https://www.sa.dk/ao-soegesider/billedviser?bsid=203609#203609,38616293> (bes. 22.03.2017).
- Gathy, August (1840). *Erinnerungen an das erste Norddeutsche Musikfest zu Lübeck*. Den theilnehmenden Kunstfreunden gewidmet. Hamburg. URL: <http://opacplus.bsb-muenchen.de/title/BV001676068/ft/bsb10598589?page=13> (bes. 21.08.2017).
- Gerson, Georg (5. mar. 1816). „Udtag af en Skrivelse fra en reisende dansk Tonekunstner“. I: *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*. Red. af Salomon Soldin, s. 296–297.

- Gerson, Georg (1820). *Brev til Jens Baggesen*. Ms. NKS 2252, 4° l. A. 2. Baggesens Samling. Det Kongelige Bibliotek, København.
- (1824). *Brev til Jens Baggesen*. Ms. NKS 2252, 4° l. A. 2. Baggesens Samling. Det Kongelige Bibliotek, København.
- Giessing, Hans Peter (1850). *Kong Frederik den Sjettes Regjeringshistorie*. Bd. 2. URL: https://archive.org/download/kongfrederikdens00gies/kongfrederikdens00gies_bw.pdf (bes. 20.03.2017).
- Gigas, Emil (1898). *Litteratur og historie, studier og essays*. I. Samling. *Nogle historiske "Antegnelser" til Oehlenschlägers St. Hansaften-Spil*. Kjøbenhavn, s. 57–127. URL: <https://archive.org/download/litteraturoghist01giga/litteraturoghist01giga.pdf> (bes. 07.08.2017).
- (1899). *Litteratur og historie, studier og essays*. II. Samling. *Spansk Diplomat og dansk Hofmand. En Levnedsskildring*. Kjøbenhavn, s. 1–139. URL: <https://archive.org/download/litteraturoghist02giga/litteraturoghist02giga.pdf> (bes. 07.08.2017).
- Glenthøj, Rasmus (2010). „Enevældens legitimitet, forandring og forfald“. I: *Rubicon. Historiestudiets eget tidsskrift* 4, s. 30–53. URL: <http://rubicon.sdu.dk/index.php/arkiv/2010/december/> (bes. 28.08.2017).
- Graziosi, Elisabetta (2006). „Recitare in Arcadia: ragioni di un successo“. I: *Vicenzi Monti nella cultura italiana, Quaderni di Acme* 82. Bd. II. Red. af Gennaro Barbarisi, s. 21–43.
- Grun, Paul Arnold (2003). *Archiv für Familiengeschichtsforschung, Band 7*.
- Haller, Martin (1985). *Erinnerungen an Kindheit und Elternhaus*. Red. af Renate Hauschild-Thiessen. Gesellschaft der Bücherfreunde zu Hamburg.
- Hammerich, Angul (1886). „Musikforeningens historie 1836-1886“. I: *Festskrift i Anledning af Musikforeningens Halvhundredearsdag*. Kjøbenhavn. URL: http://www.kb.dk/e-mat/dod/130021700895_color.pdf (bes. 07.08.2017).
- Hareide, Jorunn (2015). *Magdalene Thoresen og Georg Brandes. En brevveksling (1865–1872, samt epilog 1899)*. URL: <http://www.bokselskap.no/wp-content/themes/bokselskap2/tekster/pdf/brevthoresenbrandes.pdf> (bes. 15.03.2017).
- Heiberg, Johan Ludvig (1826). *Aprilsnarrene eller Intriguen i Skolen*. Vaudeville i een Act. Kjøbenhavn. URL: http://www.kb.dk/e-mat/dod/130020230267_color.pdf (bes. 01.03.2019).
- Heidn, Willy (1965). *Die Ortschaften des Kreises Karthaus/Westpr. in der Vergangenheit*.
- Hennings, Elisabeth (1926). „Elisabeth Hennings, født Buntzen's, Barndomserindringer“. I: *Personallhistorisk Tidsskrift, ottende Række* 5. Red. af Paul Hennings, s. 81–117. URL: <https://tidsskrift.dk/>

- personalhistorisk_tidsskrift/article/view/79178/114302 (bes. 07.08.2017).
- Holck Kolding, Torben (1997). „Om Miniaturemaleren Chr. Hornemann og Familien Gerson.“ I: *Fund og Forskning*. Bd. 36, s. 119–132. URL: <https://tidsskrift.dk/fundogforskning/article/view/40776/46152> (bes. 09.08.2017).
- Huber, Therese, red. (1807–1865). *Morgenblatt für gebildete Stände*. Bd. 6. Juli 1819. Stuttgart und Tübingen.
- Härtel, Gottfried Christoph, red. (u.å.). *Allgemeine Musikalische Zeitung*. Leipzig. URL: <https://archive.org/> (bes. 08.08.2017).
- Ifversen, Jan (2012). „Hvad er begrebshistorie“. I: *Noter*. Bd. 194. Århus: Historielærerforeningen for Gymnasiet og HF.
- Intelligenz-Blatt, Augsburg* (1828). *Intelligenz-Blatt und wöchentlicher Anzeiger von Augsburg*. Bd. 17. Mai 1828. Augsburg.
- Jensen, Anne Ørbæk (1996). *Hellige Flamme. Studentersang i Danmark i 1800-tallet*.
- Jensen, Lisbeth Ahlgren (2007). *Det kvindelige spillerum*.
- Jensen, Marianne Majgaard (2003). „Juliane Marie Jessen (1760–1832)“. I: *Dansk kvindebiografisk leksikon*. URL: <http://www.kvinfo.dk/side/597/bio/834/origin/171/query/Juliane%20Marie%20Jessen/> (bes. 07.08.2017).
- Jensen, Niels Martin (1964). *Den danske romance 1800–1850 og dens musikalske forudsætninger*.
- Jetsmark, Jens, red. (u.å.). *Kiøbenhavns Kongelig alene privilegerede Adresse-Contoirs Efterretninger*. Kiøbenhavn. URL: <http://www2.statsbiblioteket.dk/mediestream/avis/list> (bes. 08.08.2017).
- Jørgensen, Harald (1950). *C. N. David. En biografi*. København.
- Koch, Harald (2006). „Anna Sabina von Buchwald (1781–1860)“. I: *Familienkundliches Jahrbuch Schleswig-Holstein* 45, s. 49–82.
- Konow, Hans (2007). *Grut Hansen Efterkommere*. 3. udg. URL: <http://gruthansen.org/gruhaneft2007.htm> (bes. 24.04.2017).
- Koselleck, Reinhart (1972). „Einleitung“. I: *Geschichtliche Grundbegriffe. Historisches Lexikon zur politisch-sozialen Sprache in Deutschland*. Red. af Otto Brunner, Werner Konze og Reinhart Koselleck. Bd. 1. Stuttgart.
- Krabbe, Niels (1997). „Beethoven-receptionen i København i det 19. århundrede“. I: *Musik i København. Studier i Københavns musikhistorie i det 19. og 20. århundrede*. Red. af Niels Krabbe, s. 155–196.
- Larsen, Steen Bille (2015). „Stambøger på Det Kongelige Bibliotek i digitaliseringens tidsalder“. I: *Magasin fra Det Kongelige Bibliotek* 28. årgang, nr. 3, s. 35–43. URL: <https://tidsskrift.dk/magasin/article/view/66942/96455> (bes. 10.06.2017).
- Levin f. Ferslew, Anna (1923–1924). „Nogle Bidrag til Hôtel Royals - tidligere Fortunens - Historie“. I: *Historiske Meddelelser om København*. Anden Række 1. Bind. Red. af Axel Linvald, s. 165–202.

- Leybold, Wilhelm (26. jan. 1923). „Die Gaswerke im Alten Hamburg“. I: *Wasser und Gas. Wochenschrift für die Gesamtinteressen des Wasser-, Gas- und Elektrizitätsgebietes*. Red. af Erwin Stein og Arno Bruno Stein. Deutscher Kommunal-Verlag, s. 437 f.
- Lloyd, Hanibal Evans og Elisabeth Campe (1815). *Hamborgs Skjebne og overordentlige Lidelser under det franske Aag*. Overs. af Søren Hempel. Odense. URL: http://www.kb.dk/e-mat/dod/11301803722A_color.pdf (bes. 09.02.2018).
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (24. nov. 2015). *Diskussion af begrebet Ædedigt i Labyrinten af Jens Baggesen*. Email-korrespondance mellem Flemming Lundgreen-Nielsen og Christian Mondrup.
- Mannheimer, Isak Noah (1917). „Et Rejsebrev fra I. N. Mannheimer“. Meddelt og forsynet med Anmærkninger af Josef Fischer. I: *Tidsskrift for jødisk Historie og Literatur* 1. Aargang, Nr. 3. Red. af Josef Fischer, s. 288–299. URL: <http://publikationen.ub.uni-frankfurt.de/files/12182/E001797886.pdf> (bes. 11.08.2017).
- Modern Art + Design - Bruun Rasmussen International Auction 825 November 2011* (2011).
- Mühlfried, Klaus (2005). „Konfessionswechsel in der Spätaufklärung. Der Übergang Martin Joseph Hallers von Judentum zum lutherschen Bekenntnis“. I: red. af Dirk Brietzke og Rainer Nicolaysen. Bd. 91. Hamburg. URL: <http://agora.sub.uni-hamburg.de/subhh/cntmng?type=pdf&did=c1:58233> (bes. 17.08.2017).
- Nyerup, Rasmus (1800). *Kjøbenhavns Beskrivelse*. Kjøbenhavn. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/130020874156.pdf> (bes. 14.08.2017).
- Nygaard, Frederik (1880). *Det Schouboeske Institut og N. F. S. Grundtvigs lærervirksomhed sammesteds. Et tidsbillede*. Kjøbenhavn. URL: <http://www.grundtvig.dk/files/manager/grundtvig-biblioteket/fr-nygaard-det-schouboeske-institut-og-nfs-grundtvigs-laerervirksomhed-1880.pdf> (bes. 13.08.2017).
- Oehlenschläger, Adam Gottlob (1817–1818). *En Reise fortalt i Breve til mit Hiem, 1–2 Deel*. Kjøbenhavn. Forfatterens Forlag. URL: 1. Deel http://www.kb.dk/e-mat/dod/11280802230D_color.pdf, 2. Deel http://www.kb.dk/e-mat/dod/11280802231A_color.pdf. (Bes. 04.02.2019).
- (1817). *Gedichte von Oehlenschläger*. Stuttgart und Tübingen. URL: http://solo.bodleian.ox.ac.uk/OXVU1:LSCOP_0X:oxfaleph013012966 (bes. 08.08.2017).
- Ourry, Maurice, red. (1821). *Le Nouveau Caveau Pour 1821*. Paris.
- Pechstaedt, Volkmar von, Christoph Hust og Axel Beer (2009). *Andreas Romberg. Briefwechsel (1798–1821)*. Bd. 13. Heinholt Musikwissenschaft. *Piccolo, Geschichte* (u.å.). URL: <https://www.vsl.co.at/de/Piccolo/History> (bes. 21.03.2017).
- Plesner, Knud Frederik (1943). *Baggesen bibliografi*. København.

- Povlsen, Karen Klitgaard (1998a). „Attituden som æstetisk opdragelse“. I: *Nordisk salonkultur*. Et studie i nordiske skønånder og salonmiljøer 1780–1850. Red. af Anne Scott Sørensen, s. 271–296.
- (1998b). „Den litterære salons historie og genrer“. I: *Nordisk salonkultur*. Et studie i nordiske skønånder og salonmiljøer 1780–1850. Red. af Anne Scott Sørensen, s. 17–37.
- (1998c). „Friederike Bruns saloner 1790–1835“. I: *Nordisk salonkultur*. Et studie i nordiske skønånder og salonmiljøer 1780–1850. Red. af Anne Scott Sørensen, s. 189–208.
- Prell, Marianne (1898). *Erinnerungen aus der Franzosenzeit in Hamburg 1806–1814*. Red. af Dr. H. F. Beneke. 7. udg. Hamburg. URL: <http://resolver.sub.uni-hamburg.de/goobi/PPN847445038> (bes. 08.08.2017).
- Ravn, V. C. (1886). „Koncerter og musikalske Selskaber i ældre Tid“. I: *Festskrift i Anledning af Musikforeningens Halvhundredeårsdag*. København. URL: http://www.kb.dk/e-mat/dod/130021700887_color.pdf (bes. 24.04.2017).
- Reinhold, Karl Wilhelm, red. (1812). *Privilegirte gemeinnützige Unterhaltungsblätter*. Bd. VII. Nr. 25. Hamburg.
- Romano, Angelo (2006). „In margine alle polemiche romane del Monti (1778–1797)“. I: *Vicenzi Monti nella cultura italiana, Quaderni di Acme* 82. Bd. II. Red. af Gennaro Barbarisi, s. 277–298.
- Sandau, Tommy Michael (2009–2017). *Indenforvoldene.dk*. URL: <http://www.indenforvoldene.dk/> (bes. 10.02.2018).
- Schlüter, Johann Christoph (jan. 1822). „Nekrolog. Andreas Romberg“. I: *Allgemeine Musikalische Zeitung* XXIV. Red. af Gottfried Christoph Härtel, sp. 78–85. URL: https://archive.org/download/bub_gb_f94qAAAAYAAJ/bub_gb_f94qAAAAYAAJ.pdf (bes. 07.08.2017).
- Schovelin, Julius Vilhelm (1917). *Fra Kongegunst til selvstyre. Grosserer-societetet og dets komite 1797-1857*. København. URL: <https://archive.org/download/frakongegunsttil00scho/frakongegunsttil00scho.pdf> (bes. 10.02.2018).
- Simon, Hans-Ulrich og Regina Cerfontaine (2004). *Mörike und die Künste*.
- Sittard, Josef (1890). *Geschichte des Musik- und Concertwesens in Hamburg vom 14. Jahrhundert bis auf die Gegenwart*. Altona und Leipzig. URL: <http://ppn.sub.uni-hamburg.de/goobi/PPN6226805> (bes. 08.08.2017).
- Smidt, Wilhelm (1858). „Nekrolog. Georg Gerson“. I: *Tidsskrift for Musik* 2. Aargang, Nr. 3.
- Sparr, Kenneth (u.å.). *Music for the Guitar and the Swedish Lute in the Collection of Kenneth Sparr*. URL: <http://www.tabulatura.com/spguho.htm> (bes. 20.05.2017).
- Stenstadvold, Erik (2001). „A Bibliographical Study of Antoine Meissonnier's Periodicals for Voice and Guitar, 1817-27“. I: *Notes: Quarterly Journal of the*

- Music Library Associatio* 58, s. 11–33. DOI: 10.1353/not.2001.0171. URL: <http://muse.jhu.edu/issue/1455> (bes. 12.04.2017).
- Sørensen, Inger (1999). *Hartmann. Et dansk komponistdynasti*.
- Thiele, Just Mathias (1917). *Af mit Livs Aarbøger, 1795-1826*. København. URL: http://www.kunstbib.dk/objekter/KAB01/D5220_1.pdf (bes. 08.08.2017).
- Thrane, Carl (1901). *Cæciliaforenngen og dens Stifter. En Fremstilling i Anledning af Foreningens Halvhundreaarige Bestaaen*. Kjøbenhavn. URL: http://www.kb.dk/e-mat/dod/130021699048_bw.pdf.
- (1908). *Fra Hofviolonernes Tid. Skildringer af Det Kongelige Kapels Historie 1748–1848, væsentlig efter utrykte Kilder*. Kjøbenhavn. URL: <http://www.kb.dk/e-mat/dod/130019419704.pdf> (bes. 08.08.2017).
- Tisset, François-Barnabé (1794). *Compte-rendu aux sans-culottes de la République française, par très-haute, très-puissante et très-expéditive Dame Guillotine*. Paris. URL: <http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb31473440q> (bes. 08.08.2017).
- Topsøe-Jensen, Helge Gottlieb (1965). *H. C. Andersen paa Glorup*.
- Tudvad, Peter (2010). *Stadier på antisemitismens vej: Søren Kirkegaard og jøderne*.
- Turner, J. Rigbie (2006). „Mendelssohn’s letters to Eduard Devrient; filling in some gaps“. I: *Mendelssohn Studies*. Red. af R. Larry Todd. Cambridge, s. 200–239.
- Urup, Henning (2007). *Dans i Danmark. Danseformerne ca. 1600 til 1950*.
- Varnhagen von Ense, Rahel (1834). *Rahel. Ein Buch des Andenkens für ihre Freunde*. Bd. 3. Red. af Karl August Varnhagen von Ense. Berlin. URL: <http://opacplus.bsb-muenchen.de/title/BV001166116/ft/bsb10067588?page=9> (bes. 08.08.2017).
- Vaupell, Otto og F. C. Lund (1876). *Den danske Hærs Historie til Nutiden og den norske Hærs Historie indtil 1814*. Anden Dels første Afdeling. Kjøbenhavn. URL: https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2014030448003 (bes. 10.11.2018).
- Wasielowski, Wilhelm Joseph von (1889). *Das Violoncell und seine Geschichte*. Leipzig. URL: https://archive.org/download/bub_gb_WVQTAAAYAAJ/bub_gb_WVQTAAAYAAJ.pdf (bes. 08.08.2017).
- Winge, Vibeke (1991). „Dansk og tysk 1790-1848“. I: *Dansk identitetshistorie*. Bd. 2: *Et yndigt land, 1789-1848*. Red. af Ole Feldbæk, s. 110–149.
- (1992). *Dänische Deutsche - deutsche Dänen*. Geschichte der deutschen Sprache in Dänemark 1300–1800 mit einem Ausblick auf das 19. Jahrhundert.
- (2000). *Pebersvend og poltergeist: tysk indflydelse på dansk*.
- Wirth, J. G. A. (2007). *Deutsche Tribüne (1831-1832), Bd. 2 Darstellung, Kommentar, Glossar, Register, Dokumente*. München.
- Wroblewski, Otto Bernhard (1889). *Ti aar i C.A.Reitzels Boglade*. Kjøbenhavn. URL: <http://www.eremit.dk/ebog/car10/car10.html> (bes. 26.03.2017).
- Zahn, Robert von (1991). *Musikpflege in Hamburg um 1800*. Bd. 41. Beiträge zur Geschichte Hamburgs. Hamburg.

Zürn, Gaby (2001). *Die Altonaer jüdische Gemeinde (1611–1873). Ritus und soziale Institutionen des Todes im Wandel*. Bd. 8. Veröffentlichungen des "Hamburger Arbeitskreises für Regionalgeschichte".

Forkortelser

*	Henvisning til biografier (side 158 ff)
¶	Henvisning til ordlisten (side 176 ff)
ADB	Allgemeine Deutsche Biographie
BLKÖ	Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich
DBL-1	Dansk Biografisk Leksikon, 1. udgave, 1887–1905
DBL-3	Dansk Biografisk Leksikon, 3. udgave, 1979–1984
DJGDB	Dansk-Jødisk Genealogisk Database
G.	Værknummer i Gersons værkfortegnelse (side 16 ff)
IMSLP	International Score Library Project
KRAK	Kraks Vejvisere 1800–1829
MGG	Musik in Geschichte und Gegenwart
NDB	Neue Deutsche Biographie
RISM	Répertoire International des Sources Musicales
SDE	Den Store Danske
SteR	Andreas Romberg. Bibliographie seiner Werke
UO	Udgiverens oversættelse
WeGA	Carl-Maria-von-Weber-Gesamtausgabe
WoO	Værk uden opusnummer. Ikke optegnet i Gersons værkfortegnelse (Tillæg side 122 ff)